

OPS 2016

Ainekohtaiset

SISÄLLYS

Äidinkieli ja kirjallisuus	3
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2).....	27
Ruotsi B1-oppimäärä	40
Englanti.....	54
Matematiikka	76
Ympäristöoppi	97
Biologia.....	108
Maantieto.....	117
Fysiikka	126
Kemia.....	132
Terveystieto.....	141
Uskonto	148
Elämäkatsomustieto.....	164
Historia	180
Yhteiskuntaoppi.....	190
Musiikki	200
Kuvataide.....	214
Käsityöt.....	231
Liikunta	254
Kotitalous.....	270
Oppilaanohjaus.....	275
TVT.....	282

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

1. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa kertoa ja kuunnella pienessä ryhmässä Tekstien tulkitseminen - osaa lukea lauseita ja pieniä tarinoita - ymmärtää lukemaansa Tekstien tuottaminen - osaa kirjoittaa lauseita ja pieniä tarinoita Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - lukee ikäkaudelleen sopivaa kirjallisuutta - tutustuu lastenkulttuuriin - tuntee suomalaista tapakulttuuria ja juhlaperinnettä	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - kertoo omista asioistaan ja ympäristöstään ja kuuntelee muita Tekstien tulkitseminen - lukee sanoja - ymmärtää lukemaansa Tekstien tuottaminen - kirjoittaa sanoja Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - lukee ja kuuntelee lasten kirjallisuutta - tutustuu lähiympäristönsä kulttuuritarjontaan tutustuu juhlaperinteisiin	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - kuunteleminen, kertominen, kysyminen ja vastaaminen Tekstien tulkitseminen - käsitteet: äänne, kirjain, tavu, sana, lause, kuva - äänne-kirjain – vastaavuus - äänteiden yhdistäminen tavuiksi ja sanoiksi - sana- ja käsitevaraston laajentaminen - kuvan tulkitseminen Tekstien tuottaminen - kirjainmuodot - isot ja pienet kirjaimet - äänne-erottelu - tavun ja sanan kirjoittaminen Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Monipuoliset teksti- ja kieliympäristöt ja työtavat - kannustava, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri - kirjastot - lähiympäristö - sähköiset oppimisympäristöt - juhlat, tapahtumat - kirjavinkkaus - mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen - draama, leikki, mielikuvituksen käyttäminen - haastattelu - sanataideharjoitukset - parityöskentelynä esim. tarinoiden keksimistä ja kertomista

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

			- erilaiset tekstit: kertomukset, lorut, tietotekstit, kuvat, mediatekstit, pelit jne. - puhutun ja kirjoitetun kielen havainnointi - Ilmaisuharjoitukset ja esitykset - lähiympäristön kulttuuriin tutustuminen - suullinen ja kirjallinen kansanperinne	itsenäinen työskentely

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

2. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa kertoa ja kuunnella pienessä ryhmässä Tekstien tulkitseminen - osaa lukea lauseita ja pieniä tarinoita - ymmärtää lukemaansa Tekstien tuottaminen - osaa kirjoittaa lauseita ja pieniä tarinoita Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - lukee ikäkaudelleen sopivaa kirjallisuutta - tutustuu lastenkulttuuriin - tuntee suomalaista tapakulttuuria ja juhlaperinnettä	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - Keskustelee pienessä ryhmässä Tekstien tulkitseminen - Lukee lauseita ja pieniä tarinoita - Ymmärtää lukemaansa - Tuntee käsitteet päähenkilö, juoni ja tapahtumapaikka ja -aika - Harjoittelee tulkitsemaan faktan ja fiktion eroa Tekstien tuottaminen - Tunnistaa toteamus-, kysymys- ja huudahduslauseen - Kirjoittaa lauseita ja pieniä tarinoita Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - Kehittää lukuharrastustaan - Harjoittelee kirjaston käyttöä - Ilmaisee itseään eri keinoin - Tutustuu tapakulttuuriin	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - erilaiset vuorovaikutustilanteet Tekstien tulkitseminen - lauseen tuntomerkit - tekstin ymmärtämisen strategia: otsikko, teksti, kuva - monipuoliset lukukokemukset Tekstien tuottaminen - iso alkukirjain, sanaväli, lopetusmerkit - erisnimet - yhdyssanat - tarinoiden kertominen ja kirjoittaminen - käsitekartta, yksinkertainen juonikaavio - näppäintaidot Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - erilaisten tekstien lukeminen ja lukukokemusten jakaminen - ilmaisuharjoitukset ja esitykset - hyvien tapojen harjoittelu	Monipuoliset teksti- ja kieliympäristöt ja työtavat - kannustava, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri - kirjastot - lähiympäristö - sähköiset oppimisympäristöt - juhlat, tapahtumat - kirjavinkkaus - mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen - draama, leikki, mielikuvituksen käyttäminen - kuvaileminen, vertaileminen - sanataideharjoitukset - parityöskentelynä esim. tarinoiden keksiminen, kertominen ja kirjoittaminen - haastattelu - itsenäinen työskentely - tekstin kirjoittaminen käsin ja koneella

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

3. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa toimia ohjatusti erilaisissa viestintätilanteissa - ilmaisee mielipiteensä - ottaa toiset huomioon ja on kohtelias erilaisissa viestintätilanteissa Tekstien tulkitseminen - tunnistaa erilaisia tekstilajeja - lukee sujuvasti - ymmärtää lukemaansa - käyttää lukustrategiaa tietotekstin ymmärtämiseen - harjoittelee tiedonhakua Tekstien tuottaminen - kirjoittaa lyhyen juonellisen kirjoitelman - kirjoittaa selkeitä lauseita huomioiden oikeinkirjoituksen - kirjoittaa selvällä käsialalla ja osaa käyttää näppäimistöä	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - kertoo mielipiteen ja kuuntelee toisia Tekstien tulkitseminen - lukee sujuvasti mekaanisesti - ymmärtää ja muistaa lukemaansa ja kuulemaansa Tekstien tuottaminen - kirjoittaa selvällä käsialalla ja osaa käyttää näppäimistöä - kirjoittaa erilaisia tekstejä Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - tunnistaa verbit, substantiivit ja adjektiivit - lukee sovitun määrän kirjallisuutta - kertoo kulttuurikokemuksesta - ilmaisee itseään eri keinoin	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - erilaiset vuorovaikutustilanteet Tekstien tulkitseminen - sanaston rikastuttaminen, vastakohdat ja synonyymit - kaunokirjalliset tekstit ja tietotekstit Tekstien tuottaminen - vuoropuhelun kirjoittaminen vuorosanaviivaa käyttäen - oikeinkirjoitussäännöt - tarina, kuvaus, pienet tietotekstit Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - verbit, substantiivit ja adjektiivit - lastenkirjallisuus ja –kulttuuri - ilmaisuharjoitukset ja esitykset	Monipuoliset teksti- ja kieliympäristöt ja työtavat - kannustava, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri - kirjastot - lähiympäristö - sähköiset oppimisympäristöt - juhlat, tapahtumat - ilmaisuharjoitukset ja leikki - puheenvuoro/esitelmä - ryhmätyö - lukupiiri - kirjavinkkaus - käsitekartat ja juonikaaviot - kirjoittaminen tukimateriaalien, esim. kuvien ja esineiden avulla - kirje ja kortti - lauseiden lihottaminen - kokonaisten tekstien rikastaminen - sanataideharjoitukset - mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen	

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen • lukee sovitun määrän ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta • osaa käyttää lähikirjastoa • harjoittelee sanaluokkia • harjoittelee sanojen vertailua ja merkityksiä • tutustuu lapsille ja nuorille suunnattuun media- ja kulttuuritarjontaan			• tekstin kirjoittaminen käsin ja koneella
--	--	--	--

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

4. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa toimia ohjatusti erilaisissa viestintätilanteissa - ilmaisee mielipiteensä - ottaa toiset huomioon ja on kohtelias erilaisissa viestintätilanteissa Tekstien tulkitseminen - tunnistaa erilaisia tekstilajeja - lukee sujuvasti - ymmärtää lukemaansa - käyttää lukustrategiaa tietotekstin ymmärtämiseen - harjoittelee tiedonhakua Tekstien tuottaminen - kirjoittaa lyhyen juonellisen kirjoitelman - kirjoittaa selkeitä lauseita huomioiden oikeinkirjoituksen - kirjoittaa selvällä käsialalla ja osaa käyttää näppäimistöä Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - harjoittelee mielipiteen perustelua Tekstien tulkitseminen - ymmärtää ja muistaa lukemaansa ja kuulemaansa - käyttää erilaisia tietolähteitä ja lukustrategioita niiden ymmärtämisessä - harjoittelee tulkitsemaan fiktion, faktan ja mielipiteen eroa Tekstien tuottaminen - kirjoittaa erilaisia tekstejä Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - harjoittelee tunnistamaan verbit, substantiivit, adjektiivit, pronominit, numeraalit ja taipumattomat sanat - lukee sovitun määrän kirjallisuutta - osaa käyttää lähikirjastoa - keskustelee kulttuurikokemuksesta - ilmaisee itseään eri keinoin	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - erilaiset vuorovaikutustilanteet - tekstiviesti- ja puhelutaidot - mielipiteen ilmaiseminen Tekstien tulkitseminen - kaunokirjalliset tekstit - monimediaiset tietotekstit - lukustrategiat: tekstin rakenne, otsikko, teksti, kuvateksti, kuva Tekstien tuottaminen - juonellinen tarina, kuvaus, pienet tieto- ja mielipidetekstit Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - verbit, substantiivit, adjektiivit, pronominit, numeraalit ja taipumattomat sanat - lastenkirjallisuus ja –kulttuuri - ilmaisuharjoitukset ja esitykset	Monipuoliset teksti- ja kieliympäristöt ja työtavat - kannustava, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri - kirjastot - lähiympäristö - sähköiset oppimisympäristöt - juhlat, tapahtumat - ilmaisuharjoitukset ja leikki - puheenvuoro/esitelmä - ryhmätyö - lukupiiri - kirjavinkkaus - käsitekartat ja juonikaaviot - kirjoittaminen tukimateriaalien, esim. kuvien ja esineiden avulla - päiväkirjan kirjoittaminen - lauseiden lihottaminen - kokonaisten tekstien rikastaminen - sanataideharjoitukset - mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen	

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	• lukee sovitun määrän ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta • osaa käyttää lähikirjastoa • harjoittelee sanaluokkia • harjoittelee sanojen vertailua ja merkityksiä • tutustuu lapsille ja nuorille suunnattuun media- ja kulttuuritarjontaan			• tekstin kirjoittaminen käsin ja koneella
--	---	--	--	--

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

5. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osoittaa halua ja kykyä toimia erilaisissa ja monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa - ilmaisee mielipiteensä perustellusti - toimii vastuullisena viestijänä Tekstien tulkitseminen - tunnistaa erilaisia tekstilajeja ja osaa käyttää niissä erilaisia tekstinymmärtämisen strategioita - arvioi tekstien ja lähteiden luotettavuutta - osaa tehdä lähdemerkinnän Tekstien tuottaminen - kirjoittaa suunnitellun kirjoitelman, jossa on huomioitu tekstin rakenne ja kappalejako - tuottaa tekstejä erilaisilla viestimillä - käyttää sujuvasti näppäimistöä - kirjoittaa virkkeitä huomioiden oikeinkirjoituksen	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa ilmaista ja perustella mielipiteen - osaa antaa ja vastaanottaa palautetta Tekstien tulkitseminen - etsii tietoa eri tietolähteistä ja arvioi tiedon luotettavuutta - tutustuu lähteiden merkintään Tekstien tuottaminen - harjoittelee tekstin suunnittelua - harjoittelee kappalejakoa ja otsikointia - kirjoittaa erilaisia tekstejä Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - lukee sovitun määrän kirjallisuutta - osaa sanaluokat - osaa taivuttaa verbejä persoona- ja aikamuodoissa - osallistuu oman esityksen suunnitteluun ja toteuttamiseen	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - erilaiset vuorovaikutustilanteet Tekstien tulkitseminen - kaunokirjalliset tekstit - monimediaiset tietotekstit Tekstien tuottaminen - tekstin suunnittelu: käsitekartta, juonikaavio - käsikirjoitus, uutinen, selostus, tietoteksti, runo Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - lasten- ja nuortenkirjallisuus - Kalevala ja kansanperinne - oma kulttuurituotos	Monipuoliset teksti- ja kieliympäristöt ja työtavat - kannustava, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri - kirjastot - lähiympäristö - sähköiset oppimisympäristöt ja keskustelufoorumit - juhlat, tapahtumat - väittely - ilmaisuharjoitukset - mielipidekirjoitus - mainos - puheenvuoro/esitelmä - ryhmätyö - rakentavan palautteen antaminen ja saaminen erilaisissa viestintäympäristöissä - lukupiiri - kirjavinkkaus - prosessikirjoittaminen - käsitekartat ja juonikaaviot	

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen • lukee sovitun määrän ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta • tutustuu suomen kielihistoriaan ja kansanperinteeseen • näkee suomen kielen osana muita maailman kieliä • tutustuu lapsille ja nuorille suunnattuun media- ja kulttuuritarjontaan • osaa sanaluokat • luokittelee sanoja muodon ja merkityksen perusteella • tunnistaa lauseen predikaattiverbin, subjektin ja objektin.	• tutustuu suomalaiseen kansanperinteeseen ja vertailee sitä nykykulttuuriin		• mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen • tekstin kirjoittaminen käsin ja koneella
---	--	--	--

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

6. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osoittaa halua ja kykyä toimia erilaisissa ja monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa - ilmaisee mielipiteensä perustellusti - toimii vastuullisena viestijänä Tekstien tulkitseminen - tunnistaa erilaisia tekstilajeja ja osaa käyttää niissä erilaisia tekstinymmärtämisen strategioita - arvioi tekstien ja lähteiden luotettavuutta - osaa tehdä lähdemerkinnän Tekstien tuottaminen - kirjoittaa suunnitellun kirjoitelman, jossa on huomioitu tekstin rakenne ja kappalejako - tuottaa tekstejä erilaisilla viestimillä - käyttää sujuvasti näppäimistöä - kirjoittaa virkkeitä huomioiden oikeinkirjoituksen Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa ilmaista ja perustella mielipiteen sekä vaikuttaa sen kautta - oppilas osaa antaa ja vastaanottaa kriittistä palautetta - hyödyntää sähköistä viestintää mielekkäästi ja eettisesti Tekstien tulkitseminen - etsii tietoa eri tietolähteistä ja arvioi tiedon luotettavuutta - käyttää tilanteeseen sopivaa lukustrategiaa - jakaa tietoa toisille - osaa tehdä lähdemerkinnän - tuntee käsitteet kertoja, aihe ja sanoma Tekstien tuottaminen - osaa suunnitella tekstin - osaa jakaa tekstin kappaleisiin ja otsikoida sen - kirjoittaa erilaisia tekstejä huomioiden vastaanottajan ja tilanteen	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - erilaiset viestintä- ja esitystilanteet Tekstien tulkitseminen - kaunokirjalliset tekstit - monimediaiset tekstit - lukustrategiat: silmäilevä, etsivä, sana- ja asiatarikka ja päättelevä sekä eläytyvä Tekstien tuottaminen - tiivistelmä (esim. koevastaus), sähköpostiviesti, uutinen, selostus, tietoteksti, runo Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - lasten- ja nuortenkirjallisuus - suomen kielen kielihistoria - suomen kielen ja kulttuurin vertailu oppilaille tuttuihin kieliin ja kulttuureihin - nominien taivutus - oma kulttuurituotos ja sen arviointi	Monipuoliset teksti- ja kieliympäristöt ja työtavat - kannustava, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri - kirjastot - lähiympäristö - sähköiset oppimisympäristöt ja keskustelufoorumit - juhlat, tapahtumat - tekstien kirjoittamisessa integrointia muihin oppiaineisiin - väittely - ilmaisuharjoitukset - mielipidekirjoitus - mainos - puheenvuoro/esitelmä - rakentavan palautteen antaminen ja saaminen erilaisissa viestintäympäristöissä - lukupiiri - kirjavinkkaus - prosessikirjoittaminen	

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	• lukee sovitun määrän ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta • tutustuu suomen kielihistoriaan ja kansanperinteeseen • näkee suomen kielen osana muita maailman kieliä • tutustuu lapsille ja nuorille suunnattuun media- ja kulttuuritarjontaan • osaa sanaluokat • luokittelee sanoja muodon ja merkityksen perusteella • tunnistaa lauseen predikaattiverbin, subjektin ja objektin	Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen • lukee sovitun määrän kirjallisuutta • osaa taivuttaa nomineja sijamuodoissa • osallistuu oman esityksen suunnitteluun ja toteuttamiseen • tutustuu suomen kielihistoriaan • tutustuu mediakulttuuriin		• käsitekartat ja juonikaaviot • mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen • tekstin kirjoittaminen käsin ja koneella
--	---	--	--	--

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	S1	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa	S1	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	S1	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.
T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.
Tekstien tulkitseminen			

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.
T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimedialaisissa ympäristöissä	S2	Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimedialaisessa ympäristössä.
Tekstien tuottaminen			

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	S3	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.
T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.
T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaihteittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omanaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.
T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.
T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen	S4	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

7. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä - osaa arvioida omia vuorovaikutustaitojaan ja viestijäkuvaansa Tekstien tulkitseminen - tulkitsee ohjatusti monimuotoisia tekstejä ja osaa hankkia tietoa lähdekriittisesti - osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita Tekstien tuottaminen - tuottaa ohjatusti erilaisia tekstilajeja ja hallitsee oikeinkirjoituksen - osaa kuvailla itseään tekstien tuottajana Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - tunnistaa kielen rakenteita. - tuntee kirjallisuuden lajeja ja vaihteita ja on lukenut sovitut kirjat - on tietoinen omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - harjoittaa taitoa toimia erilaisissa viestintäympäristöissä Tekstien tulkitseminen - tulkitsee fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen Tekstien tuottaminen - osaa tuottaa fiktiivistä ja ei-fiktiivistä tekstiä - syventää oikeinkirjoitustaitoja. Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - kehittää kielitietoisuutta - lukee kokonaisia teoksia	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - ryhmäviestintätilanteet - esiintymistilanteet Tekstien tulkitseminen - kaunokirjallisuuden pääkäsitteet - tiedonhankintataidot Tekstien tuottaminen - kertomus, tiivistelmä, uutinen - kappalejako, alkukirjain, yhdyssanat, välimerkit, puhe- ja kirjakielen erot Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - sanaluokat, sanojen taipuminen, virkkeiden ja lauseiden rakenne, pää- ja sivulause - kaunokirjallisuuden päälajit: proosa, draama, lyriikka	Esimerkiksi: - monimediaiset ympäristöt - koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta - kirjastoyhteistyö - tekstit käsin ja koneella - tiivistelmän kirjoittamisessa yhteistyötä reaaliaineiden opettajien kanssa - kirjastoyhteistyö - draama - pari- ja ryhmätyöt - tekstien kirjoittaminen parin kanssa tai ryhmässä - esitelmä - ryhmäkeskustelu - itse- ja vertaisarviointi	

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä - osaa arvioida omia vuorovaikutustaitojaan ja viestijäkuvaansa Tekstien tulkitseminen - tulkitsee ohjatusti monimuotoisia tekstejä ja osaa hankkia tietoa lähdekriittisesti - osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita Tekstien tuottaminen - tuottaa ohjatusti erilaisia tekstilajeja ja hallitsee oikeinkirjoituksen - osaa kuvailla itseään tekstien tuottajana Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - tunnistaa kielen rakenteita - tuntee kirjallisuuden lajeja ja vaihteita ja on lukenut sovitut kirjat	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - harjoittaa viestintä- ja perustelutaitoja Tekstien tulkitseminen - lukee kriittisesti ja ymmärtää vaikuttamisen keinoja Tekstien tuottaminen - ilmaisee ajatuksiaan kirjoittamalla perustellen - osaa käyttää lähteitä oman tekstin tukena Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin - lukee kokonaisia teoksia: lajityyppeihin kuuluvia ja vaikuttavaa kirjallisuutta - kehittää kielitietoisuutta	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - ryhmäviestintätilanteet - esiintymistilanteet - mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen suullisesti Tekstien tulkitseminen - kielelliset vaikutuskeinot Tekstien tuottaminen - mielipideteksti, aineistopohjainen pohtiva teksti Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - fantasia-, scifi-, kauhu- ja rikoskirjallisuus, romanttinen rakkauskirjallisuus - modukset, lauseenjäsenet	Esimerkiksi: - monimediaiset ympäristöt - koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta - kirjastoyhteistyö - tekstit käsin ja koneella - pari- ja ryhmätyöt - tekstien kirjoittaminen parin kanssa tai ryhmässä - prosesikirjoittaminen - draama - esitelmä - vaikuttava puhe - ryhmäkeskustelu - väittely - itse- ja vertaisarviointi - vaikuttava elokuva tai dokumentti - mainos	

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	• on tietoinen omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään			
--	--	--	--	--

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä - osaa arvioida omia vuorovaikutustaitojaan ja viestijäkuvaansa Tekstien tulkitseminen - tulkitsee ohjatusti monimuotoisia tekstejä ja osaa hankkia tietoa lähdekriittisesti - osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita Tekstien tuottaminen - tuottaa ohjatusti erilaisia tekstilajeja ja hallitsee oikeinkirjoituksen - osaa kuvailla itseään tekstien tuottajana Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - tunnistaa kielen rakenteita - tuntee kirjallisuuden lajeja ja vaiheita ja on lukenut sovitut kirjat	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä - osaa arvioida omaa ja toisten viestintää tilannesidonnaisesti - huomioi viestinnässä eettisyyden Tekstien tulkitseminen - tunnistaa tekstilajeja - osaa käyttää ja tulkita erityyppisiä, myös itselleen uudenlaisia tekstejä - osaa hakea tietoa, käyttää lähteitä eettisesti ja arvioida niiden luotettavuutta. Tekstien tuottaminen - hallitsee asiatyylisen kirjoittamisen soveltaen oikeinkirjoitussääntöjä - noudattaa tekijänoikeuksia - osaa tuottaa erilaisia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä ilmaisutapoja Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen ☐ tutustuu Suomen kirjallisuuden vaiheisiin	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - ryhmäviestintätilanteet - esiintymistilanteet Tekstien tulkitseminen - kaunokirjalliset tekstit, tietotekstit, mediatekstit ja kuva Tekstien tuottaminen - tekijänoikeudet - asiatekstit - pohtivia ja tutkivia tekstejä joissa käytetään lähteitä (suullisia tai kirjallisia) - päättötyö Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - Suomen kirjallisuushistorian päävaiheet - Suomen kielitilanne - kielten sukulaisuussuhteet - suomen sukukielet - suomen kielen vaihtelu ja vaiheet	Esimerkiksi: - monimediaiset ympäristöt - kirjastoyhteistyö - koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta - tekstit käsin ja koneella - pari- ja ryhmätyöt - haastattelu - essee omasta kieli-identiteetistä - draama - esitelmä - tilannepuhe - työhakemus ja -haastattelu - ryhmäkeskustelu - kirjallisuuskeskustelu - väittely - itse- ja vertaisarviointi	

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	• on tietoinen omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään	• lukee sovitut kirjat • tutustuu suomen kielen historiaan ja nykytilanteeseen • ymmärtää äidinkielten merkityksen identiteetille ja suomen kielen aseman muiden kielten joukossa	• nominaalimuodot ja lauseenvastikkeet • oikeinkirjoitussäännöt	
--	--	---	---	--

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä	S1	Vuorovaikutus erilaisissa viestintäympäristöissä	Oppilas osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa, osoittaa ymmärtävänsä muiden puheenvuoroja ja osaa tarkkailla oman viestintänsä vaikutuksia muihin.
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan	S1	Vuorovaikutus ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella sen uskottavasti. Oppilas ottaa toisten näkemykset huomioon ja tekee yhteistyötä heidän kanssaan vuorovaikutustilanteissa.
T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan kokonaisilmaisun taitojaan erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.	S1	Kokonaisilmaisun ja esiintymisen taidot	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää tavoitteen ja tilanteen mukaisesti kokonaisilmaisun keinoja. Oppilas osaa esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen ja ottaa esittäessään huomioon yleisönsä ja käyttää joitakin havainnollistamisen keinoja.
T4 kannustaa oppilasta	S1	Vuorovaikutustaitojen	Oppilas osaa arvioida omia vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta ja nimetä

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisaikanaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä		kehittäminen	kehittämiskohteita.
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien lukemisessa, ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita	S2	Tekstinymmärtämisen strategiat	Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen strategioita itsenäisesti. Oppilas osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita.
T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä	S2	Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas osaa käyttää ja tulkita ohjatusti erityyppisiä, monimuotoisia ja myös itselleen uudenlaisia tekstejä.
T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa	S2	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti, tunnistaa tekstilajeja ja osaa kuvailla joitakin, pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoituseriä.

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas osaa nimetä tiedonhaun keskeiset vaiheet ja tietää, mistä ja miten tietoa voidaan hakea. Oppilas osaa arvioida tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.
T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista	S2	Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä, käyttää keskeisimpiä käsitteitä puhuessaan teksteistä ja osaa liittää tekstit johonkin kontekstiin. Oppilas löytää itsenäisesti itselleen ja tilanteeseen sopivaa luettavaa, kuunneltavaa ja katseltavaa. Oppilas lukee useita kirjoja ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.
Tekstien tuottaminen			
T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	Ajatusten ilmaiseminen, tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas tuottaa ohjatusti myös itselleen uudenlaisia tekstejä, kokeilee erilaisia tapoja ja keinoja tuottaa tekstiä ja ilmaista näkemyksiään. Oppilas osaa kuvailla itseään tekstien tuottajana.
T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä, myös monimedialaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja	S3	Tekstilajien hallinta	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä ilmaisutapoja.

Äidinkieli ja kirjallisuus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana	S3	Tekstien tuottamisen prosessien hallinta	Oppilas osaa nimetä tekstien tuottamisen prosessin vaiheita ja osaa työskennellä niiden mukaisesti sekä yksin että ryhmässä. Oppilas antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä ja osaa arvioida omia tekstintuottamisen taitojaan ja nimetä niiden kehittämiskohteita.
T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista	S3	Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitettujen tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä ja osaa hyödyntää tietoa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS (S2)

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä -oppimäärää, jos hänen äidinkielsä ei ole suomi tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Hänelle voidaan opettaa suomea toisena kielenä joko kokonaan tai osittain äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän sijaan. S2-oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon ja tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

S2 -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa S2-opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline. Jokainen opettaja on S2-opettaja.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. S2 -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat käytännön kielenkäyttötilanteet. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen S2 -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, kun hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tutustuu samoihin teksteihin ja tekstilajeihin kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella.

Tarvittaessa laaditaan yksilöllinen oppimissuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa käyttäen Kempeleen kunnan oppimissuunnitelmalomaketta. Oppimissuunnitelmaan kirjataan opetuksen käytännön järjestelyt sekä minkälaisin toimenpitein oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä tuetaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

Alkeiskielitaito/1.–2.luokka		
Tavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - osaa kertoa ja kuunnella pienessä ryhmässä - rohkastuu ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti Tekstien tulkitseminen - osaa lukea lauseita ja pieniä tarinoita - ymmärtää lukemaansa	- kuunteleminen, kertominen, kysyminen ja vastaaminen - erilaiset vuorovaikutustilanteet - hyvien tapojen harjoittelu, kohteliaat ilmaukset - lukemaan oppimisen edistäminen - käsitteitä: äänne, kirjain, tavu, sana, lause, kuva - äänne–kirjain -vastaavuus - äänteiden yhdistäminen tavuiksi ja sanoiksi - sanojen yhdistäminen lauseiksi ja pieniksi tarinoiksi - sana- ja käsitevaraston laajentaminen - kuvan tulkitseminen	Monipuoliset teksti- ja kieliympäristöt ja työtavat, esim. - kannustava, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri - pari-, ryhmä- ja itsenäinen työskentely - kerronta - sanelu - keskustelu - draama, leikki, pelit, mielikuvituksen käyttäminen, toiminnallisuus - yhteistyö kirjaston kanssa - kirjavinkkaus - vierailut lähiympäristössä - sähköiset oppimisympäristöt ja tieto- ja viestintätekniikan työtavat - juhlat, tapahtumat - mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen - sanataideharjoitukset - oppimisvideot, animaatiot - musiikin ja erilaisten äänitehosteiden käyttö

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

Tekstien tuottaminen - osaa kirjoittaa lauseita ja pieniä tarinoita Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - lukee ikäkaudelleen sopivaa kirjallisuutta - tutustuu lastenkulttuuriin - tuntee suomalaista tapakulttuuria ja juhlaperinnettä Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena - rakentaa myönteistä käsitystä itsestä monikielisenä viestijänä ja kielenoppijana - kehittää suomen kielen taitoa eri oppiaineissa - arvioi omaan kielenoppimistaan omassa äidinkielessä ja suomen kielessä	- kirjainmuodot - isot ja pienet kirjaimet - ääne-erottelu - tavun, sanan ja virkkeen kirjoittaminen - näppäintaidot - erilaisten tekstien lukeminen ja kuunteleminen - omista lukukokemuksista kertominen - ilmaisuharjoitukset - erilaiset koulun vuorovaikutustilanteet - eri kulttuurien kertomukset, leikit ja juhlat - kouluun ja oppimiseen liittyviä kielenkäyttötilanteita - pieniä tekstejä muista oppiaineista - pieniä tiedonhankintatehtäviä - oppilaan oman äidinkielen hyödyntäminen oppimisen tukena	
---	---	--

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

Peruskielitaidon alkuvaihe ja kehittyvä peruskielitaito/3.–6.luokat		
Tavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - oppia ilmaisemaan mieliteitään - vahvistaa kuuntelu- ja ymmärtämistaitoja - ilmaista itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen - huomioida toisia Tekstien tulkitseminen - kehittää lukutaitoa - laajentaa sana- ja käsitevarastoa - erottaa ja tulkita tavanomaisia ja ikäkaudelle merkityksellisiä tekstilajeja - arvioi tiedon luotettavuutta - harjoittelee ikäkaudelle tärkeimpiä luku- ja ymmärtämisstrategioita Tekstien tuottaminen	- suomen kielen ääntämisen vahvistaminen - kuuntelu- ja keskustelutaitojen harjoittelu - mielipiteen ilmaisu ja toisten mielipiteiden huomioiminen - mielipiteen perustelu ja sillä vaikuttaminen - palautteen vastaanottaminen ja antaminen - jatkuva erilaisten tekstien lukuharjoittelu - lukustrategiat: silmäilevä, etsivä, sana- ja asiatarkea ja päättelevä sekä eläytyvä - sanojen, sanontojen ja käsitteiden merkitykset ja hierarkiat - kielitietoisuuden kasvattaminen suomen kielessä - yleiskielen normisto	Monipuoliset teksti- ja kieliympäristöt ja työtavat, esim. - kannustava, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri - pari-, ryhmä- ja itsenäinen työskentely - kerronta - keskustelu - draama, leikki, pelit, mielikuvituksen käyttäminen, toiminnallisuus - yhteistyö kirjaston kanssa - kirjavinkkaus - vierailut lähiympäristössä - sähköiset oppimisympäristöt ja tieto- ja viestintätekniikan työtavat - juhlat, tapahtumat - yhteistoiminnallinen oppiminen - mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen - sanataideharjoitukset - lukupiiri - käsitekartat ja juonikaaviot - kirjoittaminen tukimateriaalien avulla ja ilman - kirje ja kortti - lauseiden lihottaminen - tekstien rikastaminen

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

• harjoittelee tuottamaan selkeitä virkkeitä ja oikeita kielioppirakenteita • sujuvoittaa käsinkirjoitustaitoa sekä näppäintaitoja • tuottaa arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen • ymmärtää puhutun ja kirjoitetun suomen kielen eroja ja yhtäläisyyksiä • lukee ikätason mukaisia kokonaisia suomenkielisiä kirjoja • rohkaistuu kertomaan lukemastaan • oppii käyttämään kirjastoa aktiivisesti • oppii arvostamaan omaa monikielistä kulttuuri-identiteettiä • suhtautuu myönteisesti uusien vieraiden kielten oppimiseen Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena • ymmärtää suomen kielen oppimisen merkityksen kaikelle muulle oppimiselle • ymmärtää suomen kielen merkityksen välineenä työskentelytaitojen kehittämiseksi	• kirjoittamisprosessin vaiheet • tekstien muokkaus palautteen perusteella • ikäkaudelle sopivien kertovien ja kuvaavien tekstien kirjoittaminen • erilaiset oppilaalle merkitykselliset kielenkäyttötilanteet • puhe- ja kirjakielen erot ja yhtäläisyydet • sanaluokat, lausetyypit • sanojen taipuminen, yhdistäminen ja johtaminen • ikätason mukainen kauno- ja tietokirjallisuus • elokuvat, mediatekstit • suomalainen lasten ja nuorten kansanperinne ja nykykulttuuri • erilaiset kirjoitus- ja kuuntelutekniikat • eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden tunnistaminen ja omaan käyttöön ottaminen • tieto- ja viestintäteknologian käyttö tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa • tekijänoikeudet • oppilaan koko kielivarannon hyödyntäminen oppimisen tukena	• oppimisvideot, animaatiot, elokuvat • musiikin ja erilaisten äänitehosteiden käyttö • puheenvuoro • mielipidekirjoitus • prosessikirjoittaminen • toistokirjoitus • yhdistely, luokittelu, ryhmittely, päättely, soveltaminen • tiivistelmä, tukisanat, projektit, urakatyöskentely, pienimuotoiset empiiriset kokeet • graafiset esitykset ja diagrammit
--	--	---

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota / arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvaramoan ja taitoan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaramo	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvaramoan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1	Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	S1	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhukumppaninsa.
Tekstien tulkitseminen			
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	S2	Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin ja harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa.
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

ymmärtämisstrategioita käyttäen			
T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2	Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.
Tekstien tuottaminen			
T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3	Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kanta-aottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kielipiillisiä rakenteita	S3	Tekstien tuottaminen	Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3	Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa arvioida tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	S4	Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S4	Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5	Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T 14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	S5	Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.
T 15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	S5	Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä. Oppilas osaa ohjatusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

Toimiva ja sujuva peruskielitaito/7.–9.luokat		
Tavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen - harjoittelee erilaisia viestintätaitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa - huomioi viestintätilanteiden eettisyyden ja tilannesidonnaisuuden - kehittää esiintymistaitoja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen Tekstien tulkitseminen - laajentaa sana- ja käsitevarastoa - harjoittelee erilaisten lukustrategioiden käyttöä - tunnistaa erilaisia tekstilajeja ja niille ominaisia piirteitä ja käsitteitä - ymmärtää tekstien vaikuttavuuden merkityksen - tulkitsee kriittisesti eri tekstilajeja	- ryhmäviestintätilanteet, esiintymistilanteet - puhe-esityksen pitäminen ja havainnollistaminen - tiivistäminen - toisen puheeseen viittaaminen - nonverbaalinen viestintä - monipuolisesti erilaisia tekstejä - pohtivat, kantaaottavat ja ohjaavat tekstilajit - kaunokirjallisuuden pääkäsitteet - kirjallisuuden lajeja - tiedonhankintataidot - omien ja muiden tekstien analysointi, palautteen anto ja vastaanottaminen	Monipuoliset teksti- ja kieliympäristöt ja työtavat, esim. - kannustava, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri - pari-, ryhmä- ja itsenäinen työskentely - kerronta - keskustelu - draama, leikki, pelit, mielikuvituksen käyttäminen, toiminnallisuus - yhteistyö kirjaston kanssa - kirjavinkkaus - vierailut lähiympäristössä - sähköiset oppimisympäristöt ja tieto- ja viestintätekniikan työtavat - monimediaiset ympäristöt - juhlat, tapahtumat - yhteistoiminnallinen oppiminen - mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen - sanataideharjoitukset - lukupiiri - käsitekartat ja juonikaaviot - kirjoittaminen tukimateriaalien avulla ja ilman - kirje ja kortti - lauseiden lihottaminen

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

Tekstien tuottaminen - vahvistaa taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstiä - hyödyntää eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä - vahvistaa kirjoitetun yleiskielen normeja - harjoittelee eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	- tiivistelmä - kertomus - uutinen - mielipideteksti - asiateksti - aineistopohjainen, pohtiva teksti - pohtivat, kantaaottavat ja ohjaavat tekstit - kirjoitusprosessin eri vaiheet - kielenhuolto - tekijänoikeudet	- tekstien rikastaminen - oppimisvideot, animaatiot, elokuvat - musiikin ja erilaisten äänitehosteiden käyttö - puheenvuoro - tilannepuhe - mielipidekirjoitus - prosessikirjoittaminen - toistokirjoitus - yhdistely, luokittelu, ryhmittely, päättely, soveltaminen - tiivistelmä, tukisanat, projektit, urakkatyöskentely, pienimuotoiset empiiriset kokeet - graafiset esitykset ja diagrammit - työhakemus ja -haastattelu - oppimispäiväkirja - portfolio - oman kieli-identiteetin pohdintatehtävät
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen - tunnistaa kielen rakenteita - tunnistaa kirjallisuuden lajeja - tutustuu suomalaiseen kirjallisuuteen ja sen historiaan sekä yhteyksiin maailmankirjallisuuteen - avartaa näkemystä kulttuurien moninaisuudesta	- sanaluokat - sanojen taipuminen - virkkeiden ja lauseiden rakenne - lauseenjäsenet, modukset - kaunokirjallisuuden päälaajat - Suomen kielitilanne ja kielenkehityksen päävaiheet - elokuva, media, mediakriittisyys - eri kulttuurien erot ja yhtäläisyydet	
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

• saavuttaa myönteinen viestijäkuva itsestään • havainnoi suomen kielen käyttöä eri tiedonaloilla • kehittää tiedonhankinta-, työskentely- ja arviointitaitoja	• eri tiedonalojen tekstit • arkikielen ja eri tiedonalojen kielenkäyttötavat • tiedonhankinta • oman oppimisen arviointi • koko kielivarannon hyödyntäminen oppimisessa	
--	--	--

Suomi toisena kielenä -oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaidot	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1	Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ymmärtää muodollisia puhetilanteita, opetuspuhetta ja mediaa.
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1	Esiintymistaidot	Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen ja osaa esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaisesti.
Tekstien tulkitseminen			
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja	S2	Tekstilajitaidot tekstien tulkinnassa	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella			ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.
T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2	Tekstien tulkinta	Oppilas osaa tehdä tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.
Tekstien tuottaminen			
T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	S3	Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	S4	Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)- Kempeleen kunta- OPS 2016

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta	S4	Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T 11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta	S5	Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T 12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.
T 13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	S5	Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

RUOTSI B1-OPPIMÄÄRÄ

6. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - tutustuu suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä Kielenopiskelutaidot - harjaannuttaa viestinnällisiä taitojaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottaa vastuuta omasta opiskelustaan ja arvioi osaamistaan - huomaa ruotsin kielen taidon olevan tärkeä osa kielivarannon karttumista Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - harjoittelee erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita - käyttää viestinsä perille saamiseksi monenlaisia keinoja - harjoittelee erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - ymmärtää osaamiensa kielten suhteita - tutustuu suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen Kielenopiskelutaidot - harjaannuttaa viestinnällisiä taitoja, vastuun ottamista opiskelustaan ja itsearviointia - näkee ruotsin kielen tärkeyden ja hyödyntää kieltä myös koulun ulkopuolella Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - harjoittelee erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita - käyttää myös ei-kielellisiä keinoja viestinnässä - harjoittelee erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja Kielenopiskelutaidot - asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. - selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää - opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä ja taito tuottaa tekstejä - itsestä, perheestä, kodista, koulusta, harrastuksista ja vapaa-ajan vietosta kertominen - yksinkertaisia asiointitilanteita - jokapäiväisiä kohteliaisuusfraaseja	Painopiste suullista kielitaitoa kehittävässä työtavoissa Esimerkiksi: - yhteistoiminnalliset työtavat - toiminnallisuus - pari- ja ryhmäkeskustelut - draama - pelillisuus - musiikin käyttö - tieto- ja viestintäteknologiaan hyödyntäminen - itsenäinen työskentely omien tavoitteiden mukaisesti - kielisalkkutyöskentelyä tai muuta vastaavaa	

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tuottaa tekstejä - ottaa selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - harjoittelee ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista	Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - käyttää tilanneyhteyttä tekstien ja puheen ymmärtämiseksi Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - Harjoittelee runsaasti pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista.	- lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä - opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen - sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä (esim. persoonapronominit lukusanat, substantiivien - taivutus, adjektiivien taivutus, preesens, päälause ja kysymyslause)u	
---	--	---	--

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 Auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisistä suhteista	S1	Kielten keskinäissuhteiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikuntiin hänen osaamansa ja opiskelemaisensa kielet kuuluvat.
T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen	S1	Ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä syitä, joiden vuoksi Suomessa käytetään ruotsia ja mainita ruotsista suomeen lainautuneita sanoja.
Kielenopiskelutaidot			
T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	Toiminta opiskelutilanteessa	Oppilas harjaannuttaa ruotsin taitoaan ryhmässä myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen, huolehtii kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.
T4 rohkaista oppilaita näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella	S2	Ruotsin kielen käyttöalueiden ja – mahdollisuuksien tunnistaminen omassa elämässä	Oppilas osaa mainita joitakin ruotsin kielen käyttöalueita ja -mahdollisuuksia.

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso: A1.2
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A1.2
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A1.1
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 Auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisistä suhteista	S1	Kielten keskinäissuhteiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikuntiin hänen osaamansa ja opiskelemansa kielet kuuluvat.
T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen	S1	Ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä syitä, joiden vuoksi Suomessa käytetään ruotsia ja mainita ruotsista suomeen lainautuneita sanoja.
Kielenopiskelutaidot			
T3ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	Toiminta opiskelutilanteessa	Oppilas harjaannuttaa ruotsin taitoaan ryhmässä myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen, huolehtii kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

7. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - tutustuu pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaisiin arvoihin - havaitsee ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailee kieliä keskenään sekä hyödyntää kielitiedon käsitteitä Kieltenopiskelutaidot - hyödyntää monipuolisia tapoja oppia kieliä itsenäisesti ja yhteistyössä - on vuorovaikutuksessa, jossa tärkeintä on viestin välittyminen - hyödyntää ruotsia rohkeasti koulussa ja koulun ulkopuolella Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - harjoittelee eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta sekä laajentaa kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemusta - käyttää kielellisiä viestintästrategioita Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - hyödyntää kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena - havainnoi suomenruotsin ja ruotsinruotsin piirteitä Kielenopiskelutaidot - Asettaa tavoitteita opiskelulle, hyödyntää monipuolisia tapoja oppia ruotsia, arvioi oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä ja ymmärtää, että tärkeintä on viestin välittyminen Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - harjoittelee suullista ja kirjallista vuorovaikutusta eri viestintäkanavia ja -strategioita käyttäen sekä laajentaa kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - tulkitsen ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoittelee pienimuotoista puhumista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - käytetään kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat kielten välistä vertailua - käsitellään suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin Kielenopiskelutaidot - asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä - tutustutaan erilaisiin opiskelustrategioihin Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä ja taito tuottaa tekstejä - erilaisia keskustelutilanteita (esimerkiksi haastatteluja, tien kysymistä ja neuvomista, ostostilanteita) - laajennetaan aiempia aihepiirejä - lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä - sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten	Suullista ja kirjallista kielitaitoa kehittäviä työtapoja Esimerkiksi: - yhteistoiminnalliset työtavat - toiminnallisuus - pari- ja ryhmäkeskustelut - draama - pelillisuus - musiikin käyttö - tieto- ja viestintäteknologiaan hyödyntäminen - itsenäinen työskentely omien tavoitteiden mukaisesti - kielisalkkutyöskentelyä tai muuta vastaavaa	

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

- tulkitsee ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - käyttää tilaisuuksia pienimuotoiseen puhumiseen ja kirjoittamiseen erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja oleellisimpiin rakenteisiin	Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä kirjoittaa lyhyitä tekstejä kiinnittäen huomiota myös sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	aihepiirien yhteydessä (esimerkiksi apuverbit, imperfekti, omistussanat)	
---	---	---	--

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - tutustuu pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaisiin arvoihin - havaitsee ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailee kieliä keskenään sekä hyödyntää kielitiedon käsitteitä Kieltenopiskelutaidot - hyödyntää monipuolisia tapoja oppia kieliä itsenäisesti ja yhteistyössä - on vuorovaikutuksessa, jossa tärkeintä on viestin välittyminen - hyödyntää ruotsia rohkeasti koulussa ja koulun ulkopuolella Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - harjoittelee eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta sekä laajentaa kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemusta - käyttää kielellisiä viestintästrategioita Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - tutustuu pohjoismaiseen kieliympäristöön Kielenopiskelutaidot - huomaa mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - harjoittelee kielellisten viestintästrategioiden käyttöä Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - tulkitsee ikätasolleen sopivia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoittelee pienimuotoista puhumista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - kirjoittaa lyhyitä tekstejä kiinnittäen huomiota myös sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - laajennetaan kuvaa pohjoismaisista kieliympäristöistä. Kielenopiskelutaidot - käytetään erilaisia opiskelustrategioita Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä - harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa - lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä - sanastoa ja rakenteita opetellaan ja kerrataan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten ystävyys ja vapaa-aika	Suullista ja kirjallista kielitaitoa kehittäviä työtapoja Esimerkiksi: - yhteistoiminnalliset työtavat - toiminnallisuus - pari- ja ryhmäkeskustelut - draama - pelillisuus - musiikin käyttö - tieto- ja viestintäteknologiaan hyödyntäminen - itsenäinen työskentely omien tavoitteiden mukaisesti - kielisalkkutyöskentelyä tai muuta vastaavaa	

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	- tulkitsee ikätasolleen sopivia jaitseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - käyttää tilaisuuksia pienimuotoiseen puhumiseen ja kirjoittamiseen erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja oleellisimpiin rakenteisiin			
--	--	--	--	--

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - tutustuu pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaisiin arvoihin - havaitsee ruotsin kielen säännönmukaisuuksia ja vertailee kieliä keskenään sekä hyödyntää kielitiedon käsitteitä Kieltenopiskelutaidot - hyödyntää monipuolisia tapoja oppia kieliä itsenäisesti ja yhteistyössä - on vuorovaikutuksessa, jossa tärkeintä on viestin välittyminen - hyödyntää ruotsia rohkeasti koulussa ja koulun ulkopuolella Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - harjoittelee eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta sekä laajentaa kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemusta - käyttää kielellisiä viestintästrategioita Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - tutustuu pohjoismaisiin kieliympäristöihin ja niitä yhdistäviin arvoihin Kielenopiskelutaidot - huomaa mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - harjoittelee kielellisten viestintästrategioiden käyttöä Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - tulkitsen ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoittelee pienimuotoista puhumista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - kirjoittaa lyhyitä tekstejä kiinnittäen huomiota myös sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Kielenopiskelutaidot - kerrataan ja opiskellaan erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla - käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja - harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa Kehittyvä kielitaito, taito toimia	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - tutustuu pohjoismaisiin kieliympäristöihin ja niitä yhdistäviin arvoihin Kielenopiskelutaidot - huomaa mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - harjoittelee kielellisten viestintästrategioiden käyttöä Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - tulkitsen ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoittelee pienimuotoista puhumista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - kirjoittaa lyhyitä tekstejä kiinnittäen huomiota myös sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

- tulkitsee ikätasolleen sopivia jaitseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - käyttää tilaisuuksia pienimuotoiseen puhumiseen ja kirjoittamiseen erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja oleellisimpiin rakenteisiin		vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä - nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaiset asiat, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, ammatit sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon - lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä - sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä - harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen	
--	--	---	--

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin	S1	Pohjoismaisen kieliympäristön ja arvojen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä Pohjoismaissa puhutaan ja kuvailla Pohjoismaita yhdistäviä arvoja.
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen			
T4 kannustaa ja ohjata oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään sekä käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso: A1.3 T6 – T7
T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			A1.3 T7

Ruotsi B1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			A1.3
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin	S1	Pohjoismaisen kieliympäristön ja arvojen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä Pohjoismaissa puhutaan ja kuvailla Pohjoismaita yhdistäviä arvoja.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - ENGLANTI

1. -2. luokat			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristöt
Kasvu kulttuurisuuteen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä. T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas alkaa tiedostaa kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan ja tunnistaa kohdekielen muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida) Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	T1 Kielten ja kulttuurien moninaisuus koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa 1. lk: harjoitellaan tervehtimistä ja itsensä esittelyä muutamalla eri kielellä 2. lk: pohditaan eri kielten yhtäläisyyksiä ja eroja T2 Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitys 1. lk: herätellään oppilaiden uteliaisuutta kieliä ja kulttuureja kohtaan 2. lk: ohjataan oppilasta huomaamaan kielten ja kulttuurien yhtäläisyyksiä ja eroja	Pääpaino on suullisessa viestinnässä. Työtavat ovat monipuolisia, toiminnallisia, vuorovaikutteisia ja oppilaita osallistavia. Kieltä voidaan integroida muihin oppiaineisiin. Erilaisia työtapoja: • leikit • lorut • laulut • pelit • pienimuotoiset keskustelutilanteet • draama Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatiloja, koulun lähiympäristöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta -

Kieltenopiskelutaidot

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	T3 Pari- ja ryhmätyön harjoittelu 1. lk: harjoitellaan toiminnallisia tapoja työskennellä parin kanssa 2. lk: harjoitellaan toiminnallisia tapoja työskennellä pareittain ja erilaisissa ryhmissä	Pääpaino on suullisessa viestinnässä. Työtavat ovat monipuolisia, toiminnallisia, vuorovaikuttavia ja oppilaita osallistavia. Kieltä voidaan integroida muihin oppiaineisiin. Erilaisia työtapoja: • leikit • lorut • laulut • pelit • pienimuotoiset keskustelutilanteet • draama
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättämään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	T4 Puhutun kielen havainnointi ja sanojen merkitysten päättelyminen 1. lk: keskustellaan oppilaiden osaamista kielestä, vertaillaan ja päätellään merkityksiä oman äidinkielen avulla 2. lk: tutustutaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin	Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatiloja, koulun lähiympäristöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta -

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kieltenopiskelutaitoja.	T5 Tutustutaan erilaisiin tapoihin oppia kieliä 1. lk: tutustaan erilaisiin tapoihin opiskella kieltä, esim. kuuntelemalla, toistamalla sekä kuvien avulla, laulaen, pelaten, leikkien, askarrellen ja esittäen 2. lk: pohditaan ja harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä, esim. kuuntelemalla, toistamalla sekä kuvien avulla, laulaen, pelaten, leikkien, askarrellen ja esittäen Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia.	Pääpaino on suullisessa viestinnässä. Työtavat ovat monipuolisia, toiminnallisia, vuorovaikutteisia ja oppilaita osallistavia. Kieltä voidaan integroida muihin oppiaineisiin. Erilaisia työtapoja: • leikit • lorut • laulut • pelit • pienimuotoiset keskustelutilanteet • draama Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatiloja, koulun lähiympäristöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.
--	---	---	---

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	T6 Rohkaistaan oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti 1. lk: harjoitellaan keskeisiä arkeen liittyviä kielenkäyttötilanteita ja kohteliasta kielenkäyttöä. Harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina. 2. lk: kerrataan ja syvennetään aiemmin opittua, tutustutaan vähitellen sanojen kirjoitusasuun.	Pääpaino on suullisessa viestinnässä. Työtavat ovat monipuolisia, toiminnallisia, vuorovaikutteisia ja oppilaita osallistavia. Kieltä voidaan integroida muihin oppiaineisiin. Erilaisia työtapoja: • leikit • lorut • laulut • pelit • pienimuotoiset keskustelutilanteet • draama
---	--	--	--

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta -

		Mahdollisia sisältöjä 1. ja 2. luokalla ovat esimerkiksi: • tervehdykset, esittäytyminen • kuulumisten kysely, tunteet • numerot 0-20 • värit • viikonpäivät • vuodenajat, kuukaudet • sää • perhe • kehonosat (vaatteita) • ruoat, juomat • eläimet • luokkakieli ja koulutarvikkeet • vuodenkiertoon liittyviä juhlat ja kulttuuritietous • kokonaisopetuksen aihepiirit • oppilaiden mielenkiinnon kohteet	Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatiloja, koulun lähiympäristöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.
--	--	--	--

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta -

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättämään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	T7 Harjoitellaan non-verbaalista viestintää, sanojen merkitysten päättelyä ja keinoja selviytyä tilanteissa, joissa viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia. 1. lk: harjoitellaan erilaisten non-verbaalisten keinojen, kuten eleiden, ilmeiden, kehon kielen ja piirtämisen käyttöä vuorovaikutustilanteissa 2. lk: harjoitellaan erilaisten non-verbaalisten keinojen, kuten eleiden, ilmeiden, kehon kielen ja piirtämisen käyttöä vuorovaikutustilanteissa	Pääpaino on suullisessa viestinnässä. Työtavat ovat monipuolisia, toiminnallisia, vuorovaikutteisia ja oppilaita osallistavia. Kieltä voidaan integroida muihin oppiaineisiin. Erilaisia työtapoja: • leikit • lorut • laulut • pelit • pienimuotoiset keskustelutilanteet • draama Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatiloja, koulun lähiympäristöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla	Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	T8 Harjoitellaan kohteliaita ilmauksia ja luontevaa reagointia arjen vuorovaikutustilanteissa. 1. lk: harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä keskeisissä vuorovaikutustilanteissa kuten tervehtiminen, anteeksipyyttäminen, kuulumisten kysely, tarjoaminen ja kiittäminen sekä hyvästely. 2. lk: harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä keskeisissä vuorovaikutustilanteissa kuten tervehtiminen, anteeksipyyttäminen, kuulumisten kysely, tarjoaminen ja kiittäminen sekä hyvästely.	Pääpaino on suullisessa viestinnässä. Työtavat ovat monipuolisia, toiminnallisia, vuorovaikutteisia ja oppilaita osallistavia. Kieltä voidaan integroida muihin oppiaineisiin. Erilaisia työtapoja: • leikit • lorut • laulut • pelit • pienimuotoiset keskustelutilanteet • draama Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatiloja, koulun lähiympäristöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta -

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemäänsä sanoja ja ilmauksia.	T9 Oppilas tutustuu arjessa näkyvään ja kuuluvaan kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä, rytmiä ja intonaatiota. 1. lk: tutustutaan kohdekielen ja harjoitellaan ääntämistä, huomioidaan erot omaan äidinkieleen. 2. lk: tutustutaan vähitellen myös kirjoitettuun kieleen, kuunnellaan ja havainnoidaan äänteiden lisäksi myös kohdekielen puherytmiä ja intonaatiota. Oppilas oppii vähitellen tunnistamaan oppimiansa sanoja myös kirjoitetusta sanahahmosta.	Pääpaino on suullisessa viestinnässä. Työtavat ovat monipuolisia, toiminnallisia, vuorovaikutteisia ja oppilaita osallistavia. Kieltä voidaan integroida muihin oppiaineisiin. Erilaisia työtapoja: • leikit • lorut • laulut • pelit • draama • liikunta • piirtäminen Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatiloja, koulun lähiympäristöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.
--	---	---	--

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	T10 Harjoitellaan monipuolisesti puhuttua kieltä mutta oppilaalle tarjotaan vähitellen mahdollisuus tutustua kirjoittamiseen. 1. lk: luodaan vuorovaikutustilanteita, joissa oppilas harjoittelee oppimiaan sanoja ja fraaseja, kiinnitetään huomioita ymmärrettävään ääntämiseen 2. lk: luodaan vuorovaikutustilanteita, joissa oppilas harjoittelee oppimiaan	Pääpaino on suullisessa viestinnässä. Työtavat ovat monipuolisia, toiminnallisia, vuorovaikutteisia ja oppilaita osallistavia. Kieltä voidaan integroida muihin oppiaineisiin. Erilaisia työtapoja: • leikit • lorut • laulut • pelit • draama
---	--	---	--

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta -

		sanoja ja fraaseja, kiinnitetään huomioita ymmärrettävään ääntämiseen, lisäksi oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia kirjoittamisen harjoitteluun	Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatiloja, koulun lähiympäristöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.
--	--	--	---

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta -

	3. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - alkaa tiedostaa kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta Kielenopiskelutaidot - huolehtii opiskeluvälineistään ja omaksuu kielenopiskelurutiineja Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - osaa toimia yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - ymmärtää yksinkertaista puhuttua ja kirjoitettua tekstiä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - tuottaa yksinkertaisia lauseita	- Opiskelee sallivassa opiskeluympäristössä jossa viestin välittyminen ja kannustava yhdessä oppiminen tärkeintä - Havaitsee englannin kielen runsauden omassa arkielämässään - Havaitsee englannin kielen aseman maailman kielenä - Rohkaistuu viestimään englannin kielellä yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa - Harjoittelee työskentelemään puhuttujen tekstien parissa - Harjoittelee kokeilemaan erilaisia tapoja oppia englannin kieltä sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan	- Tervehdyksiä, toivotuksia - Oppilaan arkielämään liittyvän sanaston tutkiminen - Tutustuminen englanninkielisten kohdemaiden kulttuuriin - Itsestä kertominen - keskeisin rakenneasia: do-alkuiset kysymykset	painopiste suullista kielitaitoa kehittävässä työtavoissa: - toiminnallisuus, pari- ja ryhmäkeskustelut - tutustuminen tieto- ja viestintäteknologiaan kielenopiskelussa

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta -

	3. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - alkaa tiedostaa kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta Kielenopiskelutaidot - huolehtii opiskeluvälineistään ja omaksuu kielenopiskelurutiineja Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - osaa toimia yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - ymmärtää yksinkertaista puhuttua ja kirjoitettua tekstiä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - tuottaa yksinkertaisia lauseita	- Opiskelee sallivassa opiskeluympäristössä jossa viestin välittyminen ja kannustava yhdessä oppiminen tärkeintä - Havaitsee englannin kielen runsauden omassa arkielämässään - Havaitsee englannin kielen aseman maailman kielenä - Rohkaistuu viestimään englannin kielellä yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa - Harjoittelee työskentelemään puhuttujen tekstien parissa - Harjoittelee kokeilemaan erilaisia tapoja oppia englannin kieltä sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan	- Tervehdyksiä, toivotuksia - Oppilaan arkielämään liittyvän sanaston tutkiminen - Tutustuminen englanninkielisten kohdemaiden kulttuuriin - Itsestä kertominen - keskeisin rakenneasia: do-alkuiset kysymykset	painopiste suullista kielitaitoa kehittävässä työtavoissa: - toiminnallisuus, pari- ja ryhmäkeskustelut - tutustuminen tieto- ja viestintäteknologiaan kielenopiskelussa

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

4. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - alkaa tiedostaa kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta Kielenopiskelutaidot - huolehtii opiskeluvälineistään ja omaksuu kielenopiskelurutiineja Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - osaa toimia yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - ymmärtää yksinkertaista puhuttua ja kirjoitettua tekstiä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - tuottaa yksinkertaisia lauseita	- havaitsee vieraiden kielten runsauden ja alkaa kehittää kielellistä päättelykykyään - ymmärtää että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa, jota hän voi käyttää oppimisensa tukena - rohkastuu viestimään englannin kielellä vuorovaikutustilanteissa - harjoittelee työskentelemään puhuttujen tekstien parissa - harjoittelee kokeilemaan erilaisia tapoja oppia englannin kieltä sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan	- perheestä, ystävistä ja lähiympäristöstä kertominen - puheen ja tekstin tuottaminen omaan arkielämään liittyvistä aiheista - tutustuminen englanninkielisten kohdemaiden kulttuuriin - keskeiset rakenneasiat: be- ja have-verbit	painopiste suullista kielitaitoa kehittävässä työtavoissa: - toiminnallisuus, pari- ja ryhmäkeskustelut - tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

5. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - ymmärtää ja arvostaa kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta Kielenopiskelutaidot - hallitsee kielenopiskeluun tarvittavat työtavat Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - osaa toimia omaan elinpiiriin liittyvissä vuorovaikutustilanteissa Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - ymmärtää omaan elinpiiriin kuuluvia laajempia tekstejä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - tuottaa lyhyitä tekstejä	- havaitsee, ymmärtää ja arvostaa oman ja kohdekulttuurin yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia - harjaantuu käyttämään kielitaitoaan rohkeasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa - hyödyntää kielitaitoaan tieto- ja viestintäteknologian käytössä - osaa työskennellä puhuttujen tekstien avulla - osaa tuottaa lyhyitä tekstejä - hyödyntää opiskelussaan itselleen soveltuvia kielen oppimisen tapoja sekä ottaa vastuuta omasta oppimisestaan	- vapaa-ajasta ja koulunkäynnistä kertominen - omaan mielenkiintoon pohjautuvan puheen ja tekstin tuottaminen - kohdekielen kulttuurituntemuksen lisääminen - erilaisiin tekstityyppeihin tutustuminen - keskeisin rakenneasia: preesens	kirjallisen työskentelyn osuus lisääntyy - yhteistoiminnalliset työtavat - tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen (esim. kansainväliset kontaktit)

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

6. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - ymmärtää ja arvostaa kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta Kielenopiskelutaidot - hallitsee kielenopiskeluun tarvittavat työtavat Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - osaa toimia omaan elinpiiriin liittyvissä vuorovaikutustilanteissa Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - ymmärtää omaan elinpiiriin kuuluvia laajempia tekstejä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - tuottaa lyhyitä tekstejä	- havaitsee, ymmärtää ja arvostaa oman ja kohdekulttuurin yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia - käyttää kielitaitoaan rohkeasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa - hyödyntää kielitaitoaan tieto- ja viestintäteknologian käytössä - osaa työskennellä monenlaisten tekstien avulla - osaa tuottaa puhetta ja tekstiä kiinnittäen huomiota keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin - hyödyntää opiskelussaan itselleen soveltuvia kielen oppimisen tapoja sekä ottaa vastuuta omasta oppimisestaan	- omasta kulttuurista kertominen - kohdekielen kulttuurituntemuksen lisääminen - erilaisten ja monentasoisten tekstityyppien soveltaminen ja tuottaminen - keskeisin rakenneasia: imperfekti	- yhteistoiminnalliset työtavat - tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkieltensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa	S1	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.
Kielenopiskelutaidot			
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso A2.1
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielillisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A2.1
T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A2.1
T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta laajenevasta aihepiiristä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

7. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - osaa toimia kielellisesti ja kulttuurisesti moniarvoisessa maailmassa Kielenopiskelutaidot - osaa asettaa itselleen kielenopiskelutavoitteita ja toimia niiden mukaisesti Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - osaa tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - tuottaa monipuolisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti	- havaitsee, ymmärtää ja arvostaa eri kieliä ja kulttuureita - oppii vertaamaan englannin kielen rakenteita omaan äidinkieleen ja muihin osaaminsa kieliin - hyödyntää kielitaitoa tieto- ja viestintäteknologian käytössä kriittisesti tulkiten - hyödyntää monipuolisia tapoja oppia englantia - osaa tuottaa monipuolisia tekstejä suullisesti ja kirjallisesti - ottaa vastuuta sekä asettaa tavoitteita omalle kielen oppimiselleen	- nuoren jokapäiväistä elämää meillä ja muualla - mielipiteen kertominen ja perusteleminen - suullisen ja vapaamuotoisen viestintätavan painottaminen - keskeisin rakenneasia: perusaikamuodot, futuuri	- yhteistoiminnalliset työtavat - tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - osaa toimia kielellisesti ja kulttuurisesti moniarvoisessa maailmassa Kielenopiskelutaidot - osaa asettaa itselleen kielenopiskelutavoitteita ja toimia niiden mukaisesti Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - osaa tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - tuottaa monipuolisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti	- havaitsee, ymmärtää ja arvostaa eri kieliä ja kulttuureita - saa valmiuksia ymmärtää erilaisia viestinnän kulttuurisia piirteitä (esim. englannin kielen variantteja) - hyödyntää kielitaitoa tieto- ja viestintäteknologian käytössä kriittisesti tulkiten - hyödyntää monipuolisia tapoja oppia englantia - osaa tuottaa monipuolisia tekstejä suullisesti ja kirjallisesti - oppii aloitteellisuuteen, luovuuteen ja luontevuuteen viestinnässä (esim. ei-kielelliset keinot) - ottaa vastuuta sekä asettaa tavoitteita omalle kielen oppimiselleen	- elämää ja toimintaa kohdekielisisä ympäristöissä - suullisen ja vapaamuotoisen viestintätavan painottaminen - keskeisin rakenneasiat: ehtolauseet	- yhteistoiminnalliset työtavat - tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen - osaa toimia kielellisesti ja kulttuurisesti moniarvoisessa maailmassa Kielenopiskelutaidot - osaa asettaa itselleen kielenopiskelutavoitteita ja toimia niiden mukaisesti Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa - osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä - osaa tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä - tuottaa monipuolisia tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti	- havaitsee, ymmärtää ja arvostaa eri kieliä ja kulttuureita - saa valmiuksia ymmärtää erilaisia viestinnän kulttuurisia piirteitä (esim. englannin kielen variantteja) - hyödyntää kielitaitoa tieto- ja viestintäteknologian käytössä kriittisesti tulkiten - hyödyntää monipuolisia tapoja oppia englantia - osaa tuottaa monipuolisia tekstejä suullisesti ja kirjallisesti itselle merkityksellisistä aiheista - kiinnittää huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja hyvään ääntämiseen kielen tuottamisessa - kuuntelee ja lukee monenlaisia itselleen merkityksellisiä ja maailmankuvaa laajentavia englanninkielisiä sisältöjä - oppii aloitteellisuuteen, luovuuteen ja luontevuuteen viestinnässä (esim. ei-kielelliset keinot) - ottaa vastuuta sekä asettaa tavoitteita omalle kielen oppimiselleen	- ajankohtaiset asiat nuoren elämässä ja ympäristössä - jatko-opintoihin ja työelämään siirtyminen - mediakasvatus - ympäristökasvatus - keskeisin rakenneasia: aikamuotojen ja tapalukien hallinta	- yhteistoiminnalliset työtavat - itsenäinen työskentely omien tavoitteiden mukaisesti - tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kuvata pääpiirteittäin, missä englantia puhutaan ja mainita englannin levinneisyyden syitä sekä pohtia englannin kielen asemaan, variantteihin ja arvostukseen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa pohtia kielen ja kulttuurin suhdetta englannin osalta. Oppilas havaitsee, että arvot vaihtelevat riippuen yksilöllisestä kokemuksesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista toimia ja oppia englanninkielisissä toimintaympäristöissä.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2	Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää englannin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso B1.1 T6 – T8
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

Englanti A1-oppimäärä - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiivkeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuuriin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso B1.1
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatuksen, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso B1.1
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			

MATEMATIIKKA

	1. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Merkitys, arvot ja asenteet • kiinnostuksen, innostuksen ja myönteisyyden herättäminen matematiikkaa kohtaan Työskentelyn taidot • havaintojen tekeminen sekä omien taitojen ja ratkaisujen esittäminen välinein, suullisesti ja kirjallisesti Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • matemaattisiin peruskäsitteisiin ja peruslaskutoimituksiin perehtyminen	Merkitys, arvot ja asenteet • osoittaa innostusta matematiikkaa kohtaan Työskentelyn taidot • havainnoi ympäristöään ja arkipäivän tilanteita matematiikan näkökulmasta. • toimii ohjeiden mukaan Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • osaa lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmäperiaatteen lukualueella 0-20 • osaa yhteen- ja vähennyslaskutoimitusten periaatteet sekä käyttää erilaisia päässä laskustrategioita • osaa helppoja mittaamisen periaatteita sekä geometria muotoja	• Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välistä yhteyttä. • Harjoitellaan vertailua, luokittelua ja säännönmukaisuuden löytämistä sekä lukujonotaitoja. • Perehdytään lukujen 1-10 hajotelmiin. • Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. • Ratkaisee ja laatii laskutarinoita suullisesti, piirtäen ja matematiikan merkeillä. • Harjoitellaan kellonajoista tasan ja puoli. • Harjoitellaan mittaamista erilaisin välinein. • Tutkitaan kappaleita ja tasokuvioita. • Laaditaan yksinkertaisia toimintaohjeita ja toimitaan ohjeiden mukaan.	Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja –välineiden säännöllinen käyttäminen. Esimerkiksi seuraavia: Oppimispelien käyttö. Kymmenjärjestelmävälineet. Numeromerkinnät 0-9 sekä kymppiparit selkeästi ja havainnollisesti näkyvillä. Yksin ja pareittain työskenteleminen myös pelien ja leikkien avulla. Munakennomallit. Lukusuoramallit. Harjoituskello. Lukumäärän havainnollistaminen (napit makaronit). Lähiympäristöä käytetään mahdollisuuksien mukaan matematiikan löytämisessä.

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

2. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet • kiinnostuksen, innostuksen ja myönteisyyden herättäminen matematiikkaa kohtaan Työskentelyn taidot • havaintojen tekeminen sekä omien taitojen ja ratkaisujen esittäminen välinein, suullisesti ja kirjallisesti Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • matemaattisiin peruskäsitteisiin ja peruslaskutoimituksiin perehtyminen	Merkitys, arvot ja asenteet • osoittaa innostusta matematiikkaa kohtaan Työskentelyn taidot • laatii vaihteittaisia toimintaohjeita ja toimii ohjeiden mukaan • päättää ja ratkaisee matemaattisia ongelmia Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • vahvistaa ja laajentaa lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärrystä • varmentaa yhteen- ja vähennyslaskun periaatteen ymmärtämistä • oppii kertolaskun käsitteen ymmärtämistä konkreettisesti • pohjustaa jakolaskun käsitteen ymmärtämistä konkreettisesti • luo pohjaa kerto- ja jakolaskun yhteyden ymmärtämiseen • ymmärtää mittaamisen periaatteen ja havainnoi geometrinen muotojen ominaisuuksia • tutustuu yksinkertaisiin taulukoihin ja diagrammeihin	Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoja alueella 0-20. Kehitetään laskutaitoja alueella 0-100. Ratkaisee ja laatii laskutarinoita suullisesti, piirtäen ja matematiikan merkeillä. Opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Tutustutaan yhteenlaskun ja kertolaskun väliseen yhteyteen. Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin. Syvennetään jo opittuja geometrian ja mittaamisen taitoja. Tutustutaan mittayksiköihin metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra. Tutustutaan erilaisiin kappaleisiin. Luokitellaan kappaleita ja tasokuvioita. Harjoitellaan kellonajoista yliajat ja vaille ajat. Laaditaan yksinkertaisia toimintaohjeita ja toimitaan ohjeiden mukaan. Tutustutaan taulukoihin ja diagrammeihin.	Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja –välineiden säännöllinen käyttäminen. Esimerkiksi seuraavia: Junnauskoe 0-20 a ja b (KYMPPI -kartoitus) Oppimispelien käyttö. Kymmenjärjestelmävälineet. Numeromerkinnät 0-9 sekä kymppiparit selkeästi ja havainnollisesti näkyvillä. Yksin ja pareittain työskenteleminen, myös pelien ja leikkien avulla. Mittayksiköiden konkretisointi malleilla ja mittaamalla. Geometriaan konkreetiset mallit esimerkiksi rakentelemalla. Munakennomallit. Lukusuoramallit. Harjoituskello. Lukumäärän havainnollistaminen(napit makaronit). Sataruudukko.Lähiympäristöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan esim. muotojen löytämisessä.

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

3. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet - kiinnostuksen, innostuksen ja myönteisen minäkuvan kehittäminen matematiikan oppijana Työskentelyn taidot - havaintojen tekeminen ja tulkitseminen sekä omien taitojen ja ratkaisujen esittäminen välinein, suullisesti ja kirjallisesti Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet - matemaattisten peruskäsitteiden ja peruslaskutoimitusten vahvistaminen	Merkitys, arvot ja asenteet - osoittaa kiinnostusta matematiikkaa kohtaan Työskentelyn taidot - tekee havaintoja ja kertoo niistä - vahvistaa omia taitojaan ja ratkaisujen esittämistä välinein, suullisesti sekä kirjallisesti Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet - vahvistaa ja laajentaa lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärrystä - vahvistaa matemaattisten käsitteiden ja peruslaskutoimituksien hallintaa - vahvistaa päässälaskutaitojaan - harjoittelee jakolaskuja - osaa geometrisia peruskäsitteitä - valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön - tulkitsee yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja	Vahvistetaan peruslaskutaitoja lukualueella 0-1000. Pohjustetaan allekkain laskun periaatteita yhteen- ja vähennyslaskuilla. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen. Opetellaan kertotaulut 0, 6-9 ja vahvistetaan kertotauluja 1-5 ja 10. Harjoitellaan sisältö- ja ositusjakoa. Harjoitellaan lausekkeen muodostamista. Tutustutaan laskujärjestyssääntöihin. Tutustutaan murtolukuihin toiminnallisesti. Perehdytään pisteen, suoran, janan ja kulman käsitteisiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin. Tutustutaan lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen ja tuloksen arviointiin. Tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja. Opetellaan kellonajat (min. ja h) . Laaditaan toimintaohjeita ja toimitaan niiden mukaan.	Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja –välineiden säännöllinen käyttäminen. Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja –välineiden säännöllinen käyttäminen. Yksin ja pareittain työskenteleminen, myös pelien ja leikkien avulla. Esimerkiksi seuraavia: Kymmenjärjestelmävälineet. Kertotaulumallit / juliste. Laskujärjestyssäännöt seinällä. Murtolukukakut. Erilaisia mittaustavallisia. Lukusuoramallit. Kellomallit. Lukumäärän havainnollistaminen (napit makaronit). Lähiympäristöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan esim. mittaamisessa.

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

4. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet • kiinnostuksen, innostuksen ja myönteisen minäkuvan kehittäminen matematiikan oppijana Työskentelyn taidot • havaintojen tekeminen ja tulkitseminen sekä omien taitojen ja ratkaisujen esittäminen välinein, suullisesti ja kirjallisesti Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • matemaattisten peruskäsitteiden ja peruslaskutoimitusten vahvistaminen	Merkitys, arvot ja asenteet • osoittaa innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan Työskentelyn taidot • tekee havaintoja ja kertoo niistä • havaitsee yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä • kykenee omien taitojen ja ratkaisujen esittämiseen välinein, suullisesti ja kirjallisesti Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • osaa matemaattisia käsitteitä ja peruslaskutoimituksia • vahvistaa ja laajentaa kymmenjärjestelmän ymmärrystään • laajentaa lukukäsitettään • vahvistaa päässälaskutaitojaan • vahvistaa ja osaa geometrisia peruskäsitteitä • osaa valita mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön • harjoittelee taulukoiden ja diagrammien tulkintaa	Vahvistetaan peruslaskutaitoja lukualueella 0-100 000. Vahvistetaan allekkain yhteen- ja vähennyslaskuja. Opitaan sisältö- ja ositusjakolaskua. Harjoitellaan allekkain kertomista yksinumeroisella kertojalla. Pohjustetaan allekkain jakamista yksinumeroisella jakajalla. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista yksinumeroisella jakajalla. Harjoitellaan samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Opetellaan käyttämään koordinaatiston 1. neljännestä. Harjoitellaan mittaamista ja yksikönmuunnoksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Luokitellaan kappaleet, lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan desimaalilukuihin. Opetellaan pyöristämistä.	Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja -välineiden säännöllinen käyttäminen. Yksin ja pareittain työskenteleminen, myös pelien ja leikkien avulla. Esimerkiksi seuraavia: Lukusuora Murtolukumallit. Kymmenjärjestelmävälineet. Lukumäärän havainnollistaminen (napit makaronit). Koordinaatistopelejä. Värisauvat. Erilaiset mittausvälineet. Kellomalli. Lähiympäristöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan esim. arviointia ja pyöristämistä tehtyjen havaintojen pohjalta.

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

			Luetaan taulukoita ja diagrammeja. Varmistetaan kellonaikojen hallinta ja laajennetaan aikakäsitettä (s, d, vk, kk ja a). Laaditaan toimintaohjeita ja toimitaan niiden mukaan.	
--	--	--	--	--

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

5. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Merkitys, arvot ja asenteet • kiinnostuksen, innostuksen ja myönteisen minäkuvan vahvistaminen matematiikan oppijana • vastuunottaminen omasta matematiikan opiskelusta Työskentelyn taidot • havaintojen tekeminen ja tulkitseminen sekä omien taitojen ja ratkaisujen esittäminen välinein, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • matemaattisten peruskäsitteiden ja peruslaskutoimitusten ymmärtäminen	Merkitys, arvot ja asenteet • osoittaa innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan Työskentelyn taidot • havaitsee yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä sekä tekee kysymyksiä ja päätelmiä havaintojensa pohjalta • osaa erilaisia ongelmanratkaisutaitoja • arvioi ratkaisun järjestyttä ja tuloksen mielekkyyttä • kykenee omien taitojen ja ratkaisujen esittämiseen välinein, suullisesti ja kirjallisesti sekä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • vahvistaa ja laajentaa kymmenjärjestelmän ymmärrystä • vahvistaa matemaattisten käsitteiden ja peruslaskutoimituksien ymmärtämistä ja käyttöä • laajentaa lukukäsitettään • arvioi mittaustuloksen suuruutta sekä pohtii tuloksen järjestyttä	Vahvistetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia. Opetellaan allekkain kertolasku kaksinumeroisella kertojalla. Harjoitellaan allekkain jakamista. Vahvistetaan allekkain laskuja. Harjoitellaan jakamista lukuyksiköittäin tilanteissa, missä jako ei mene tasan. Laajennetaan lukualuetta negatiivisiin kokonaislukuihin. Harjoitellaan kokonaisen koordinaatiston käyttöä. Opetellaan muuttamaan murtolukuja samannimisiksi. (supistaminen/laventaminen). Opetellaan murtolukujen kertominen luonnollisilla luvuilla. Opetellaan desimaaliluvuilla laskemista. Tutustutaan prosenttilukukäsitteeseen (murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttiluvun välinen yhteys). Opetellaan pyöristämistä. Piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kuvioita (suorakulmio, kolmio, neliö, ympyrä) Mitataan ja lasketaan piirejä ja pinta-aloja (suorakulmio ja kolmio). Tutustutaan suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Harjoitellaan mittayksiköiden muutoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.	Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja -välineiden säännöllinen käyttäminen. Yksin ja ryhmissä työskenteleminen. Esimerkiksi seuraavia: Lukusuora laajennettuna negatiivisiin lukuihin, Lämpömittarimalli. Murtolukumallit. Kymmenjärjestelmävälineet. Erilaiset mittausvälineet. Geometriset tasokuviot. Nopat ja pelit todennäköisyydessä. Koordinaatistopelit. Mallit yksikön muunnoksiin. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Lähiympäristöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan esim. koordinaatistokartta.	

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

		• havainnoi tasokuvioiden ja kappaleiden geometrisia ominaisuuksia. • vahvistaa päässälaskutaitojaan. • lukee ja laatii yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja	Harjoitellaan kulmien mittaamista ja piirtämistä. Harjoitellaan tietojen esittämistä taulukoiden ja diagrammien avulla. Tutustutaan todennäköisyyteen. Tutustutaan yksinkertaiseen ohjelmointiin.	
--	--	--	---	--

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

6. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet - kiinnostuksen, innostuksen ja myönteisen minäkuvan vahvistaminen matematiikan oppijana - vastuunottaminen omasta matematiikan opiskelusta Työskentelyn taidot - havaintojen tekeminen ja tulkitseminen sekä omien taitojen ja ratkaisujen esittäminen välinein, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet - matemaattisten peruskäsitteiden ja peruslaskutoimitusten ymmärtäminen	Merkitys, arvot ja asenteet - osoittaa innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan Työskentelyn taidot - havaitsee yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä sekä tekee kysymyksiä ja päätelmiä havaintojensa pohjalta - osaa ongelmanratkaisutaitoja - arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä - kykenee omien taitojen ja ratkaisujen esittämiseen välinein, suullisesti ja kirjallisesti sekä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet - käyttää sujuvasti aiemmin opeteltuja matemaattisia käsitteitä ja peruslaskutoimituksien eri vaiheita - laajentaa edelleen lukukäsitettään. - havainnoi tasokuvioiden ja kappaleiden geometrisia ominaisuuksia - vahvistaa päässälaskutaitoja. - laatii ja lukee taulukoita ja diagrammeja sekä osaa tilastollisia tunnuslukuja - laatii ja lukee taulukoita ja diagrammeja sekä osaa tilastollisia tunnuslukuja	Vahvistetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia. Harjoitellaan kaksinumeroisella jakajalla jakamista. Harjoitellaan murtoluvun jakamista luonnollisella luvulla ja kertomista kokonaisluvulla. Vahvistetaan desimaaliluvuilla laskemista. Harjoitellaan prosenttiluvuilla laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Arvioidaan tuloksen suuruusluokkaa ja järkevyyttä. Opetellaan pyöristämistä. Harjoitellaan mittaamista ja piirien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskemista sekä yksikön muunnoksia. Harjoitellaan kokonaisen koordinaatiston käyttöä. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan erilaisia kappaleita. Tutustutaan mittakaavaan ja aikavyöhykkeisiin. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.	Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja -välineiden säännöllinen käyttäminen. Yksin ja ryhmissä työskenteleminen. Esimerkiksi seuraavia: Lukusuora laajennettuna negatiivisiin lukuihin, Lämpömittarimalli. Murtolukumallit. Kymmenjärjestelmävälineet. Erilaiset mittausvälineet. Geometriset tasokuviot ja kappaleet. Nopat ja pelit todennäköisyydessä. Mallit yksikön muunnoksiin. Suunnitellaan ja toteutetaan tilastollinen työ. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Laskimen käytön harjoittelu. Lähiympäristöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan esim. pinta-alan määrittäminen ja mittakaava.

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

			Opetellaan keskiarvon laskeminen sekä löytämään tilastosta suurin ja pienin arvo sekä tyyppiarvo. Suunnitellaan ja toteutetaan yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä.	
--	--	--	--	--

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/
arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet			
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä	S1-S5	Opittujen asioiden yhteydet.	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä
T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä	S1-S5	Ongelmanratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä	S1-S5	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.
T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja
T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.
T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiä.
T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmien graafisessa ohjelmointiympäristössä	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.
Merkitys, arvot, asenteet			
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

7. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Merkitys, arvot ja asenteet • kiinnostuksen, innostuksen ja myönteisen minäkuvan säilyttäminen sekä vastuunottaminen matematiikan oppijana Työskentelyn taidot • täsmällinen ilmaisu, matematiikan soveltaminen muissa oppiaineissa sekä lopulta asioiden välisten yhteyksien ymmärtäminen Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä	Merkitys, arvot ja asenteet • ottaa vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien Työskentelyn taidot • havaitsee ja ymmärtää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä • osaa täsmällistä matemaattista ilmaisua suullisesti ja kirjallisesti • osaa käyttää loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa • arvioi matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä • soveltaa matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa • osaa käyttää tiedonhallinta- ja analyysitaitoja sekä tiedon kriittiseen tarkasteluun tarvittavia taitoja	Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Laajennetaan lukualuetta reaalityöihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä. Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja	Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja -välineiden säännöllinen käyttäminen. Yksin ja ryhmissä työskenteleminen. Esimerkiksi seuraavia: Kymmenjärjestelmävälineet. Murtolukumallit. Väriappien käyttö esim. havainnollistetaan negatiivisilla luvuilla laskemista. Mallit yksikön muunnoksiin. Projektityö tilastoista. Urakkakoe tilastoista ja todennäköisyydestä. Taulukkolaskentaohjelman käyttö tilastotöissä. Lähiympäristöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan esim. projektityössä.	

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

		Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • vahvistaa päättely- ja päässälaskutaitoa sekä käyttää laskutaitoaan eri tilanteissa • osaa laskea • peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla • ymmärtää tuntemattoman käsitteen ja osaa yhtälöratkaisutaitoja • ymmärtää geometrisia käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä • määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja laskee todennäköisyyksiä	monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden jayhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista piirtämistä. Lasketaan monikulmioiden piirejä. Sovitaan koulukohtaisesti käytäväksi luokkien 7-9 aikana: Syvennetään tiedon tallentamista ja esittämistä taulukoiden ja diagrammien avulla. Opetellaan tulkitsemaan diagrammeja ja havaitsemaan mahdollinen tilastoharha. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Opetellaan laskemaan todennäköisyyksiä.	
--	--	--	---	--

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Merkitys, arvot ja asenteet • kiinnostuksen, innostuksen ja myönteisen minäkuvan säilyttäminen sekä vastuunottaminen matematiikan oppijana Työskentelyn taidot • täsmällinen ilmaisu, matematiikan soveltaminen muissa oppiaineissa sekä lopulta asioiden välisten yhteyksien ymmärtäminen Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä	Merkitys, arvot ja asenteet • ottaa vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien Työskentelyn taidot • havaitsee ja ymmärtää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä • osaa täsmällistä matemaattista ilmaisua suullisesti ja kirjallisesti • osaa käyttää loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen osaamisessa • arvioi matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä • soveltaa matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa • osaa käyttää tiedonhallinta- ja analysointitaitoja sekä	Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Harjoitellaan laskemaan monikulmioiden pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.	Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja -välineiden säännöllinen käyttäminen. Yksin ja ryhmissä työskenteleminen. Esimerkiksi seuraavia: Monikulmioiden kulmien ja pinta-alojen mittaamisessa piirroksia ja kappaleita. Kymmenjärjestelmävälineet. Murtolukumallit. Lukusuora. Mallit yksikön muunnoksiin. Vaakamalli yhtälöstä. Lähiympäristöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan esim. erilaisten pinta-alojen laskemisessa.	

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

		kykenee tiedon kriittiseen tarkasteluun Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • laajentaa lukukäsitteen ymmärtämisistä reaalityihin • hallitsee tuntemattoman käsitettä ja osaa yhtälöratkaisutaitoja • ymmärtää ja hyödyntää suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia • laajentaa ymmärrystään prosenttilaskennassa	Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.	
--	--	--	---	--

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Merkitys, arvot ja asenteet • kiinnostuksen, innostuksen ja myönteisen minäkuvan säilyttäminen sekä vastuunottaminen matematiikan oppijana Työskentelyn taidot • täsmällinen ilmaisu, matematiikan soveltaminen muissa oppiaineissa sekä lopulta asioiden välisten yhteyksien ymmärtäminen Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä	Merkitys, arvot ja asenteet • ottaa vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien Työskentelyn taidot • havaitsee ja ymmärtää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä • osaa täsmällistä matemaattista ilmaisua suullisesti ja kirjallisesti • kehittää loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa • arvioi ja kehittää matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä • soveltaa matematiikkaa muissakin oppiaineissa sekä ympäröivässä yhteiskunnassa • osaa tiedonhallinta- ja analysointitaitoja sekä kykenee tiedon kriittiseen tarkasteluun Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet • laajentaa lukukäsitteen ymmärtämistä reaalityöskentelyyn • laajentaa ymmärtämystään prosenttilaskennassa	Opetellaan polynomin käsite ja harjoitellaan polynomien yhteen -, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta sekä trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Tutustutaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteisiin. Perehdytään funktion käsitteeseen. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.	Vaihtelevien ja toiminnallisten työtapojen ja -välineiden säännöllinen käyttäminen. Yksin ja ryhmissä työskenteleminen. Esimerkiksi seuraavia: Avaruuskappaleiden konkretisointi valmiilla malleilla tai itse rakentaen. Tietokoneohjelmien hyödyntäminen yhtälöparien ratkaisemisessa ja kuvaajien piirtämisessä. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmointitehtäviä. Lähiympäristöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan esim. mittaamisessa käyttäen hyväksi suorakulmaisen kolmion ominaisuuksia.	

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

		• ymmärtää muuttujan käsitteen ja tutustuu funktion käsitteeseen, sekä harjoittelee funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista • osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia • osaa algoritmista ajattelua • osaa soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen	Sovitetaan koulukohtaisesti käytäväksi luokkien 7-9 aikana: Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.	
--	--	--	---	--

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana.	S1 – S6		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien.	S1 – S6	Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Työskentelyn taidot			
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.	S1 – S6	Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas havaitsee ja selittää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	S1 – S6	Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa ilmaista matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	S1 – S6	Ongelmanratkaisutaito	Oppilas osaa jäsentää ongelmia ja ratkaista niitä hyödyntäen matematiikkaa.
T6 ohjata oppilasta	S1 – S6	Taito arvioida ja kehittää	Oppilas osaa arvioida matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä		matemaattisia ratkaisuja	
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	S1 – S6	Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analyointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	S1, S4, S6	Tiedon analysointi ja kriittinen tarkastelu	Oppilas osaa itse hankkia, käsitellä ja esittää tilastotietoa
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	S1 – S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa soveltaa tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2	Päättely- ja laskutaito	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa eri tilanteissa
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2	Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla	Oppilas osaa sujuvasti peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla
T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalityyppisiin	S2	Lukukäsite	Oppilas tunnistaa reaalityyppiset ja osaa kuvailla niiden ominaisuuksia

Matematiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta	S2, S6	Prosentin käsite ja prosenttilaskenta	Oppilas osaa kertoa prosentin käsitteen käytöstä. Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutos- ja vertailuprosentin. Oppilas osaa käyttää tietojaan eri tilanteissa.

YMPÄRISTÖOPPI

	1. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Merkitys, arvot ja asenteet • kiinnostuu ympäristöstä Tutkimisen ja toimimisen taidot • tekee havaintoja ympäristöstä Tiedot ja ymmärrys • jäsentää ympäristöään	• osoittaa uteliaisuutta ympäristön tutkimista kohtaan • tutustuu omaan itseensä ja lähiympäristöönsä ja tekee niistä havaintoja. • tutustuu omaan asuin- ja luonnonympäristöönsä • toimii vastuullisesti ympäristössään • jäsentää ympäristöä kuvailemalla, vertailemalla ja luokittelemalla. • nimeää ja tunnistaa tunteita	• tunnetaidot • puutarhan sato • vuodenaajat, kuukaudet • terveys ja turvallisuus: ihminen, liikenne, ravinto, uni • kartta • vesi, ilma • teknologian hyödyntäminen	• lähiympäristön käyttö opetuksessa • yksin ja parin/ryhmän kanssa toimiminen • ympäristön mallintaminen (kuvat, mallit, kartat) • pienet tutkimukset • jätteiden seuranta • havaintopäiväkirjat: kevään merkit, muuttolinnut, sää • lähitiet, koulumatka, liikennepuisto • liikenneturva –päivä • haastekampanjat (esim. kypärä, heijastin) • keksinnöt

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	2. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Merkitys, arvot ja asenteet • kiinnostuu ympäristöstä Tutkimisen ja toimimisen taidot • tekee havaintoja ympäristöstä Tiedot ja ymmärrys • jäsentää ympäristöään	• osoittaa uteliaisuutta ympäristön tutkimista kohtaan • tutustuu omaan itseensä ja lähiympäristöön ja tekee niistä havaintoja. • tutustuu omaan asuin- ja luonnonympäristöön • toimii vastuullisesti ympäristössään • jäsentää ympäristöä kuvailemalla, vertailemalla ja luokittelemalla. • nimeää ja tunnistaa tunteita	• omien jätteiden lajittelutaidot • eliöt ja elinympäristöt yleisimmät kasvit ja metsäneläimet • elollinen – eloton • tutut fysikaaliset ilmiöt: sääilmiöt, lämmönlähteet • kartta • ilma • tunnetaidot • teknologian hyödyntäminen	• lähiympäristön käyttö opetuksessa • yksin ja parin/ryhmän kanssa toimiminen • ympäristön mallintaminen (kuvat, mallit, kartat) • pienet tutkimukset • jätteiden seuranta • havaintopäiväkirjat: kevään merkit, muuttolinnut, sää • lähitiet, koulumatka, liikennepuisto • liikenneturva –päivä • haastekampanjat (esim. kypärä, heijastin) • keksinnöt

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	3. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Merkitys, arvot ja asenteet - kehittää ympäristötietoisuuttaan Tutkimisen ja toimimisen taidot - tutkii ja toimii luonnossa ja rakennetussa ympäristössä Tiedot ja ymmärrys - ymmärtää ympäristöä koskevia asioita	- vahvistaa kiinnostustaan luonnonympäristöön - muodostaa käsityksiä opettelemistaan asioista - muodostaa kysymyksiä tiedonhankinnan apuvälineenä - käsitteellistää tutkimiaan ja havaitsemiaan asioita	- Suomi osana maapalloa - Suomi ja Itämeri - jääkauden jäljet lähiympäristön maisemassa - kartat ja muu geomedia - maatilan elämää - ravinnon tuotanto - veden ominaisuudet, olomuodot ja kiertokulku - sää ja sään mukainen pukeutuminen - liikenneturvallisuus - turvallisuus- ja tunnetaidot sekä terveelliset elämäntavat - erilaisuuden kunnioittaminen - kestävä kehitys	- kartan periaatteet ja erilaiset kartat - kasvion laatiminen - luonto- ja tutkimusretket - tutustuminen maatalaan - käytännön harjoitteet arkitaidoissa - toiminnallinen tutkimusprojekti koulussa ja lähiympäristössä - laboratoriotyöskentelyn perusteet

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

4. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet - kehittää ympäristötietoisuuttaan Tutkimisen ja toimimisen taidot - tutkii ja toimii luonnossa ja rakennetussa ympäristössä Tiedot ja ymmärrys - ymmärtää ympäristöä koskevia asioita	- kiinnostuu ja välittää ympäristöstä - tekee yksinkertaisia tutkimuksia luokittelemalla ja jäsentämällä havaitsemaansa ja etsimäänsä tietoa - käsitteellistää tutkimiaan ja havaitsemiaan asioita	- Pohjoismaat ja Baltia - kartat ja muu geomedia - lähiympäristön elämää: vesistöt, rannat, niityt, metsät, suot - ilman ominaisuudet, olomuodot, liikkeet ja lämpötila - sää ja sään mukainen pukeutuminen - sähkö, lämpö, valo ja palaminen ilmiöinä - sähkö- ja paloturvallisuus - ensiapu- ja suojelutaidot - oikeudet ja velvollisuudet - turvallisuus- ja tunnetaidot sekä terveelliset elämäntavat - erilaisuuden kunnioittaminen - kestävä kehitys	- kartan periaatteet ja erilaiset kartat - kasvion laatiminen - luonto- ja tutkimusretket - tutustuminen maatalaan - käytännön harjoitteet arkitaidoissa - toiminnallinen tutkimusprojekti koulussa ja lähiympäristössä - laboratoriotyöskentelyn perusteet

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

5. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet • toimii lähiympäristönsä hyväksi kestävän kehityksen mukaisesti Tutkimisen ja toimimisen taidot • pyrkii edistämään hyvinvointia lähiympäristössään Tiedot ja ymmärrys • kerää, tuottaa ja käyttää tietoa opiskelussaan	• kiinnostuu ja haluaa vaikuttaa ympäristön hyväksi • tekee pieniä tutkimuksia ja erottamaan olennaisen tiedon epäolennaisesta. • tuottaa tietoa tekemänsä tutkimuksen avulla. • käsitteellistää tutkimiaan ja havaitsemiaan asioita.	• Eurooppa • ilmastonmuutos • metsät • ravintoketju • aurinkokunta ja avaruus • vuodenaajat ja vuorokaudenaajat • alkuaineet ja reaktiot • eri aineet ja materiaalit • ihmisen kasvu ja kehitys • ihmisen rakenne ja toiminta • fyysinen ja psyykinen hyvinvointi • päihteet • terveystottumukset • tunnetaidot	• kartan käsitteen laajentaminen teemakarttoihin mm. eri medioissa • kasvin kasvattaminen • ravintoa luonnosta retkeillen • toiminnallinen vaikuttamisprojekti paikallisella tai globaalilla tasolla • käytännön tutkimuksia ja demonstraatioita ilmiöistä luokkatilassa sekä luonnossa • laborointityöskentelyä • toiminnallisia kotitehtäviä esim. tähtitaivaan tutkiminen kotitehtävänä tai liikuntapäiväkirja

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

6. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet - toimii lähiympäristönsä hyväksi kestävän kehityksen mukaisesti Tutkimisen ja toimimisen taidot - pyrkii edistämään hyvinvointia lähiympäristössään Tiedot ja ymmärrys - kerää, tuottaa ja käyttää tietoa opiskelussaan	- ymmärtää omien valintojensa merkitystä ympäristölle - tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä havainnoista - arvioi ja vertailee tiedon luotettavuutta - käsitteellistää tutkimiaan asioita ja käyttää käsitteitä oikeissa asiayhteyksissä	- Aasia, Amerikka, Australia ja Oseania - maanosat, mantereet ja valtameret - maapallon luonto ja kulttuurit - ilmastonmuutos - suot - liike, voima ja kitka - koneet ja teknologia - yhteyttäminen - energia ja sen tuottaminen - liikenneturvallisuus - ympäristön viihtyvyys - oman vaikutuksen merkitys lähiympäristössä	- kartan käsitteen laajentaminen teemakarttoihin mm. eri medioissa - kasvin kasvattaminen - ravintoa luonnosta retkeillen - toiminnallinen vaikuttamisprojekti paikallisella tai globaalilla tasolla - käytännön tutkimuksia ja demonstraatioita ilmiöistä luokkatilassa sekä luonnossa - laborointityöskentelyä - toiminnallisia kotitehtäviä esim. tähtitaivaan tutkiminen kotitehtävänä tai liikuntapäiväkirja

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/
arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet			
T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkitykselliseksi itselleen	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	S1-S6	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin	S1-S6	Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.
T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.
T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Tiedot ja ymmärrys			
T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihinliittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.

Ympäristöoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa.
T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen	S1, S3-S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnot ja kehityksen.
T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemissaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

BIOLOGIA

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Tieto ja ymmärrys - ymmärtää ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan periaatteet, osaa vertailla erilaisia ekosysteemejä ja tunnistaa lajeja - osaa kuvailla eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtää eliökunnan rakenteen perusteet - tutkii eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtää erilaisten elinympäristöjen merkityksen luonnon monimuotoisuudelle - ymmärtää perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita - ymmärtää ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja - arvioi luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtää ekosysteemipalvelujen merkityksen Taidot	- kuvailee eliöiden rakenteita ja elintoimintoja - tutkii eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin - arvioi ympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön - tekee eettisesti perusteltuja ja kestävän kehityksen arvoja tukevia valintoja - aloittaa eliökokoelman koostamisen - muodostaa käsityksen evoluution perusmekanismeista - käyttää biologian tutkimusvälineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	- eliöryhmien rakenteet, elintoiminnot ja elinympäristöt - evoluution perusteet - biologisen tutkimuksen vaiheet - maastotyöskentely lähiympäristössä - vesiekosysteemin lajintuntemus - vesieliöt osana eliökokoelmaa	- vuorovaikutukselliset ja yhteisölliset työtavat - demonstraatiot - maastotunnit - eliökokoelman laatiminen lähinnä maasto- ja laborointityöskentelyn yhteydessä - laborointi - sähköiset oppimisympäristöt

	• oppilaan luonnontieteellinen ajattelutaito sekä syy- ja seuraussuhteiden ○ ymmärtäminen kehittyä • käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa • koostaa eliökokoelman ja kasvattaa kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi • tekee pieniä tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella • soveltaa biologian tietoja ja taitoja sekä omassa elämässään että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa Asenteet ja arvot • syventää tietojaan luonnosta ja sen ilmiöistä sekä vahvistamaan luontosuhdettaan ja ympäristötietoisuuttaan • tekee eettisesti perusteltuja valintoja • vaikuttaa ja toimii kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi			
--	---	--	--	--

Biologia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Tieto ja ymmärrys • ymmärtää ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan periaatteet, osaa vertailla erilaisia ekosysteemejä ja tunnistaa lajeja • osaa kuvailla eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtää eliökunnan rakenteen perusteet • tutkii eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtää erilaisten elinympäristöjen merkityksen luonnon monimuotoisuudelle • ymmärtää perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita • ymmärtää ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja • arvioi luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtää ekosysteemipalvelujen merkityksen Taidot	• ymmärtää ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa • vertailee erilaisia ekosysteemejä ja tunnistaa niissä esiintyviä lajeja • arvioi ympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön • tekee eettisesti perusteltuja ja kestävän kehityksen arvoja tukevia valintoja • jatkaa eliökokoelman koostamista • kasvattaa kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi • käyttää biologian tutkimusvälineistöä sekä tieto- ja viestintätekniologiaa	• biologisen tutkimuksen vaiheet • maastotyöskentely lähiympäristössä • eri ekosysteemit ja niiden suojele • metsäekosysteemin lajintuntemus • metsän eliöt osana eliökokoelmaa • kasvien kasvat	• vuorovaikutukselliset ja yhteisölliset työtavat • demonstraatiot • maastotunnit • eliökokoelman laatiminen (omat näytteet kuvina ja/tai kerättynä) • laborointi • sähköiset oppimisympäristöt

Biologia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

• oppilaan luonnontieteellinen ajattelutaito sekä syy- ja seuraussuhteiden • ymmärtäminen kehittyy • käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa • koostaa eliökokoelman ja kasvattaa kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi • tekee pieniä tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella • soveltaa biologian tietoja ja taitoja sekä omassa elämässään että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa Asenteet ja arvot • syventää tietojaan luonnosta ja sen ilmiöistä sekä vahvistamaan luontosuhdettaan ja ympäristötietoisuuttaan • tekee eettisesti perusteltuja valintoja • vaikuttaa ja toimii kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi			
---	--	--	--

Biologia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Tieto ja ymmärrys • ymmärtää ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan periaatteet, osaa vertailla erilaisia ekosysteemejä ja tunnistaa lajeja • osaa kuvailla eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtää eliökunnan rakenteen perusteet • tutkii eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtää erilaisten elinympäristöjen merkityksen luonnon monimuotoisuudelle • ymmärtää perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita • ymmärtää ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja • arvioi luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtää ekosysteemipalvelujen merkityksen Taidot	• ymmärtää ihmisen elimistön perustoimintoja ja ihmisen kehitystä • soveltaa biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä • ymmärtää perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita • hyödyntää biologian tutkimusvälineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	• ihmiskehon rakenne ja toiminta • kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien tekijöiden perusteet • perimän ja ympäristön vaikutus ihmisen ominaisuuksiin	• vuorovaikutukselliset ja yhteisölliset työtavat • demonstraatiot • laborointi • sähköiset oppimisympäristöt

Biologia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

• oppilaan luonnontieteellinen ajattelutaito sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen kehittyä • käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintätekniologiaa • koostaa eliökokoelman ja kasvattaa kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi • tekee pieniä tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella • soveltaa biologian tietoja ja taitoja sekä omassa elämässään että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa Asenteet ja arvot • syventää tietojaan luonnosta ja sen ilmiöistä sekä vahvistamaan luontosuhdettaan ja ympäristötietoisuuttaan • tekee eettisesti perusteltuja valintoja • vaikuttaa ja toimii kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi			
---	--	--	--

Biologia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys			
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	S1-S4, S6	Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata metsäekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä tunnistaa erilaisia ekosysteemejä ja niiden ravintoverkkojen lajeja. Oppilas osaa kuvata monimuotoisuuden merkitystä ekosysteemien toiminnalle sekä pohtia metsien kestävän käytön merkitystä eliöille ja ihmiselle.
T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	S1-S5	Eliökunnan rakenteen ja eliöiden rakenteen ja elintoimintojen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata eliökunnan luokittelun periaatteita, osaa nimetä eliöiden rakenteita sekä osaa kuvata eliöiden elintoimintoja. Oppilas osaa vertailla eri eliöryhmien sukulaisuutta rakenteellisten ja toiminnallisten sopeutumien pohjalta sekä tunnistaa, luokittelee ja vertailee eliöryhmiä.
T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle	S1-S4, S6	Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa tehdä havaintoja lajien esiintymisestä ja osaa kuvata lajien sopeutumista eri elinympäristöihin. Oppilas tunnistaa lähiympäristön tyypillisiä eliölajeja ja ymmärtää niiden merkityksen luonnon monimuotoisuudelle.
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita	S1, S4, S5	Perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteiden hahmottaminen	Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata perimän ja ympäristön vaikutusta eliöiden yksilökehityksessä. Oppilas osaa kuvata miten elämä ja luonnon monimuotoisuus ovat kehittyneet maapallolla evoluution tuloksena.
T5 ohjata oppilasta	S5	Ihmiselimestön rakenteen ja	Oppilas osaa kuvata ihmiselimestön perusrakenteita ja elintoimintoja sekä osaa selostaa ihmisen

Biologia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja		toiminnan hahmottaminen	kasvun ja kehittymisen pääperiaatteita.
T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys	S6	Luonnonympäristössä tapahtuvien muutosten havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja pieniä tutkimuksia omassa lähiympäristössä tapahtuvista luonnollisista ja ihmisen toiminnan aiheuttamista luonnonympäristön muutoksista. Oppilas ymmärtää maapallon luonnonvarojen rajallisuuden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen sekä tuntee kestävän elämäntavan perusteet ja jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet.
T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä	S1-S6	Luonnontieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä, osaa käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä sekä tutkimus- ja tiedon-hankintamenetelmiä. Oppilas osaa esittää perusteltuja luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.
T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.
T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi	S1-S4, S6	Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvinkokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen.
T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella	S1-S6	Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa esittää hypoteeseja ja tehdä ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja osaa raportoida sen tuloksia.
T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa	S6	Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa	Oppilas osaa kuvata, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.

Biologia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Biologian asenne- ja arvotavoitteet			
T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta	S1-S6	Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Oppilaan osaa perustella esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestäväällä ja luonnon monimuotoisuutta säilyttävällä tavalla.
T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja	S6	Eettisten kysymysten pohdinta	Oppilas osaa hyödyntää biologian tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa ja esittää perusteluja eettisesti kestäville valinnoille.
T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi	S6	Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

MAANTIETO

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Tieto ja ymmärrys • oppilaalla on jäsentynyt karttakuva maapallosta • tutkii luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailee luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla • tutkii ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtää erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla • pohtii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtää luonnonvarojen kestäväen käytön merkityksen Taidot • tutkii luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailee luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla • tutkii ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtää erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	• jäsentää karttakuvaa maailmasta • tutkii ja vertailee maailmalla esiintyviä luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja luonnonmaisemia • kehittää tilatajua, sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä	• karttataidot • elämän perusedellytykset maapallolla (puhdas ilma, vesi), niiden sekä muiden luonnonvarojen esiintyminen • maapallon planetaarisuus • lämpövyöhykkeet, ilmastoalueet, kasvillisuusvyöhykkeet, kallioperä ja endogeeniset ilmiöt • eksogeeniset ilmiöt	• vuorovaikutusta ja ryhmätyötaitoja edistävien työtapojen käyttö • uutisseuranta: ajankohtaiset luonnonmaantieteelliset tapahtumat maailmalla • karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian hyödyntäminen ja laatiminen

	• pohtii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestäväen käytön merkityksen Asenteet ja arvot • kasvaa aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväen elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi • arvostaa alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa			
--	--	--	--	--

Maantieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Tieto ja ymmärrys - oppilaalla on jäsentynyt karttakuva maapallosta - tutkii luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailee luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla - tutkii ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtää erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla - pohtii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtää luonnonvarojen kestävän käytön merkityksen Taidot - tutkii luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailee luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla - tutkii ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtää erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla - pohtii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä	- jäsentää karttakuvaa maailmasta - kehittää tilatajua, sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä - tutkii ja vertailee kulttuurimaantieteellisiä ilmiöitä maailmalla tavoitteenaan ymmärtää erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää - pohtii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta, ymmärtää kestävän käytön merkitystä sekä oman toiminnan mahdollisuuksia toimijana ja vaikuttajana - arvostaa luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	- karttataidot - kulttuurit, ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa ja maailmalla - luonnonvarat, niiden kestävä käyttö sekä biotalouden mahdollisuudet Euroopassa ja maailmassa - hyvän elämän edellytykset, ihmisoikeudet	- uutisseuranta: ympäristö ja siinä tapahtuvat muutokset sekä ajankohtaiset maantieteelliset tapahtumat (lähiympäristö, Suomi, maailma) - karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian hyödyntäminen ja laatiminen - vuorovaikutusta ja ryhmätyötaitoja edistävien työtapojen käyttö - argumentoinnin ja maantieteellisen tiedon esittämisen harjoittelua	

Maantieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävästä käytöstä merkityksen Asenteet ja arvot • kasvaa aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävästä elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi • arvostaa alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa			
--	--	--	--	--

Maantieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Tieto ja ymmärrys - oppilaalla on jäsentynyt karttakuva maapallosta - tutkii luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailee luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla - tutkii ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtää erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla - pohtii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtää luonnonvarojen kestävä käytön merkityksen Taidot - tutkii luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailee luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla - tutkii ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtää erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla - pohtii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä	- jäsentää karttakuva Pohjolasta - kehittää tilatajua, sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä - tutkii luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja vertailee luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maailmassa - tutkii ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia Suomessa ja muualla maailmalla - pohtii ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta, ymmärtää kestävä käytön merkitystä sekä oman toiminnan mahdollisuuksia toimijana ja vaikuttajana - arvostaa alueellista identiteettiä	- Suomen maisema-alueet ja kotiseudun erityispiirteet - tutustutaan yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen - kulttuurit, ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Suomessa - luonnonvarat, niiden kestävä käyttö sekä biotalouden mahdollisuudet Suomessa - ympäristön tila ja yhteistyön mahdollisuudet Itämeren alueella	- uutisseuranta: ympäristö ja siinä tapahtuvat muutokset sekä ajankohtaiset maantieteelliset tapahtumat (lähiympäristö, Suomi, maailma) - karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian hyödyntäminen ja laatiminen - vuorovaikutusta ja ryhmätyötaitoja edistävien työtapojen käyttö - argumentoinnin ja maantieteellisen tiedon esittämisen harjoittelua	

Maantieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävästä käytöstä merkityksen Asenteet ja arvot • kasvaa aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävästä elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi • arvostaa alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa			
--	--	--	--	--

Maantieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1-S6	Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen	Oppilas hahmottaa maapallon karttakuvan peruspiirteet sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6	Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden. Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla sekä osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureja, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1-S6	Ihmismaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmisten elämän ja kulttuurien piirteiden sekä kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa.
T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys	S1-S6	Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kuvata, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas osaa kertoa, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä	S1-S6	Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja sekä hahmottaa kartoilta eri aluetasot: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia vastauksia niihin.

Maantieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä	S1-S6	Tilatajun kehittyminen	Oppilas osaa mitata sekä jana- että suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla, suunnata kartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla.
T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä	S1-S6	Geomediataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediala maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas osaa laatia yksinkertaisia karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja	S1-S6	Tutkimustaidot	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustulokset suullisesti.
T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa	S1-S6	Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas osaa havainnoida lähiympäristön muutoksia, osaa antaa esimerkkejä Suomessa ja muualla maailmassa tapahtuvista ympäristön muutoksista ja osaa nimetä keskeisiä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Oppilas osaa tuoda esille maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.
T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa	S1-S6	Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella ja suhtautua rakentavasti erilaisiin näkemyksiin.
T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja	S1-S6	Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan.

Maantieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	S1-S6	Kestävän kehityksen edistäminen	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas osaa ottaa kantaa kestävä kehityksen kysymyksiin ja osaa antaa esimerkkejä miten toimitaan kestävä elämäntavan mukaisesti.
T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	S1-S6	Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Oppilas osaa luonnehtia omaan alueelliseen identiteettiinsä vaikuttavia tekijöitä sekä osaa kuvata lähiympäristön ja sen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas osaa kuvata kulttuurien ja ihmisten moninaisuuden merkitystä sekä osaa tarkastella yhteiskunnan ilmiöitä ihmisoikeuksien näkökulmasta.
T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1-S6	Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen	Oppilas hahmottaa maapallon karttakuvan peruspiirteet sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla	S1-S4, S6	Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden. Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla sekä osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureja, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1-S6	Ihmismaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmisten elämän ja kulttuurien piirteiden sekä kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa.

FYSIIKKA

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Merkitys, arvot ja asenteet - oppii ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa Tutkimisen ja toimimisen taidot - osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti ohjeen mukaan huolellisesti ja pitkäjänteisesti - osaa käsitellä ja tulkita omien tutkimustensa tuloksia Tiedot ja ymmärrys - osaa käyttää eri tietolähteitä ja arvioida löytämänsä tietoa kriittisesti sekä osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla - osaa soveltaa fysiikan tietojaan erilaisissa tilanteissa	- näkee arkielämänsä ilmiöitä osana fysiikan maailmaa ja kiinnostuu fysiikan opiskelusta - osaa toteuttaa ohjeenmukaisia kokeellisia tutkimuksia ja mittauksia turvallisesti ja johdonmukaisesti sekä kykenee tekemään havaintoja ja kysymyksiä fysiikan ilmiöistä - osaa vertailla ja arvioida saamiaan mittaustuloksia sekä niiden luotettavuutta - osaa käyttää yksinkertaisia fysiikan käsitteitä ja osaa perustella näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla	- luonnontieteellinen tutkimus - fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä - fysiikka maailmankuvan rakentajana Aihealueet: - peruskäsitteet ja mittaamisen perusteet - värähdys- ja aaltoliike - valon ominaisuudet, peilien ja linssien perusteet - lämpö ja lämpötila	- fysiikan tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden, teorioiden ja mallien rakentumista - tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään luontevalla tavalla opetuksessa, mittausten ja tulosten esittämisessä - lähiympäristöä, yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan

Fysiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet • oppii ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa Tutkimisen ja toimimisen taidot • osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti ohjeen mukaan huolellisesti ja pitkäjänteisesti • osaa käsitellä ja tulkita omien tutkimustensa tuloksia Tiedot ja ymmärrys • osaa käyttää eri tietolähteitä ja arvioida löytämänsä tietoa kriittisesti sekä osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla • osaa soveltaa fysiikan tietojaan erilaisissa tilanteissa	• osaa asettaa tavoitteita fysiikan ilmiöiden tutkimiseen ja ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä • pystyy toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia ja mittauksia turvallisesti ja johdonmukaisesti sekä kehittyä muodostamaan kysymyksiä tutkimuksen lähtökohdaksi fysiikan ilmiöistä • kykenee käyttämään fysiikan käsitteitä ja perustelemaan näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	• luonnontieteellinen tutkimus • fysiikka yhteiskunnassa • fysiikka maailmankuvan rakentajana • vuorovaikutus ja liike Aihealueet: • mekaniikka: kappaleiden liike, vuorovaikutus ja voima, massa ja paino, tiheys, paine ja noste, kitka, työ, energia ja teho, energiaperiaate • maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet • hiukkassäteilyn lajit	• fysiikan tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden, teorioiden ja mallien rakentumista • tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään luontevalla tavalla opetuksessa, mittausten ja tulosten esittämisessä • lähiympäristöä, yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan

Fysiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet • oppii ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa Tutkimisen ja toimimisen taidot • osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti ohjeen mukaan huolellisesti ja pitkäjänteisesti • osaa käsitellä ja tulkita omien tutkimustensa tuloksia Tiedot ja ymmärrys • osaa käyttää eri tietolähteitä ja arvioida löytämänsä tietoa kriittisesti sekä osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla • osaa soveltaa fysiikan tietojaan erilaisissa tilanteissa	• ymmärtää fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa • osaa käsitellä, tulkita ja esittää omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia • osaa käyttää erilaisia malleja, osaa tehdä johtopäätöksiä sekä osaa soveltaa fysiikan tietoja erilaisissa tilanteissa • arvioi ja vertailee tiedon luotettavuutta ja merkitystä energiavarojen kestävästä käytöstä kannalta	• luonnontieteellinen tutkimus • fysiikka yhteiskunnassa • sähkö Aihealueet: • sähkö: sähkövaraus ja sähköinen vuorovaikutus, jännite ja sähkövirta, virtapiirit ja peruskytkennät, Ohmin laki ja resistanssi, sähköenergia ja sähköteho • sähkömagnetismi: magneettinen ja sähkömagneettinen vuorovaikutus, sähköturvallisuus • energian tuotanto	• fysiikan tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden, teorioiden ja mallien rakentumista • tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään luontevalla tavalla opetuksessa, mittausten ja tulosten esittämisessä • lähiympäristöä, yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan

Fysiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	S1-S6		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Tutkimisen taidot			
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

Fysiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa erilaisia tutkimuksia.
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknikan käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen			

Fysiikka - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä fysiikan keskeisten käsitteiden avulla. Oppilas osaa yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia malleja ja tehdä ennusteita sekä harjoittelee yksinkertaisten mallien muodostamista mittaustuloksista. Oppilas osaa kuvata mallia ja nimetä mallin rajoituksia tai puutteita.
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	S1-S6	Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1, S4	Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

KEMIA

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Merkitys, arvot ja asenteet • oppii ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa • kehittää luonnontieteellistä ajatteluaan ja syventää maailmankuvaansa. • oppii ottamaan vastuuta omasta elinympäristöstään Tutkimisen ja toimimisen taidot • osaa työskennellä ryhmässä ja yksin ohjeen mukaan turvallisesti ja tavoitteellisesti • osaa käsitellä ja tulkita ryhmänsä tuloksia ja omia tuloksiaan itsenäisesti Tiedot ja ymmärrys • oppii luonnontieteille ominaiseen tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin sekä luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa • oppii mallintamaan aineen rakennetta ja kemiallisia	• ymmärtää arkielämän ilmiöitä osana kemian maailmaa ja luonnollinen uteliaisuus ilmiöiden selittämiseksi vahvistuu • toteuttaa ohjeen mukaisia kokeellisia tutkimuksia ja mittauksia turvallisesti ja johdonmukaisesti sekä oppii tekemään havaintoja ja kysymyksiä kemian ilmiöistä • arvioi tiedon luotettavuutta • käyttää kemian käsitteitä ja oppii perustelemaan näkemyksiään kemialle ominaisella tavalla • perehtyy kemian merkkikieleen ja käyttää sitä	• tutkimus ja kokeellisuus • kemia omassa elämässä ja elinympäristössä • kemia maailmankuvan rakentajana Aihealueet: • kemiaa tutkimaan • kemian merkkikieli • aine, alkuaine, atomi • kestävä kehitys ja periaatteita	• kemian tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden, teorioiden ja mallien rakentumista • tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään luontevalla tavalla opetuksessa sekä mittausten ja tulosten esittämisessä • lähiympäristöä, yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan

reaktioita kemian merkkikieltä
käyttäen

- osaa soveltaa kemian tietojaan
erilaisissa tilanteissa

Kemia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet • oppii ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa • kehittää luonnontieteellistä ajatteluaan ja syventää maailmankuvaansa. • oppii ottamaan vastuuta omasta elinympäristöstään Tutkimisen ja toimimisen taidot • osaa työskennellä ryhmässä ja yksin ohjeen mukaan turvallisesti ja tavoitteellisesti • osaa käsitellä ja tulkita ryhmänsä tuloksia ja omia tuloksiaan itsenäisesti Tiedot ja ymmärrys • oppii luonnontieteille ominaiseen tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin sekä luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa • oppii mallintamaan aineen rakennetta ja kemiallisia	• osaa asettaa tavoitteita kemian ilmiöiden tutkimiseen ja ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. • toteuttaa kokeellisia tutkimuksia ja mittauksia turvallisesti ja johdonmukaisesti sekä oppii muodostamaan kysymyksiä tutkimuksen lähtökohdaksi kemian ilmiöistä. • syventää kemian käsitteiden ymmärtämistä. • käyttää kemian merkkikieltä kemian ilmiöiden selittämisessä	• tutkimus ja kokeellisuus • kemia maailmankuvan rakentajana • aineen ominaisuudet • kemian merkkikieli ja aineen rakenne • kemia omassa elämässä ja elinympäristössä Aihealueet: • atomi, jaksollinen järjestelmä, yhdistetyypit, reaktioyhtälöt, hapot, emäkset, suolat • kemia ja ympäristö	• kemian tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden sekä teorioiden ja mallien rakentumista • tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään luontevalla tavalla opetuksessa, mittausten ja tulosten esittämisessä • lähiympäristöä, yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan

Kemia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	reaktioita kemian merkkikieltä käyttäen • osaa soveltaa kemian tietojaan erilaisissa tilanteissa			
--	---	--	--	--

Kemia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet • oppii ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa • kehittää luonnontieteellistä ajatteluaan ja syventää maailmankuvaansa. • oppii ottamaan vastuuta omasta elinympäristöstään Tutkimisen ja toimimisen taidot • osaa työskennellä ryhmässä ja yksin ohjeen mukaan turvallisesti ja tavoitteellisesti • osaa käsitellä ja tulkita ryhmänsä tuloksia ja omia tuloksiaan itsenäisesti Tiedot ja ymmärrys • oppii luonnontieteille ominaiseen tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin sekä luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa • oppii mallintamaan aineen rakennetta ja kemiallisia	• ymmärtää kemian opiskelun merkityksen omassa elämässä, kemian tietojen ja taitojen merkityksen omassa elinympäristössä ja kemian osaamisen merkityksen yhteiskunnassa • osaa käsitellä, tulkita ja esittää omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia • perehtyy erilaisten mallien käyttämiseen ja tekee johtopäätöksiä sekä soveltaa kemian tietoja erilaisissa tilanteissa • arvioi ja vertailee tiedon luotettavuutta ja merkitystä luonnonvarojen kestävä käytön kannalta	• tutkimus ja kokeellisuus • kemia omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa • kemia maailmankuvan rakentajana • aineen ominaisuudet Aihealueet: • metallit, sähkökemiat • hiiliyhdisteet, ravintoaineet • kodin kemikaaleja ja materiaaleja	• kemian tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden, teorioiden ja mallien rakentumista • tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään luontevalla tavalla opetuksessa sekä mittausten ja tulosten esittämisessä • lähiympäristöä, yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan

Kemia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	reaktioita kemian merkkikieltä käyttäen • osaa soveltaa kemian tietojaan erilaisissa tilanteissa			
--	---	--	--	--

Kemia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1-S6		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6	Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Tutkimisen taidot			
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1-S6	Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

Kemia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1-S6	Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas hallitsee perustyötaidot, osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa suljettuja ja avoimia tutkimuksia.
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1-S6	Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.
T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemian soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä yksinkertaisen kemian soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknikan käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen			

Kemia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.	S1-S6	Käsitteiden käyttö ja jäsentäminen	Oppilas osaa käyttää kemian keskeisiä käsitteitä oikeassa asiayhteydessä ja yhdistää niitä toisiinsa. Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä kemian keskeisten käsitteiden avulla.
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä malleilla tai kuvauksilla.
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	S1-S6	Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1, S4	Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

TERVEYSTIETO

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys • ymmärtää terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy • syventää ymmärrystään terveyden eri osa-alueista sekä osaa tunnistaa ja kykenee arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri • ymmärtää ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintätekniikan merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille. • ymmärtää ja kykenee arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveystietämyksiä	• ymmärtää terveyden eri osa-alueet • syventää ymmärrystään terveyttä vaarantavista tekijöistä • ymmärtää ihmisen kasvua ja kehitystä elämän eri vaiheissa • kehittää itsetuntemustaan sekä valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa	Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys • tunne- ja vuorovaikutus taidot • minäkuva, murrosiän muutokset ja itsetuntemus Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy • arkirythmi ja hygienia • riippuvuus • päihteet (tupakkatuotteet) Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri • perheiden ja kavereiden merkitys hyvinvoinnille	• sähköinen oppimisympäristö, oppilaiden henkilökohtainen portfolio, draama, oppimispäiväkirjat, terveystietokeskustelu

Terveystieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys - ymmärtää terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaroiltaan Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy - syventää ymmärrystään terveyden eri osa-alueista sekä osaa tunnistaa ja kykenee arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri - ymmärtää ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tietojen ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille. - ymmärtää ja kykenee arvioimaan perheen ja omaan elämäntapaan kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä	- ymmärtää ympäristön ja sosiaalisten suhteiden merkityksen terveydelle ja hyvinvoinnille - ymmärtää terveyden eri osa-alueet ja arvioi omaa terveyttä suhteessa vallitseviin terveys-suosituksiin - syventää ymmärrystään terveyden eri osa-alueilla ja kykenee perustelemaan omia valintoja - toimii tarkoituksenmukaisesti terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa	Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy - terveystottumukset - liikunta ja terveys - päihteet - seksuaalisuus ja sen kehittyminen - ensiaputaidot - turvallisuustaidot ja liikenneturvallisuus	sähköinen oppimisympäristö, mahdolliset oppimiskäynnit, mahdolliset vierailijat luennoitsijat, väittely, erilaiset oppimispäiväkirjat, erilaiset toiminnalliset opetusmenetelmät, terveyskeskustelu

Terveystieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisuokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys - ymmärtää terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy - syventää ymmärrystään terveyden eri osa-alueista sekä osaa tunnistaa ja kykenee arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri - ymmärtää ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintätekniikan merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille. - ymmärtää ja kykenee arvioimaan perheen ja omaan elämäntapaan kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä	- ymmärtää yhteiskunnan ja kulttuurin merkityksen terveydelle ja hyvinvoinnille - syventää ymmärrystään terveyden eri osa-alueilla ja kykenee perustelemaan omia valintoja - ymmärtää ja kykenee arvioimaan perheen ja omaan elämäntapaan kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä. - tietää ja osaa hakeutua tarvittaviin terveyspalveluihin	Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys - mielen hyvinvointi Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy - ravitsemus - kansantaudit - tartuntataudit - sukupuolitaudit ja seksuaalisuuden monimuotoisuus Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri - terveyspalvelut	sähköinen oppimisympäristö, mahdolliset oppimiskäynnit, mahdolliset vierailevat luennoitsijat, väittely, erilaiset oppimispäiväkirjat, erilaiset toiminnalliset opetusmenetelmät, terveyskeskustelu

Terveystieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys			
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaroiltaan	S1-S3	Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkein mitä terveyden edistämällä tarkoitetaan. Oppilas pystyy esittelemään elämäntapojen eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä ja kuvaamaan esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa	S1	Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osaa nimetä useita tunteita sekä osaa antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas pystyy tuottamaan ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä esitellä keinoja stressin ja kriisien käsittelyyn.

Terveystieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa	S1 S3 S4	Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa eritellä esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa nimetä ja kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tilanteita tuottaa niihin vastuullisia ratkaisuja.
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät ja sairauksien ehkäisy			
T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti	S1-S3	Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen	Oppilas pystyy nimeämään useita terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvaamaan pääpiirteissään näiden välisiä yhteyksiä ja syy- ja seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

Terveystieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T 6 tukea oppilaan kehittämistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa	S2 S3	Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää luotettavaa tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata esimerkein tai esittää asianmukaisia toimintamalleja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.
T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluita sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja	S1 S2		Ei käytettävä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä	S1-S3	Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen	Oppilas osaa eritellä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esimerkkejä käyttäen arvioida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta.
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri			
T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille	S3	Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä esitellä yhteisöjen, kulttuurin, median ja tieto- ja viestintäteknologian yhteyksiä terveyteen.

Terveystieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä	S1 S2	Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia. Oppilas osaa kuvata miten hakeutua oman koulun ja kunnan terveyspalveluihin ja antaa useampia esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa.
T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämämpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveystietä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.	S1-S3	Terveystietä arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskeissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.	S3	Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä sekä perustella terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä käsityksiä. Oppilas osaa eritellä elämäntapojen seurauksia toisille ja ympäristön terveydelle sekä esitellä esimerkein keinoja ja tapoja miten terveyteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.

USKONTO

	1. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		- tuntee oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa - tutustuu kirkkovuoden juhliin ja tapoihin - esittää omia mielipiteitä sekä kuuntelee ja kunnioittaa toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta	- oma perhe - kotiseurakunta ja -kirkko - kristillinen jumalakäsitys - kirkkovuoden juhlat ja niihin liittyvät Raamatun kertomukset - Raamattu – pyhä kirja - tutustutaan kouluyhteisössä läsnä oleviin uskontoihin - aiheisiin liittyvät virret ja hengellinen musiikki	- turvallinen keskusteluilmapiiri ja vuorovaikutuksellisuus - oppilaslähtöiset työtavat - toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät - yksilö- ja ryhmäprojektit - vierailut - yhteistyö kotiseurakunnan kanssa - sähköiset ja monimuotoiset oppimisympäristöt

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	2. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		- tuntee oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa - tutustuu kirkollisiin toimituksiin. - esittää omia mielipiteitään sekä kuuntelee ja kunnioittaa toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta - tuntee lasten oikeuksia	- kirkolliset toimitukset (kaste, konfirmaatio, avioliitto, ehtoollinen, hautaus) - hyvä elämä (vastuu itsestä ja toisista, oikea ja väärä, suvaitsevaisuus, kultainen sääntö, YK:n lasten oikeuksien sopimus) - Raamatunkertomuksia omien eettisten ratkaisujen pohjana - tutustutaan koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin - aiheisiin liittyvät virret ja hengellinen musiikki	- turvallinen keskusteluilmapiiri ja vuorovaikutuksellisuus - oppilaslähtöiset työtavat - toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät - yksilö- ja ryhmäprojektit - vierailut - yhteistyö kotiseurakunnan kanssa - sähköiset ja monimuotoiset oppimisympäristöt

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	3. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		- perehtyy Vanhan Testamentin keskeisiin sisältöihin - arvioi ja perustelee tekemiään valintoja.	- Raamatun Vanhan testamentin kertomuksia ja opetuksia (alku- ja patriarkkakertomukset, Egyptistä luvattuun maahan) - Kymmenen käskyä omien valintojen ja toiminnan pohjana - Herran siunaus - aiheisiin liittyvät virret ja hengellinen musiikki	- turvallinen keskusteluilmapiiri ja vuorovaikutuksellisuus - oppilaslähtöiset työtavat - toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät - yksilö- ja ryhmäprojektit - vierailut - yhteistyö kotiseurakunnan kanssa - tiedonhakua - sähköiset ja monimuotoiset oppimisympäristöt

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	4. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		- perehtyy oman seurakunnan elämään ja toimintaan - tuntee Jeesuksen elämää ja keskeisiä opetuksia sekä niihin sisältyviä elämän eettisiä periaatteita	- kotikirkko ja seurakunnan työntekijät - Jeesuksen elämä ja keskeiset opetukset - Isä meidän -rukous. - uskontunnustus - rakkauden kaksoiskäskey - kultainen sääntö - anteeksi antaminen ja anteeksi saaminen, armo - aiheisiin liittyvät virret ja hengellinen musiikki	- turvallinen keskusteluympäristö ja vuorovaikutuksellisuus - oppilaslähtöiset työtavat - toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät - yksilö- ja ryhmäprojektit - vierailut - yhteistyö kotiseurakunnan kanssa - tiedonhakua eri lähteistä - sähköiset ja monimuotoiset oppimisympäristöt

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	5. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		• syventää tietojaan oman uskontonsa rituaaleista, tavoista, pyhistä paikoista ja rakennuksista • ymmärtää kristinuskon monimuotoisuuden • tuntee erilaisia tapoja hahmottaa maailmaa ja pohtii kriittisesti uskon ja tieteen välistä suhdetta	• kristilliset symbolit, kirkkotaide, pyhät paikat ja rakennukset • kirkolliset toimitukset ja jumalanpalvelus • kirkkovuosi • Suomessa esiintyvät kirkkokunnat ja herätysliikkeet • luomiskertomus ja tieteellinen käsitys maailmansynnystä • aiheisiin liittyvät virret ja hengellinen musiikki	• turvallinen keskusteluilmapiiri ja vuorovaikutuksellisuus • oppilaslähtöisyys • toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät • yksilö- ja ryhmäprojektit • vierailut • yhteistyö kotiseurakunnan kanssa • tiedon etsiminen, luotettavuuden arvioiminen ja jäsenteleminen • sähköiset ja monimuotoiset oppimisympäristöt

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	6. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		- perehtyy kristinuskon syntyyn, jakaantumiseen ja kehittymiseen maailmanuskonnoksi - tutustuu kristinuskoon, juutalaisuuteen ja islamiin, niiden perussisältöön, yhteneväisyyksiin sekä niiden vaikutukseen Suomessa ja Euroopassa. - tunnistaa muita uskontoja - ymmärtää uskonottomuuden käsitteen suomalaisessa kulttuurissa - keskustele eettisistä kysymyksistä ja arvioi tekemiä valintoja.	- kristinuskon synty ja leviäminen - idän ja lännen kirkko - uskonpuhdistus, protestanttiset kirkot (erityisesti luterilaisuus) - luterilaisen kirkon käsitys Jumalasta, armosta, pelastuksesta ja Raamatusta - kristinuskko, juutalaisuus, islam sekä näitä yhdistävät eettiset periaatteet - ihmisarvo, elämän kunnioittaminen, luonnon vaaliminen ja niihin liittyvät eettiset kysymykset. - aiheisiin liittyvät virret ja hengellinen musiikki	- turvallinen keskusteluilmapiiri ja vuorovaikutuksellisuus - mielipiteiden ilmaiseminen rakentavasti ja omien näkemysten perusteleminen - oppilaslähtöisyys - toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät - yksilö- ja ryhmäprojektit - vierailut - yhteistyö kotiseurakunnan kanssa - tiedon etsiminen, luotettavuuden arvioiminen ja jäsenteleminen - sähköiset ja monimuotoiset oppimisympäristöt

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/
arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S3	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta
T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelevaa omia näkemyksiään	S1,S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S3	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta
T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
---	------------	------------------------	--

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		• ymmärtää uskontoa ja uskonnettomuutta ilmiönä • osaa nimetä suurimmat maailmanuskonnot ja tunnistaa niiden keskeiset opit ja levinneisyydet • ymmärtää käsiteltävien uskontojen monimuotoisuutta ja kulttuurivaikutuksia • oppii ymmärtämään ja suvaitsemaan erilaisuutta	• suuret maailmanuskonnot • uskonnettomuus • uskonnollisuus Suomessa	• turvallinen ja kannustava keskusteluympäristö ja vuorovaikutteisuus • yksilöllinen - ja ryhmätyöskentely • oppimiskeskustelut • vierailut • yhteistyö kotiseurakunnan kanssa • sähköiset ja monimuotoiset oppimisympäristöt • kuvien tulkinta • monipuolisten tekstien lukeminen ja tulkinta

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	8. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		• syventää tietojaa kristinuskon historiasta sen synnystä nykypäivään • ymmärtää kristinuskon monimuotoisuutta ja tunnistaa suurimmat kristilliset kirkkokunnat, niiden levinneisyyden ja jakaantumisen • tunnistaa ja nimeää kristinuskoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa • tunnistaa kristinuskon kulttuurisia ja poliittisia vaikutuksia nykypäivän maailmassa	• kristinuskon synty, leviäminen ja pyhä kirja • kristilliset kirkkokunnat • kristinuskon historia Suomessa	• turvallinen ja kannustava keskusteluympäristö ja vuorovaikutteisuus • yksilöllinen - ja ryhmätyöskentely • oppimiskeskustelut • vierailut • sähköiset ja monimuotoiset oppimisympäristöt • kuvien tulkinta. • monipuolisten tekstien lukeminen ja tulkinta • kriittinen tiedonhaku ja lähteiden käyttö

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	9. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		- tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä Raamatun syntyyn, sisältöön, tulkintatapoihin ja kulttuurivaikutuksiin liittyen - tunnistaa uskonnon ja tieteen välisen eron sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja - tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä - tunnistaa tärkeimmät ihmisoikeussopimukset sekä osaa kertoa niiden keskeisestä sisällöstä - tuntee eri uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita - pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin - osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä	- Raamatun synty, keskeinen sisältö, tulkintatavat ja kulttuurivaikutukset - uskonnon ja tieteellisen tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero - Raamatun etiikka - uskontojen ja katsomusten etiikka - etiikan keskeiset käsitteet ja periaatteet - eettiset kysymykset	- turvallinen ja kannustava keskusteluympäristö ja vuorovaikutteisuus - vierailut - yksilöllinen - ja ryhmätyöskentely - projektityöskentely - eettinen keskustelu - sähköiset ja monimuotoiset oppimisympäristöt - kuvien tulkinta - monipuolisten tekstien lukeminen ja tulkinta - kriittinen tiedonhaku ja lähteiden käyttö

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3	Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1-S3		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Uskonto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemaisensa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1-S3	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

	1. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		- tutustuu erilaisiin tapoihin elää ja ajatella liittyen omaan koti- ja kulttuuristaan - ilmaisee omia ajatuksia ja tunteita sekä kuuntelee ja arvostaa toisten ajatuksia - ymmärtää ihmisten yhteiselämän perusasioita	- minä ja perheeni - erilaiset tavat perheissä - yhteiselämän perusteita: luottamus, rehellisyys, reiluus, oikea ja väärä, anteeksipyyttäminen, hyvyys, ystävyys	- turvallinen keskusteluilmapiiri ja vuorovaikutuksellisuus - erilaiset fyysiset ja sosiaaliset oppimisympäristöt (esim. vierailu vierailija) - oppimiskeskustelut - toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät (esim. sadut, kertomukset, leikit, musiikki, kuvataide, draama) - sähköinen oppimisympäristö

Elämänkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	2. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		- tutustuu erilaisiin tapoihin elää ja ajatella liittyen omaan koti- ja kulttuuristaan - ilmaisee omia ajatuksia ja tunteita sekä kuuntelee ja arvostaa toisten ajatuksia - oppii kunnioittamaan omaa ympäristöään ja luontoa	- lapsen oikeudet ja asema erilaisissa yhteisöissä - maailmansyntykertomuksia - luontokokemukset - omien valintojen ja toiminnan vaikutus luontoon	- turvallinen keskusteluympäristö ja vuorovaikutussuhde - erilaiset fyysiset ja sosiaaliset oppimisympäristöt (esim. vierailu vierailija) - oppimiskeskustelut - toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät (esim. sadut, kertomukset, leikit, musiikki, kuvataide, draama) - sähköinen oppimisympäristö

Elämäkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	3. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		• ymmärtää kulttuurikäsitteen sekä tutustuu suomalaiseen ja eurooppalaiseen kulttuuriperintöön • rohkaistuu ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja	• suomalainen kulttuuri ja kulttuurivähemmistöjä • erilaiset elämän- ja maailmankatsomukset	• turvallinen keskusteluilmapiiri ja vuorovaikutuksellisuus • erilaiset fyysiset ja sosiaaliset oppimisympäristöt (esim. vierailu vanhainkotiin, vierailijat) • oppimiskeskustelu ja esim. väittely • toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät (esim. sadut, kertomukset, leikit, musiikki, kuvataide, draama) • sähköinen oppimisympäristö • omien näkemysten erittely ja perustelu

Elämänkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

4. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisuokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	- tuntee YK:n ihmisoikeuksien julistusta ja soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa - kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta	- yhteiselämän perusteita: esim. oikeudet ja velvollisuudet, lupaus, ja sopimukset, tasa-arvo, suvaitsevaisuus, rauha, demokratia - hyvä elämä ja onnellisuus - lapsen oikeuksia lähellä ja kaukana - ihmisen suhde luontoon ja kestävä kehitys	- turvallinen keskusteluilmapiiri ja vuorovaikutuksellisuus - erilaiset fyysiset ja sosiaaliset oppimisympäristöt (esim. vierailu vanhainkotiin, vierailijat) - oppimiskeskustelu ja esim. väittely - toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät (esim. sadut, kertomukset, leikit, musiikki, kuvataide, draama) - sähköinen oppimisympäristö - omien näkemysten erittely ja perustelu

Elämäkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	5. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		- tutustuu suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön - rohkaistuu ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelee muiden katsomuksellisia kannanottoja - tuntee YK:n ihmisoikeuksien julistuksesta ajattelun- ja uskonnonvapauden	- Unescon maailmanperintökohteita - elämäkatsomus ja maailmankatsomus käsitteinä - YK:n ihmisoikeuksien julistuksesta ajattelun- ja uskonnonvapaus - uskomus, luulo, tieto, ymmärrys	- turvallinen keskusteluympäristö ja vuorovaikutuksellisuus - erilaiset fyysiset ja sosiaaliset oppimisympäristöt (esim. vierailu, vierailijat) - oppimiskeskustelut - toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät (esim. sadut, kertomukset, leikit, musiikki, kuvataide, draama) - sähköinen oppimisympäristö - omien näkemysten erittely ja perustelu

Elämänkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	6. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		• soveltaa eettisiä periaatteita arjen tilanteissa • oppii arvioimaan ja perustelemaan eettisiä ratkaisuja • kantaa vastuuta itsestä, toisista ja luonnosta	• eettiset periaatteet ja etiikka käsitteinä • arjen eettisiä tilanteita omasta elämästä • erilaiset luontokäsitykset ja kestävä kehitys	• turvallinen keskusteluympäristö ja vuorovaikutuksellisuus • erilaiset fyysiset ja sosiaaliset oppimisympäristöt (esim. vierailu, vierailijat) • oppimiskeskustelut • toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät (esim. sadut, kertomukset, leikit, musiikki, kuvataide, draama) • sähköinen oppimisympäristö • omien näkemysten erittely ja perustelu

Elämänkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/
arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1, S2, S3	Päätelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäätelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1, S2, S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa
T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä	S2, S3, S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta
T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

Elämäkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1, S2, S3	Vuorovaikutus-aidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.
T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.
T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään	S1-S4	Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.
T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin	S1-S4	Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.
T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita	S1-S4	Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluita sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta
T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan	S1, S2, S3	Päätelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäätelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan
T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta	S1, S2, S3	Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa

Elämäkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä	S2, S3, S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta
T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään	S1-S4	Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.
T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan	S1-S4	Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.
T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja	S1, S2, S3	Vuorovaikutus-aidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.
T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia	S3	Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

Elämänkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		• ymmärtää ja osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä • tutustuu ja hankkii tietoa erilaisista kulttuureista sekä teistisistä ja ateistisista katsomuksista • hahmottaa erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja ja ymmärtää niiden perusteita	• maailmankuva, maailmankatsomus, elämänkatsomus • uskonnotomia ja uskonnollisia katsomuksia sekä katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden arviointi erilaisissa yhteiskunnissa, uskontokritiikki • kulttuurin ilmeneminen mediassa ja taiteessa • monikulttuurisuus	• turvallinen keskusteluympäristö ja vuorovaikutuksellisuus (mm. ryhmäytyminen) • erilaiset fyysiset ja sosiaaliset oppimisympäristöt (esim. vierailu, vierailijat) • oppimiskeskustelu ja väittely • toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät (esim. musiikki, kuvataide, draama) • sähköinen oppimisympäristö omien näkemysten erittely ja perustelu

Elämänkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	8. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		• ymmärtää ja osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä • osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä • tuntee ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettisen perustan • huomaa ympäristössään ja omassa elämässään olevia eettisiä ulottuvuuksia	• maailmankuva, maailmankatsomus, elämänkatsomus, arvot • ihmisoikeusetiikka: ihmisarvo, ihmisoikeudet, ihmisten välinen yhdenvertaisuus, katsomusvapaus, ihmisoikeusloukkaukset • ajankohtaisten eettisten kysymysten käsittely etiikan eri näkökulmista, (esim. aiheet mediassa)	• turvallinen keskusteluilmapiiri ja vuorovaikutuksellisuus (mm. ryhmäytyminen) • erilaiset fyysiset ja sosiaaliset oppimisympäristöt (esim. vierailu, vierailijat) • oppimiskeskustelut • toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät (esim. musiikki, kuvataide, draama) • sähköinen oppimisympäristö • omien näkemysten erittely ja perustelu

Elämäkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	9. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
		• ymmärtää ja osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä • perehtyy Unescon maailmanperintöohjelmaan • pohtii omien valintojensa vaikutusta luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja maailmanlaajuisesti	• maailmankuva, maailmankatsomus, elämäkatsomus • Unescon maailmanperintöohjelma • erilaiset käsitykset ihmisen ja luonnon välisestä suhteesta • ympäristöetiikkaan liittyviä eettisiä kysymyksiä • kestävä tulevaisuus	• turvallinen keskusteluympäristö ja vuorovaikutuksellisuus (mm. ryhmäytyminen) • erilaiset fyysiset ja sosiaaliset oppimisympäristöt (esim. vierailu, vierailijat) • toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät (esim. musiikki, kuvataide, draama) • sähköinen oppimisympäristö • omien näkemysten erittely ja perustelu

Elämäkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä
T2rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	T2rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	T2rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	T2rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan
T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten	T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten	T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Elämäkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	arvioinnissa	arvioinnissa	
T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita
T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Elämänkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti
T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta
T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä
T2rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	T2rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	T2rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	T2rakentaa oppilaan kulttuurista yleissivistystä ohjaamalla oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan
T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia,	T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia,	T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia,	T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Elämäkatsomustieto - Kempeleen Kunta - OPS 2016

niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	
T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	T4 ohjata oppilasta tutkimaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

HISTORIA

	5. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Tiedon hankkiminen menneisyydestä - historian tietolähteiden tunnistaminen, historiatiedon selittäminen ja tulkinnallisuuden havaitseminen Historian ilmiöiden ymmärtäminen - kronologian ymmärtäminen, muutoksen hahmottaminen ja jatkuvuuden tunnistaminen - ihmisen toiminnan vaikutusten ymmärtäminen Historiallisen tiedon käyttäminen - syy- ja seuraussuhteiden näkeminen ja kuvaileminen Merkitys, arvot ja asenteet - historia tieteenalana ja identiteetin rakentaja	- osoittaa kiinnostusta mennyttä aikaa ja ihmisen toimintaa kohtaan - hahmottaa tapahtuneelle syitä ja seurauksia - tutustuu erilaisiin lähteisiin ja lähdekritiikkiin - tunnistaa aikakausien keskeiset ilmiöt, omaksuu peruskäsitteitä sekä ymmärtää erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin	- kivikausi, pronssikausi ja rautakausi Suomessa - korkeakulttuurien synty, kaksoisvirran maa - faaraoiden Egypti - antiikin Kreikka - antiikin Rooma - keskiaika Euroopassa - keskiaika Suomessa	- tutustuminen erilaisiin historiallisiin lähteisiin ja dokumentteihin - yksilö-, pari- ja ryhmätyöt - draaman käyttö - paikallisten kohteiden hyödyntäminen - sähköisten ja monimuotoisten oppimisympäristöjen käyttö

Historia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

6. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Tiedon hankkiminen menneisyydestä - historian tietolähteiden tunnistaminen, historiatiedon selittäminen ja tulkinnallisuuden havaitseminen Historian ilmiöiden ymmärtäminen - kronologian ymmärtäminen, muutoksen hahmottaminen ja jatkuvuuden tunnistaminen - ihmisen toiminnan vaikutusten ymmärtäminen Historiallisen tiedon käyttäminen - syy- ja seuraussuhteiden näkeminen ja kuvaileminen Merkitys, arvot ja asenteet - historia tieteenalana ja identiteetin rakentaja	- ymmärtää ihmisen toiminnan motiiveja ja seurauksia - ymmärtää, että kaikelle tapahtuneelle on syynsä ja seurauksensa - harjoittelee lähteiden käyttöä ja lähdekritiikkiä; osaa erottaa lähteen ja siitä tehdyn tulkinnan; erottaa mielipiteen faktasta - tunnistaa aikakausien keskeiset ilmiöt, omaksuu peruskäsitteitä sekä ymmärtää erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin	- löytöretket - renessanssi - Suomi osana Ruotsia - Ranskan suuri vallankumous	- tutustuminen erilaisiin historiallisiin lähteisiin ja dokumentteihin - yksilö-, pari- ja ryhmätyöt - draaman käyttö - paikallisten kohteiden hyödyntäminen - sähköisten ja monimuotoisten oppimisympäristöjen käyttö

Historia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/
arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S5		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			
T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä	S1-S5	Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden	S1-S5	Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			
T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä	S1-S5	Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämis muodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja	S1-S5	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.

Historia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille	S1-S5	Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.
T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille	S1-S5	Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.
T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa	S1-S5	Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.
Historiallisen tiedon käyttäminen			
T9 ohjata oppilasta esittämäänsä muutoksille syitä	S1-S5	Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.
T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnot saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä	S1-S5	Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.
T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa	S1-S5	Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.

Historia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S5		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			
T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä	S1-S5	Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.

Historia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Tiedon hankkiminen menneisyydestä - historiatiedon hankkiminen, tulkitseminen ja tuottaminen Historian ilmiöiden ymmärtäminen - kronologian, jatkuvuuden ja muutoksen ymmärtäminen - ihmisen toiminnan vaikutuksen selittäminen Historiallisen tiedon käyttäminen - syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen Merkitys, arvot ja asenteet - historiatietämys tulevaisuuden vaihtoehtojen arvioimisessa	- tutustuu historiaan tieteenalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena - ymmärtää historiallista aikaa sekä erilaisia tapoja jakaa historiaa aikakausiin - ymmärtää syy - seuraussuhteita - ymmärtää ihmisen toiminnan motiiveja ja seurauksia - tulkitsee ja käyttää erilaisia lähteitä - tunnistaa aikakauden keskeiset ilmiöt ja sen peruskäsitteet	- Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan - yhteiskunnalliset aatteet, niiden merkitys ja seuraukset - teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys	- monipuolinen ja kriittinen historiallisten lähteiden käyttö - yksilö-, pari- ja ryhmätyöt - draaman käyttö - keskustelut - paikallisten kohteiden hyödyntäminen - sähköisten ja monimuotoisten oppimisympäristöjen käyttö

Historia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	8. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Tiedon hankkiminen menneisyydestä - historiatiedon hankkiminen, tulkitseminen ja tuottaminen Historian ilmiöiden ymmärtäminen - kronologian, jatkuvuuden ja muutoksen ymmärtäminen - ihmisen toiminnan vaikutuksen selittäminen Historiallisen tiedon käyttäminen - syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen Merkitys, arvot ja asenteet - historiatietämys tulevaisuuden vaihtoehtojen arvioimisessa	- ymmärtää historiallista aikaa sekä osaa analysoida muutosta ja jatkuvuutta - osaa arvida erilaisia syy- ja seuraussuhteita - kykenee selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä ja vaikutuksia sekä arvioimaan niiden merkitystä tulevaisuuden vaihtoehtojen kannalta - ymmärtää ja analysoi erilaisia lähteitä sekä tulkitsee niitä; arvioi lähteiden luotettavuutta - tunnistaa aikakauden keskeiset ilmiöt ja omaksuu sen peruskäsitteet	- nykyisen maailmanpolitiikan juuret - hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen - suurten sotien aika	- monipuolinen ja kriittinen historiallisten lähteiden käyttö - yksilö-, pari- ja ryhmätyöt - draaman käyttö - keskustelut - paikallisten kohteiden hyödyntäminen - sähköisten ja monimuotoisten oppimisympäristöjen käyttö

Historia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan syvällisemmin historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1–S6		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			
T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta	S1–S6	Historiatiedon hankkiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista historian tiedonlähteistä ja havaitsee niiden luotettavuudessa eroja.
T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	S1–S6	Lähteiden tulkitseminen	Oppilas osaa lukea ja tulkita erilaisia lähteitä.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			

Historia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaaja siihen liittyviä käsitteitä	S1–S6	Kronologian ymmärtäminen	Oppilas osaa sijoittaa opiskelemaisensa asiat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	S1–S6	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy asettautumaan menneen ajan ihmisen asemaan ja kuvailemaan tämän toiminnan motiiveja.
T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille	S1–S6	Syy- ja seuraus-suhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa erotella historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät tekijät vähemmän tärkeistä.
T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta	S1–S6	Muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen	Oppilas osaa selittää, miksi joillain elämäalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään.
Historiallisen tiedon käyttäminen			
T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen	S1–S6	Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.
T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä	S1–S6	Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ihmisen toiminnan tarkoitusperiä.
T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta	S1–S6	Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.

Historia - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta	S1–S6	Historiatiedon tuottaminen	Oppilas osaa vastata menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä saamaansa informaatiota.
T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	S1–S6	Historiatietoisuus	Oppilas osaa kuvailla, miten menneisyyden tulkinnoilla perustellaan tulevaisuuden valintoja

YHTEISKUNTAOPPI

	4. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Merkitys, arvot ja asenteet - yhteisten sääntöjen ja ihmisoikeuksien merkityksen hahmottaminen - työntekoon ja yrittäjyyteen tutustuminen Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen - vaikuttamisen perustaidot ja niiden soveltaminen käytännössä Yhteiskunnassa tarvittavat tiedot ja taidot - oma rahankäyttö ja kulutusvalintojen vaikutus - medialukutaito ja median merkitys arjessa	- kiinnostuu ympäröivästä yhteiskunnasta - hahmottaa itsensä yksilönä ja osana yhteisöä - ymmärtää yhteisten pelisääntöjen merkityksen - tutustuu monikulttuuriseen Suomeen - tarkastelee omaa rahankäyttöä - tutustuu mediaan ja harjoittelee sen vastuullista käyttöä	- taloudellinen toiminta - aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen - demokraattisen yhteiskunnan periaatteet ja toimintatavat - arkielämän ja oman elämän hallinta	- keskustelut - draama - yksilö-, pari- ja ryhmätyöt - tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen - paikalliset vierailukohteet ja vierailijat

Yhteiskuntaoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

6. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet • yhteisten sääntöjen ja ihmisoikeuksien merkityksen hahmottaminen • työnteekoon ja yrittäjyyteen tutustuminen Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen • vaikuttamisen perustaidot ja niiden soveltaminen käytännössä Yhteiskunnassa tarvittavat tiedot ja taidot • oma rahankäyttö ja kulutusvalintojen vaikutus • medialukutaito ja median merkitys arjessa	• tuntee demokraattisen vaikuttamisen peruseriaatteita • tutustuu työnteekoon ja yrittäjyyteen • ymmärtää, että kuluttajien valinnoilla on merkitystä • vahvistaa kriittisen ajattelun, oman mielipiteen muodostamisen ja keskustelun taitoja • tietää, kuinka mediaa käytetään vastuullisesti • tutustuu yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin	• aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen • demokraattisen yhteiskunnan periaatteet ja toimintatavat • ammatit • minä kuluttajana • media • oikeudet ja velvollisuudet • Yrityskylä	• keskustelut • draama • yksilö-, pari- ja ryhmätyöt • tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen • paikalliset vierailukohteet ja vierailijat

Yhteiskuntaoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana	S1-S4		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4		Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvosanan muodostamisen periaatteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita	S1-S3	Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.
T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa	S1-S4	Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.

Yhteiskuntaoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään	S1, S4	Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana.
T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä	S1-S3	Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen			
T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä	S2, S3	Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä	Oppilas osaa soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kantaa ottamista, sopeutumista enemmistöpäätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.
T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja	S1, S4	Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönsä sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamispäätöksillään on.
T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla	S1, S3	Mediataidot	Oppilas osaa käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä sekä pohtia sen käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

Yhteiskuntaoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana	S1-S4		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4		Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvosanan muodostamisen periaatteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita	S1-S3	Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.
T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa	S1-S4	Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.
T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään	S1, S4	Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana.

Yhteiskuntaoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Merkitys, arvot ja asenteet • aktiivisena kansalaisena toimiminen Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen • yrittäjä- ja työelämätaidot • yhteiskunnallisen päätöksentekoon tutustuminen ja demokratian pelisääntöjen tunteminen Yhteiskunnassa tarvittavat tiedot ja taidot • oikeusvaltion periaatteiden ja toiminnan hahmottaminen • talouden perusteiden hahmottaminen yksilön ja kansantalouden näkökulmasta • median rooli osana yhteiskunnallista toimintaa • eri yhteisöjen ja vähemmistöjen tarkastelu	• syventää kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana • tuntee oikeusvaltion periaatteita, suomalaisen oikeusjärjestelmän toimintaa sekä ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä • tarkastelee yhteiskunnallista toimintaa sekä erilaisia yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti	• taloudellinen toiminta • aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen • demokraattisen yhteiskunnan periaatteet ja toimintatavat • arkielämän ja oman elämän hallinta	• keskustelut ja väittelyt • yksilö-, pari- ja ryhmätyöt • mediaseuranta • tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen • paikalliset vierailukohteet ja vierailijat

Yhteiskuntaoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	9. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Merkitys, arvot ja asenteet • aktiivisena kansalaisena toimiminen Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen • yrittäjyys- ja työelämätaidot • yhteiskunnallisen päätöksenteon tutustuminen ja demokratian pelisääntöjen tunteminen Yhteiskunnassa tarvittavat tiedot ja taidot • oikeusvaltion periaatteiden ja toiminnan hahmottaminen • talouden perusteiden hahmottaminen yksilön ja kansantalouden näkökulmasta • median rooli osana yhteiskunnallista toimintaa • eri yhteisöjen ja vähemmistöjen tarkastelu	• ymmärtää talouden perusteita, oman talouden hallintaa ja vastuullista kuluttamista • kehittyy yritteliääksi ja vastuulliseksi talouden toimijaksi, tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia • ymmärtää yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja • näkee itsensä kansalaisyhteiskunnan jäsenenä ja tietää kuinka toimia erilaisten yhteisöjen aktiivisena jäsenenä • arvioi kriittisesti median roolia ja merkitystä sekä käyttää mediataitojaan ja – tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa	• taloudellinen toiminta • aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen • demokraattisen yhteiskunnan periaatteet ja toimintatavat • arkielämän ja oman elämän hallinta	• keskustelut ja väittelyt • yksilö-, pari- ja ryhmätyöt • mediaseuranta • tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen • paikalliset vierailukohteet ja vierailijat

Yhteiskuntaoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1–S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1–S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen	S2, S3	Oikeusvaltion periaatteiden ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla ja selittää ihmisoikeusperiaatteita, oikeusvaltion keskeisiä periaatteita sekä suomalaisen oikeusjärjestelmän rakennetta ja toimintaa.

Yhteiskuntaoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

oikeusjärjestelmän toiminnasta			
T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä	S1–S3	Yhteiskuntaa, mediaa, taloutta ja taloudenpitoa koskevat tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvailla yhteiskunnan, talouden ja median toimintaa sekä tarkastella niihin liittyvää julkista keskustelua.
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen			
T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka hahmottaa yrittäjyyttä ja työelämää, tuntee niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan	S1–S4	Yrittäjyys- ja työelämätaidot	Oppilas osaa kuvailla työelämän ja yrittäjyyden yhteiskunnallista merkitystä ja arvioida niiden tarjoamia mahdollisuuksia myös oman tulevaisuutensa kannalta
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti	S1–S3	Eri yhteisöjen ja vähemmistöjen tarkastelu	Oppilas pystyy tarkastelemaan ja keskustelemaan erilaisista yhteisöistä ja vähemmistöistä rakentavasti ja jäsentyneesti.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena	S1–S3	Yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteiden hahmottaminen sekä demokraattisten pelisääntöjen ja toimintatapojen tunteminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä poliittisesta päätöksenteosta, vallankäytöstä, yhteiskunnan rakenteista ja toiminnasta sekä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla että globaalisti sekä toimia omaa lähiyhteisöä kehittäen demokraattisten pelisääntöjen ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Yhteiskuntaoppi - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti	S1, S4	Talouden perusteiden hahmottaminen	Oppilas osaa perustella säästämisen, sijoittamisen ja kuluttamisen merkityksen sekä omassa elämässään että kansantaloudessa.
T9 ohjata oppilastalajaajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa jakansalaisena toimimisessa	S1–S4	Yhteiskunnallinen ajattelu, osallistumis- ja vaikuttamistaidot	Oppilas osaa ilmaista perustellun mielipiteensä tarkoituksenmukaisin keinoin, käyttää erilaisia vaikuttamistaitoja ja toimia rakentavasti osallistuvana kansalaisena lähiyhteisössä.
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1–S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1–S4		Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

MUSIIKKI

	1. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Osallisuus • toimii rauhassa ja keskittyneesti vapaassa tilassa Musisointi ja luova tuottaminen • ilmaisee itseään musiikin keinoin Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito • tutustuu paikalliseen ja kansalliseen musiikkiperinteeseen Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa • suhtautuu myönteisesti musisointiin Oppimaan oppiminen musiikissa • ymmärtää harjoituksen merkityksen musiikillisten taitojen kehittämisessä	• löytää musiikin ilon leikkien, laulaen, soittaen ja kuunnellen	• monipuolinen ohjelmisto eri oppiaineisiin tai ilmiöihin integroiden (esim. vuodenajat, juhlaperinteet) • perussykeharjoitteet • rytmisoittimiin tutustuminen	• laululeikit ja lorut • sanarytmit • musiikkiliikunta • kuuntelu • musiikkisadut

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	2. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Osallisuus - toimii rauhassa ja keskittyneesti vapaassa tilassa Musisointi ja luova tuottaminen - ilmaisee itseään musiikin keinoin Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito - tutustuu paikalliseen ja kansalliseen musiikkiperinteeseen Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa - suhtautuu myönteisesti musisointiin Oppimaan oppiminen musiikissa - ymmärtää harjoituksen merkityksen musiikillisten taitojen kehittämisessä	käyttää musisointitaitojaan ryhmän vastuullisena ja myönteisenä jäsenenä	- monipuolinen ohjelmisto eri oppiaineisiin tai ilmiöihin integroiden (esim. vuodenajat, juhlaperinteet) - perussykeharjoitteet - rytmisoittimien soittaminen - melodiasoittimeen tutustuminen (esim. kellopeli, ksylofoni, kantele)	- laululeikit ja lorut - sana- ja kehorytmit - yhteismusisointi - musiikkiliikunta - kuuntelu - musiikkisadut

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	3. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Osallisuus - innostuu yhteismusisoinnista Musiikilliset tiedot ja taidot sekä tuottaminen - tunnistaa musiikin perussykkeen ja musisoi sen mukaan Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito - hahmottaa musiikin peruskäsitteet (taso, kesto, voima, väri) Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa - käsittelee asiallisesti musiikkivälineistöä Oppimaan oppiminen musiikissa - kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelemalla	käyttää laulu- ja soittotaitoaan yhteismusisoinnin keinoin	- rytmiikan ja dynamiikan perussymbolit (vakiintuneet tai omat symbolit, esim. nuotit, rytmittävät, kuvionuotit) - melodiasoitinsoitto (esim. kantele, kellopeli, ksylofoni, nokkahuilu)	- musiikin peruskäsitteisiin tutustuminen toiminnallisesti käytössä olevan ohjelmiston pohjalta - yhteismusisointi: kaikusoitto, yksinkertaiset ostinatot, kvinttisäestys, bassoäänet

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	4. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Osallisuus - innostuu yhteismusisoinnista Musiikilliset tiedot ja taidot sekä tuottaminen - tunnistaa musiikin perusyykkeen ja musisoi sen mukaan Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito - hahmottaa musiikin peruskäsitteet (taso, kesto, voima, väri) Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa - käsittelee asiallisesti musiikkivälineistöä Oppimaan oppiminen musiikissa - kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelemalla	rohkaistuu luovaan musiikilliseen keksimiseen	- improvisointiharjoitteet: melodisen tai rytmisen aiheen keksiminen - tutustuminen orkesterisoittimiin	- musiikillisen idean ilmaiseminen soittaen, liikkuen ja ääntä monipuolisesti käyttäen - yhteismusisointi - musiikin kuuntelu - musiikkiteknologian hyödyntäminen

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	5. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Osallisuus • ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet Musiikilliset tiedot ja taidot sekä tuottaminen • soittaa koulusoitinta ja laulaa ryhmässä Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito • tutustuu musiikkiin eri puolilta maailmaa ja musiikin tyylilajeihin Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa • huolehtii kuulostaan ja äänestään Oppimaan oppiminen musiikissa • arvioi omaa edistymistään musisoinnissa	• laajentaa yhteismusisointitaitojaan musiikkitietoutta lisäämällä	• notaation perusteet (esim. nuottiviivasto, nuottiavain, nuotit ja tauot, tahtiosoitus, tahti) • länsimainen taidemusiikki • bändisoiton alkeet • turvallisen ääniympäristön huomioiminen	• harjoitellaan yksinkertaisen melodian soittamista nuoteista • yhteismusisointi • musiikin kuuntelu • musiikkiteknologian hyödyntäminen

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	6. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Osallisuus - ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet Musiikilliset tiedot ja taidot sekä tuottaminen - soittaa koulusoitinta ja laulaa ryhmässä Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito - tutustuu musiikkiin eri puolilta maailmaa ja musiikin tyylilajeihin Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa - huolehtii kuulostaan ja äänestään Oppimaan oppiminen musiikissa - arvioi omaa edistymistään musisoinnissa	syventää yhteismusisointitaitojaan erilaisten musiikin tyyllilajien avulla.	- populaarimusiikki - jazzmusiikki - kansanmusiikki - maailmanmusiikki - bändisoiton harjoittelu	- ryhmätyöt, esitelmät, kuuntelunäytteet - monipuolisen ohjelmiston laulaminen ja soittaminen erilaisissa kokoonpanoissa

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/
arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	Musiikilliset yhteistyö- taidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
Musiikilliset taidot ja tiedot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	Musiikki-liikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaatarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	Musiikin merkintä-tapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentely-taidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Osallisuus			
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	Musiikilliset yhteistyö- taidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
Musiikilliset taidot ja tiedot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	Musiikki-liikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Osallisuus - toimii aktiivisesti musisoivan ryhmän jäsenenä Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen - ylläpitää ja kehittää laulu- ja musisointitaitoja myös teknologiaa hyödyntäen Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito - tarkastelee musiikkia taiteenlajina osana omaa ja muiden kulttuuria Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa - hyödyntää musiikkia tunnetiloihin ja hyvinvointiin Oppimaan oppiminen musiikissa - asettaa tavoitteita, harjoittelee ja arvioi omaa musiikillista osaamistaan	ylläpitää yhteismusisointitaitojaan	- aiemmin opittujen musiikin tyyllilajien syventäminen ja soveltaminen - rytmiikan monipuolistaminen (esim. kompiti, fillit ja breikit) - musiikin merkityksen ymmärtäminen ihmisen hyvinvoinnin kannalta	- monipuolisen ohjelmiston laulaminen ja soittaminen erilaisissa kokoonpanoissa - kuuntelunäytteet

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	8. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Osallisuus - toimii aktiivisesti musisoivan ryhmän jäsenenä Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen - ylläpitää ja kehittää laulu- ja musisointitaitoja myös teknologiaa hyödyntäen Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito - tarkastelee musiikkia taiteenlajina osana omaa ja muiden kulttuuria Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa - hyödyntää musiikkia tunnetiloihin ja hyvinvointiin Oppimaan oppiminen musiikissa - asettaa tavoitteita, harjoittelee ja arvioi omaa musiikillista osaamistaan	osaa käyttää omia musiikillisia taitojaan omat vahvuutensa ja harrastuneisuutensa hyödyntäen	- omien musikaalisten taitojen ja vahvuuksien tiedostaminen ja harjoittaminen - ajankohtaisten musiikillisten ilmiöiden kriittinen tarkastelu ja pohdinta - elokuva- ja mainosmusiikki, musiikkivideot	- musiikkiteknologian monipuolinen käyttäminen - ryhmätyöt, esitelmät, kuuntelunäytteet - monipuolisen ohjelmiston laulaminen ja soittaminen erilaisissa kokoonpanoissa

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä, huolehtii osuudestaan ja kannustaa toisia.
Musiikilliset taidot ja tiedot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas osoittaa hahmottavansa musiikin perussykkeen liikkeussaan ja sovittaa liikeilmaisuaan kuulemaansa musiikkiin.
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn	S1-S4	Musiikin luova tuottaminen	Oppilas osaa käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäessään ja toteuttaessaan uusia musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	Musiikkiteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.
Kulttuurinen ymmärrys jamonilukutaito			
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa	S1-S4	Kulttuurinen osaaminen	Oppilas osaa jäsentää musiikin käyttötapoja ja ilmenemismuotoja ja kertoa havainnoistaan.
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta käyttämään musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa	S1-S4	Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas käyttää musiikin peruskäsitteitä ja -merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1-S4	Musiikin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen	T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Musiikki - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T11 ohjata oppilastahuolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Kuulosta sekä musisointi ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	Oppimisen taidot	Oppilas asettaa ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita sekä arvioi edistymistään suhteessa niihin.

KUVATAIDE

	1. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - havainnoi taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä Kuvallinen tuottaminen - kokeilee erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelee erilaisia kuvallisia ilmaisutapoja Visuaalisen kulttuurin tulkinta - tunnistaa erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurin moninaisuus ja kestävä kehitys	Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - havainnoi lähiympäristöään Kuvallinen tuottaminen - tekee kuvia elämysten, aistikokemusten, mielikuvituksen, satujen, musiikin, leikkien pohjalta Visuaalisen kulttuurin tulkinta - havainnoi erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristöstään - keskustelee havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä ilmaisee niitä omien kuvallisten tuotosten avulla - kuvanlukutaito: tarkastelee ja pohtii mitä kuva haluaa kertoa - tietää että kuvia tehdään erilaisiin käyttötarkoituksiin - osaa kertoa kuvasta yksityiskohtia ja eläytyä kuvan sisältöön Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen	Omat kuvakulttuurit - visuaalisen ympäristön kuvakulttuurin tarkastelu Kuvallinen tuottaminen - luonnostelu - paperin leikkaaminen, repiminen - painanta - muotoilu - päävärit - erilaiset viivat - siveltimen käyttö - sähköisen kuvan tekeminen	- paperin leikkaamista ja repimistä - käyttää erilaisia piirtimiä; sormi, oksa, tikku, kynät - tutustuu painantaan - muovailee - harjoittelee oikeaa siveltimen asentoa - harjoittelee sähköisiä kuvantekemisen välineitä - harjoittelee välineistä huolehtimista ja jälkien siivoamista

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

		• tekee taidetta huomioiden kestävän kehityksen	Ympäristön kuvakulttuurit • läheiset ja tutut ympäristön kuvakulttuurit ja tuotteet (satukirjan kuvitukset, oppikirjojen kuvat, pelit ym.) Taiteen maailma • tutustuu oppilaan ikäkaudelle sopivaan taiteeseen	
--	--	---	--	--

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

2. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - havainnoi taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä Kuvallinen tuottaminen - kokeilee erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelee erilaisia kuvallisia ilmaisutapoja Visuaalisen kulttuurin tulkinta - tunnistaa erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - kertoo havainnoistaan ja tuotoksistaan käyttäen joitakin kuvataiteellisia käsitteitä Kuvallinen tuottaminen - luonnostelee - osaa työnsä sommittelua - tekee kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja kulttuurien tarkastelun pohjalta - työskentelee pitkäjänteisesti Visuaalisen kulttuurin tulkinta - harjoittelee kuvanlukutaitoa - erottaa kuvasta erilaisia elementtejä esim. piste, viivat, pinta, muoto ja värit - tietää että kuvia tehdään erilaisiin käyttötarkoituksiin Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - tutustuu ympäristötaiteen johonkin teosmuotoon - tekee taidetta huomioiden kestävän kehityksen	Omat kuvakulttuurit - visuaalisen ympäristön kuvakulttuurin tarkastelu Kuvallinen tuottaminen - tekee kuvia elämysten, aistikokemusten, mielikuvituksen, satujen, musiikin ja leikin pohjalta - päävärit, välivärit, kylmät ja lämpimät värit - ornamentti ja painanta - rakentelu ja kollaasi - erilaiset piirtimet ja sivellintekniikat - luonnonmateriaalit Ympäristön kuvakulttuurit - lapselle läheisiä visuaalisia ilmiöitä, arkkitehtuurista, mediasta ja luonnonympäristöstä Taiteen maailmat - tutustuu johonkin menneen ja nykytaiteen ilmenemismuotoon	- työskentely on kokemuksellista, moniaistista, toiminnallista ja leikinomaista - tutustuu lähiympäristöön taiteen keinoin - käyttää erilaisia piirtimiä; sormi, oksa, tikku, kynät, liidut - monipuolisia materiaaleja ja tekniikoita painantaan, kollaasiin, rakenteluun liittyen - käyttää erilaisia sivellintekniikoita - suunnittelee ja rakentaa luonnonmateriaaleista - harjoittelee itsenäistä sekä ryhmässä työskentelyä - harjoittelee välineistä huolehtimista ja jälkien siivoamista - harjoittelee sähköisiä kuvantekemisen välineitä	

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

3. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - Ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen Kuvallinen tuottaminen - Käyttää monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaantuu kuvan tekemisen taidoissa Visuaalisen kulttuurin tulkinta - Tekee kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - Ottaa huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan	Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - havainnoi ympäristöään eri aistien avulla ja keskustelee havainnoistaan Kuvallinen tuottaminen - käyttää havaintojaan ja mielikuvitustaan kuvallisessa ilmaisussaan - tekee kuvallisia tuotoksia oman elinympäristön pohjalta - osaa käyttää joitakin kuvan tekemisen perustekniikoita - harjoittelee kuvataiteellista prosessia: tavoitteen asettaminen, suunnittelu, luonnostelu, työn toteuttaminen Visuaalisen kulttuurin tulkinta kehittää kuvanlukutaitoaan - tietää että kuvia tehdään erilaisiin käyttötarkoituksiin Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen	Omat kuvakulttuurit - oppilaalle merkityksellinen visuaalinen ympäristö Kuvallinen tuottaminen - harjoittelee oman työn ja työskentelysoressin arviointia sekä oman ja toisen työn arvostamista - pää- ja välivärit, kylmät ja lämpimät värit - geometriset muodot - värien merkitys luonnossa ja ympäristössä - ympäristön kuvakulttuurit - sarjakuvat, lehtikuvat, pelit, logot, mainokset ja graafiset esitykset Taiteen maailmat - tutustuu johonkin menneen ja nykytaiteen ilmenemismuotoon	- itsenäinen työskentely, parityö, ryhmätyö, vaihtelevat oppimisympäristöt koulurakennus, lähiympäristö - harjaantuu tekemään työnsä valmiiksi pitkäjänteisesti sekä huoltamaan työskentelyvälineensä asianmukaisesti - kertoo, keskustelee ja arvioi omaa työskentelyprosessia ja valmista tuotosta - monipuolisesti materiaaleja ja välineitä: paperit, muotoilu-, luonnon- ja kierrätysmateriaalit - taidekuvat, oppikirjojen kuvat, kirjojen kuvitukset, valokuvat, rakennettu ympäristö - sähköisten välineiden hyödyntäminen (tietokoneet, tabletit, kamerat, älypuhelimet) - oppilastyönäyttely - mahdolliset taiteilijavierailut, taideteokset: koulu, koti, Kempeleen pääkirjasto ja kunnantalo	

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

		• työskentelee kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti	sekä mahdollisten paikallisten taiteilijoiden teoksiin • ympäristötaide • kultakauden ajan taideteoksia	
--	--	---	--	--

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

4. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - Ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen Kuvallinen tuottaminen - Käyttää monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaantuu kuvan tekemisen taidoissa Visuaalisen kulttuurin tulkinta - Tekee kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - Ottaa huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan	Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - kuvan tuottaminen ympäristön havainnoista eri aistien, elämysten ja kokemusten pohjalta Kuvallinen tuottaminen - käyttää mielikuvitustaan kuvallisessa ilmaisussaan - käyttää joitakin kuvan tekemisen perustekniikoita - kehittää persoonallista kuvailmaisuaan - osaa käyttää kuvataiteellista prosessia: tavoitteen asettaminen, suunnittelu, luonnostelu, työn toteuttaminen Visuaalisen kulttuurin tulkinta - harjoittelee joitakin kuva-analyysin menetelmiä Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - huomioi työskentelyssään kestävän kehityksen periaatteita	Omat kuvakulttuurit - oppilaalle merkitykselliset visuaaliset ilmiöt Kuvallinen tuottaminen - pää- ja välivärit, kylmät ja lämpimät värit, värien tunnelma, murrettut värit ja valöörit - piirtäminen, maalaaminen - grafiikka - muotoilu - rakentelu - kierrätysmateriaalit - kuvan rajaaminen, perspektiivit - kirjasinlajit Ympäristön kuvakulttuurit - sarjakuvat, lehtikuvat, pelit, logot, mainokset ja graafiset esitykset Taiteen maailmat - tutustuu joihinkin nykytaiteen teosmuotoihin	- itsenäinen työskentely, parityö, ryhmätyö, vaihtelevat oppimisympäristöt koulurakennus, lähiympäristö - harjaantuu tekemään työnsä valmiiksi pitkäjänteisesti sekä huoltamaan työskentelyvälineensä asianmukaisesti - kertoo, keskustelee ja arvioi omaa työskentelyprosessia ja valmista tuotosta - monipuolisesti materiaaleja ja välineitä: paperit, muotoilu-, luonnon- ja kierrätysmateriaalit - taidekuvat, oppikirjojen kuvat, kirjojen kuvitukset, valokuvat, rakennettu ympäristö - sähköisten välineiden hyödyntäminen (tietokeet, tabletit, kamerat, älypuhelimet) - oppilastyönäyttely	

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

5. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - havainnoi taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen Kuvallinen tuottaminen - käyttää erilaisia kuvallisen viestinnän tapoja ja käyttää kuvallisen vaikuttamisen keinoja omista kuvissaan Visuaalisen kulttuurin tulkinta - tarkastelee taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtii historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - keskustelee taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - visuaalisen ympäristön havainnoiminen moniaistisesti Kuvallinen tuottaminen - osaa käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja - kokeilee eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja - osaa käyttää kuvataiteellista prosessia: tavoitteen asettaminen, suunnittelu, luonnostelu, työn toteuttaminen Visuaalisen kulttuurin tulkinta - käyttää keskeisiä kuvataiteellisia käsitteitä - osaa lukea kuvan erilaisia muotoja (piste, viiva, pinta, massa, väri, valööri, rytmi, sommittelu) ja ymmärtää niiden vaikuttavan kuvan sisältöön Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - ottaa huomioon kulttuuriseen moninaisuuteen ja kestäväään kehitykseen liittyviä näkökulmia - tietää erilaisten kuvatyypin ilmaisullisia keinoja ja harjoittelee käyttämään niitä	Omat kuvakulttuurit - oppilaalle merkitykselliset visuaaliset ilmiöt Kuvallinen tuottaminen - piirustus - maalauk - grafiikka - plastinen sommittelu - rakentelu - pää- ja välivärit, kylmät ja lämpimät värit, värien tunnelma, murretut värit, valöörit, peittävyys ja kuultavuus Ympäristön kuvakulttuurit - mainonta, sarjakuvat, elokuvat - harjoittelee videon- ja kuvanmuokkausohjelmien käyttöä - tutustuu kierrätykseen taiteen näkökulmasta - tutustuu ympäristötaiteeseen Taiteen maailmat - Egyptin ja antiikin taide	- työskentelee yksin ja ryhmässä - arvostaa omaa ja toisten työtä - huolehtii välineistä ja materiaaleista - käyttää teostensa lähtökohtana elävää mallia - monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja tekniikoita - oppimisympäristönä kirkot, museot, esim. vierailu Kierikissä, lähiympäristön kohteet - sähköisten välineiden hyödyntäminen työskentelyssä (tietokoneet, tabletit, kamerat, älypuhelimet jne). - oppilastyönäyttely	

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

			• keskiajan taide • esihistoriallinen kuvakulttuuri • ihmisen kuvaaminen eri aikoina ja eri kulttuureissa	
--	--	--	---	--

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

6. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - havainnoi taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen Kuvallinen tuottaminen - käyttää erilaisia kuvallisen viestinnän tapoja ja käyttää kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan Visuaalisen kulttuurin tulkinta - tarkastelee taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtii historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - keskustelee taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti - kertoo kuvista käyttäen kuvailmaisun keskeisiä käsitteitä Kuvallinen tuottaminen - osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja - osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä - osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja Visuaalisen kulttuurin tulkinta - osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - ottaa huomioon kulttuuriseen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia - tietää erilaisten kuvatyypin ilmaisullisia keinoja ja osaa käyttää niitä tarkastelun ja tuottamisen välineenä	Omat kuvakulttuurit - oppilaalle merkitykselliset visuaaliset ilmiöt, tuotteet ja kuvat Kuvallinen tuottaminen - piirustus, maalaus, grafiikka, muotoilu/rakentelu - perspektiivit - pää- ja välivärit, kylmät ja lämpimät värit, värien taivuttaminen, värien tunnelma, murrettut värit, valöörit, peittävyys ja kuultavuus, tunnelma - värien kulttuurinen käyttö Ympäristön kuvakulttuurit - tunnistaa erilaisia median vaikutuskeinoja ja osaa itse käyttää viestinnän välineenä - tutustuu tuotteen matkaan ideasta välineeksi - tutustuu esteettisiin ja eettisiin arvoihin suunnittelun lähtökohtina Taiteen maailmat - renessanssiajan taide	- työskentelee yksin ja ryhmässä - huolehtii välineistä ja materiaaleista - tekee visuaalisia havaintoja erilaisissa ympäristöissä - käyttää monipuolisia materiaaleja/ kestävän kehityksen huomioiminen esim. kierrätysmateriaalit - digitaaliset kuvatekemisen tavat (tietokoneet, tabletit, kamerat, älypuhelimet) - oppilastyönäyttely	

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

			• tilojen ja esineiden kuvaamista eri suunnista ja perspektiivissä • tutustuu taiteilijan rooleihin eri aikoina ja eri kulttuureissa • tutustuu kierrättämiseen ja kestävään kehitykseen taiteen näkökulmasta	
--	--	--	---	--

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/
arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja
Kuvallinen tuottaminen			

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä
T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omilla kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omilla kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestäväan kehitykseen liittyviä näkökulmia
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

7. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu - havainnoi taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttää monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä Kuvallinen tuottaminen - soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan Visuaalisen kulttuurin tulkinta - soveltaa kuvallisia, sanallista ja muita kuvatulkinnan menetelmiä Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen - ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen - tietää kuvan vaikuttamisen keinoja sekä soveltaa niiden käyttöä omissa töissään	- osaa etsiä tietoa kuvan syntytaustasta, tekijästä, kuvan esitystavasta ja osaa liittää sen laajempaan historialliseen yhteyteen - ymmärtää, että kuvilla on vaikutusta identiteetin rakentumiseen (yksilöllinen, kansallinen, globaali) Ekologinen, eettinen ja esteettinen arvottaminen - mainonnan vaikuttamisen keinot	Omat kuvakulttuurit - oppilaalle merkitykselliset visuaalisen kulttuurin kuvat, tuotteet ja ilmiöt Kuvallinen tuottaminen - sommittelu, rytmi, tila, värisävyt, valöörit, taittaminen, murtaminen, harmoniat, värien vuorovaikutus ja värin kulttuurinen käyttö Ympäristön kuvakulttuurit - muotoilun ja veistotaiteen perusteita, suomalainen muotoilu - mainoskuvan vaikuttamisen keinot, valokuvan ja elokuvan perusteita Taiteen maailma - eri aikojen taide ja taiteen erilaiset tehtävät - kansallisen identiteetin rakentuminen - tilan kuvaaminen viiva- ja väriperspektiivi, tila eri aikakausina ja eri kulttuureissa - ihmisen kuvaamisen kulttuurisia käytänteitä	- osaa työskennellä pitkäjänteisesti - käyttää taiteellisia työskentelytapoja ja dokumentoi työskentelyprosessia - valitsee monipuolisesti materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelee digitaalisia kuvantekemisen tapoja ja välineitä - käyttää taideteoksia ja muuta visuaalista kulttuuria, ympäristöä, tietoverkkoja ja museoita tietojen hankkimisen ja elämysten lähteenä - huolehtii välineistä ja materiaaleista - oppilaalla mahdollisuus korkealaatuisiin välineisiin ja materiaaleihin	

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia havaintovälineitä ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajattelun vaikutusten pohtiminen	Oppilas osaa sanallistaa havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
Kuvallinen tuottaminen			

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen syventäminen	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvallisen tuottamisen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja kuvailmaisussaan
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S1, S2, S3	Tutkivan lähestymistavan käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisesti tai ryhmässä työskennellessään
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omista kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen	Oppilas pyrkii vaikuttamaan ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kuvallisin keinoin
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Kuvataide - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S1, S2, S3	Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksestä
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S1, S2, S3	Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa joitakin kulttuurisesti erilaisia kuvailmaisun tapoja
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S1, S2, S3	Näkemyksen esittäminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1, S2, S3	Kuvallinen ilmaiseminen ja vaikuttaminen	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävä kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia

KÄSITYÖT

	1. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön yhtenä kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Oppilaan itsetunto kehittyy käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta.	• osoittaa kiinnostusta ja innostuu käsin tekemisestä • hahmottaa kokonaista käsityöprosessia • ilmaisee omia ideoitaan ja kuvailemaan valmista tuotettaan • suunnittelee ja valmistaa käsityötuotteen • työstää erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan. • toimii ekologisesti ja vastuuntuntoisesti • osaa turvallisia työtapoja.	IDEOINTI Oppilasta kannustetaan omien innostavien ideoiden tuottamiseen ja siihen, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla. KOKEILU Oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia materiaaleja. SUUNNITTELU Harjoitellaan työskentelemään kokonaisen käsityöprosessien mukaisesti. Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä. TEKEMINEN Valmistetaan omien suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita ja teoksia. Oppilas oppii noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti. DOKUMENTOINTI Harjoitellaan kertomaan käsityöstä ja sen ideasta sanallisesti ja kuvien avulla, missä voidaan käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa.	Oppilas käyttää teknisen työn ja tekstiili-työn työtapoja ja tiloja. Oppilaalla on käytössään asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit, jotka muodostavat kokonaisen käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Suunnittelun ja ideoinnin virikkeinä käytetään tarinoita, lähiympäristöjä ja eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia. Oppilasta ohjataan harjoittelemaan käsi-työn suunnittelua esim. piirtämällä. Käytetään erilaisia käsityövälineitä, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan tai työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetellaan materiaalien ekologista käyttöä. Pyritään aloittamaan oppilaan henkilökohtainen sähköinen portfolio,

			ARVIOINTI Arvioinnissa tarkastellaan suunnittelua, tekemistä, tavoitteellisuutta, kekseliäisyyttä sekä arvioinnin taitoja. Oppilasta ohjataan tarkastelemaan työskentelyään ja valmista työtään korostaen onnistumisiaan. Opetellaan antamaan myönteistä palautetta myös toisille oppilaille.	johon dokumentoidaan käsityöprosessin eri vaiheita. Arvioinnissa voidaan käyttää myönteistä palautetta, itse- ja vertaisarviointia sekä dokumentointia.
--	--	--	--	---

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	2. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön yhtenä kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Oppilaan itsetunto kehittyy käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta.	• osoittaa kiinnostusta ja innostuu käsin tekemisestä • hahmottaa kokonaista käsityöprosessia. • kertoo ja ilmaisee kuvallisesti omia ideoitaan ja suunnitelmiaan sekä oman käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta • suunnittelee ja valmistaa käsityötuotteen luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa • työstää erilaisia materiaaleja ohjeiden mukaan • toimii ekologisesti ja vastuuntuntoisesti • hallitsee turvallisia työtapoja • tunnistaa omien taitojensa kehittymisen ja nauttii persoonallisesta tuotoksestaan	ideaista sanallisesti ja kuvien avulla, missä voidaan käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa. ARVIOINTI Arvioinnissa tarkastellaan suunnittelua, tekemistä, tavoitteellisuutta, kekseliäisyyttä sekä arvioinnin taitoja. Oppilasta ohjataan tarkastelemaan työskentelyään ja valmista persoonallista työtään korostaen onnistumisiaan. Opetellaan antamaan myönteistä palautetta myös toisille oppilaille.	Oppilas käyttää teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja ja tiloja. Oppilaalla on käytössään asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit, jotka muodostavat kokonaisen käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Suunnittelun ja ideoinnin virikkeinä käytetään tarinoita, lähiympäristöjä ja eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia. Oppilasta ohjataan kertomaan suunnitelmastaan ja tekemään työstään kuvia piirtämällä tai muotoilemalla. Käytetään erilaisia työvälineitä, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan tai työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetellaan materiaalien ekologista käyttöä.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

				Rohkaistaan oppilasta käyttämään henkilökohtaista sähköistä portfolioa, johon dokumentoidaan käsityöprosessin eri vaiheita. Arvioinnissa voidaan käyttää myönteistä palautetta, itse- ja vertaisarviointia sekä dokumentointia.
--	--	--	--	---

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

3. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Käsityön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Oppilas tutustuu työstämisen kautta erilaisten materiaalien käyttöön. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsityön yhtenä kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja.	- osoittaa kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostuu keksivästä, kokeilevasta ja paikallisuutta hyödyntävästä käsityöstä - suunnittelee ja valmistaa ohjatusti käsityötuotteen tai -teoksen luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin - toimii pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtii turvallisesta työskentelystä sekä valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä	IDEOINTI Oppilas ideoi ja suunnittelee tuotetta opettajan johdolla itsenäisesti tai ryhmässä (esim. aivoriihi, muotoilutehtävät). Ideoinnin lähtökohtana ovat innostavat ja oppilaan omasta elämämpiiristä nousevat aiheet (esim. lelut, pelit ja käyttöesineet). SUUNNITTELU Oppilas tekee luonnoksia ja suunnittelee työnsä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja merkitsemistä. KOKEILU Oppilas tutustuu materiaaleihin, työvälineisiin, koneisiin ja laitteisiin. TEKEMINEN Tekeminen on käsityössä pitkäjänteiseen työskentelyyn oppimista, perustekniikoiden kokeilua ja niissä harjaantumista. Tekemisessä otetaan huomioon materiaalien taloudellinen käyttö. SOVELTAMINEN	Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja ja tiloja. Huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa. Käytetään asianmukaisia ja turvallisia tiloja, työvälineitä, koneita, laitteita ja materiaaleja. Voidaan tehdä tutkivan oppimisen projekteja oppiainerajat ylittäen ja yhteistyötä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

		Käsityössä sovelletaan opittuja tietoja ja taitoja oppilaan omien ideoidentoteutuksessa. Harjoitellaan oikeiden termien käyttöä, käsityön kieltä ja turvallista työskentelyä. DOKUMENTOINTI JA ARVIOINTI Oppilas dokumentoi käsityöprosessia siihen parhaiten soveltuvalla tavalla, esimerkiksi tieto ja viestintäteknologiaa käyttäen. Oppimisen arviointi ja siihenperustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Oppilas oppii arvostamaan omaa ja toisten työskentelyä ja harjoittelee itse- ja vertaisarviointia käsityöprosessin edetessä. Harjoitellaan vastaanottamaan palautetta ja muuttamaan omaa toimintaa palautteen mukaisesti.	Tutustutaan eri kulttuureihin ja kulttuuriperintöihin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti. Harjoitellaan sähköisen portfolion tekemistä.
--	--	---	---

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

4. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Käsityön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Oppilas tutustuu työstämisen kautta erilaisten materiaalien käyttöön. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsityön yhtenä kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja.	• kiinnostuu käsin tekemisestä sekä innostuu keksivästä, kokeilevasta ja paikallisuutta hyödyntävästä käsityöstä • tunnistaa käsityön käsitteistöä sekä tuntee monia erilaisia materiaaleja ja työstää niitä tarkoituksenmukaisesti ja ekologisesti • suunnittelee ja valmistaa ohjatusti käsityötuotteen tai -teoksen luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin • toimii pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtii turvallisesta työskentelystä sekä valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä • arvostaa ja arvioi omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia	IDEOINTI Oppilas ideoi ja suunnittelee tuotetta opettajan johdolla itsenäisesti tai ryhmässä (esim. aivoriihi, muotoilutehtävät). Ideoinnin lähtökohtana ovat innostavat ja oppilaan omasta elämämpiiristä nousevat aiheet (esim. lelut, pelit ja käyttöesineet). SUUNNITTELU Oppilas tekee luonnoksia ja suunnittelee työnsä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja merkitsemistä. KOKEILU Oppilas tutustuu käsityön peruskäsitteisiin, materiaaleihin, työvälineisiin, koneisiin ja laitteisiin. TEKEMINEN Oppilas harjoittelee työohjeen käyttämistä. Tekemisessä otetaan huomioon materiaalien taloudellinen käyttö. SOVELTAMINEN	Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja ja tiloja. Käytetään asianmukaisia ja turvallisia tiloja, työvälineitä, koneita, laitteita ja materiaaleja. Huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa. Voidaan tehdä tutkivan oppimisen projekteja oppiainerajat ja yhteistyötä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

			Käsityössä sovelletaan opittuja tietoja ja taitoja oppilaan omien ideoiden toteutuksessa. Harjoitellaan oikeiden termien käyttöä, käsityön kieltä ja turvallista työskentelyä. DOKUMENTOINTI JA ARVIOINTI Oppilas dokumentoi käsityöprosessia siihen parhaiten soveltuvalla tavalla, esimerkiksi tieto ja viestintäteknologiaa käyttäen. Oppimisen arviointi ja siihenperustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Oppilas oppii arvostamaan omaa ja toisten työskentelyä ja harjoittelee itse- ja vertaisarviointia käsityöprosessin edetessä. Harjoitellaan vastaanottamaan palautetta ja muuttamaan omaa toimintaa palautteen mukaisesti	Tutustutaan eri kulttuureihin ja kulttuuriperintöihin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti. Harjoitellaan sähköisen portfolion tekemistä.
--	--	--	---	---

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

5. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Oppilas hahmottaa kokonaisen käsityöprosessin ja sen dokumentoinnin. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja materiaalien, työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Opitaan tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista.	- tutustuu kokeilevaan ja keksivään käsityöhön suunnittelemalla ja valmistamalla yksin tai yhdessä käsityötuotteen tai –teoksen luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa - toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtii turvallisesta työskentelystä sekä valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä - hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kokonaisessa käsityöprosessissa - tarkastelee vuorovaikutteisesti, arvioi ja arvostaa omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia	IDEOINTI Ideointi tapahtuu opettajan ohjaamana ryhmissä, pareittain tai itsenäisesti. Ideointi- ja muotoilutehtävät voivat olla ratkaisun keksimistä yksinkertaisiin ongelmiin. Ideointiin käytetään monipuolisia ja vaihtelevia työtapoja. SUUNNITTELU Oppilas laatii ohjatusti omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelman ja kehittää sitä tarvittaessa. KOKEILU Oppilas tutkii materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Tutustutaan ohjelmoimalla aikaan saatuihin toimintoihin, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. TEKEMINEN Oppilas valmistaa erilaisia yksilöllisiä ja/tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia. Toteuttamiseen käytetään monenlaisia	Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja ja tiloja. Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa. Käytetään asianmukaisia tiloja, työvälineitä, koneita, laitteita ja materiaaleja turvallisesti. Voidaan tehdä tutkivan oppimisen projekteja oppiainerajat ylittäen. Pyritään tekemään yhteistyötä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja	

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

			käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. SOVELTAMINEN Työskennellessään oppilas soveltaa aiempia käsityöprosessin kokemuksiaan. DOKUMENTOINTI JA ARVIOINTI Oppilas dokumentoi käsityöprosessia siihen parhaiten soveltuvalla tavalla, esimerkiksi tieto ja viestintäteknologiaa käyttäen. Oppimisen arviointi ja siihenperustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Oppilas oppii arvostamaan omaa ja toisten työskentelyä ja harjoittelee itse- ja vertaisarviointia käsityöprosessin edetessä. Harjoitellaan vastaanottamaan palautetta ja muuttamaan omaa toimintaa palautteen mukaisesti	yhteisöjen kanssa. Tutustutaan eri kulttuureihin ja kulttuuriperintöihin Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti. Täydennetään sähköistä portfolioa.
--	--	--	--	---

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

6. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisuokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Oppilas hahmottaa kokonaisen käsityöprosessin ja sen dokumentoinnin. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja materiaalien, työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Opitaan tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista.	- tutustuu kokeilevaan ja keksivään käsityöhön suunnittelemalla ja valmistamalla yksin tai yhdessä käsityötuotteen tai –teoksen luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa - toimii pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtii turvallisesta työskentelystä sekä valitsee ja käyttää työhön sopivaa välineistöä - hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa kokonaisessa käsityöprosessissa - tarkastelee vuorovaikutteisesti, arvioi ja arvostaa omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia - arvioi kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	IDEOINTI Ideointi tapahtuu opettajan ohjaamana, ryhmissä, pareittain tai itsenäisesti. Oppilas perehtyy erilaisiin lähtökohtiin ja hyödyntää omia moniaistisia kokemuksiaan ja elämyksiään. Oppilas havainnoi ja analysoi esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Ideointi- ja muotoilutehtävät voivat olla ratkaisun keksimistä yksinkertaisiin ongelmiin. SUUNNITTELU Oppilas laatii omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelman ja kehittää sitä tarvittaessa. KOKEILU Oppilas tutkii materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita.	Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja ja tiloja. Käytetään asianmukaisia tiloja, työvälineitä, koneita, laitteita ja materiaaleja turvallisesti. Huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa. Voidaan tehdä tutkivan oppimisen projekteja oppiainerajat ylittäen sekä yhteistyötä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Tutustutaan kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

		Tutustutaan ohjelmoimalla aikaan saatuihin toimintoihin, joista esimerkkinä robottiikka ja automaatio. TEKEMINEN Oppilas valmistaa erilaisia yksilöllisiä ja/tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia. Toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. SOVELTAMINEN Työskennellessään oppilas soveltaa aiempia käsityöprosessin kokemuksiaan. DOKUMENTOINTI JA ARVIOINTI Oppilas dokumentoi käsityöprosessia siihen parhaiten soveltuvalla tavalla, esimerkiksi tieto ja viestintäteknologiaa käyttäen. Oppimisen arviointi ja siihenperustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Oppilas oppii arvostamaan omaa ja toisten työskentelyä ja harjoittelee itse- ja vertaisarviointia käsityöprosessin edetessä. Harjoitellaan vastaanottamaan palautetta ja muuttamaan omaa toimintaa palautteen mukaisesti	jakulttuuriperintöön. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.
--	--	---	---

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.
T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi	S1-S6	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.
T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin	S1-S4	Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti	S3,S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa	S1,S2,S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.
T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	S1-S3, S5	Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.
T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi	S1-S6	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin	S1-S4	Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti	S3,S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.
T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto – ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa	S1,S2,S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.
T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	S1-S3, S5	Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi	S1-S6	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.
T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin	S1-S4	Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

7. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Käsityön tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuu, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään ja arvioimaan erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä	- suunnittelee omaa työskentelyään sekä ideoi, tutkii ja kokeilee yritteliäästi - asettaa käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttaa niiden perusteella kokonaisen käsityöprosessin ja arvioi oppimistaan - tutustuu ja käyttää monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittää innovaatioita - käyttää sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistaa visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan - havainnoi, ennakoi ja reagoi työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimii turvallisesti käsityöprosessissa - käyttää tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	INNOVOINTI Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. MUOTOILU Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykisyysyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. KOKEILUHarjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään mahdollisuuksien mukaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin	Oppilas kokeilee erilaisia materiaaleja, laitteita, koneita ja työvälineitä teknisen työn ja tekstiilityön tiloissa. Monipuoliset materiaalit, laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa. Oppilas ideoi ja suunnittelee tuotetta yksin tai ryhmässä tarkoituksenmukaisilla suunnittelu- tai muotoilutavoilla, joita voivat esimerkiksi olla hahmomallit, muotoilutehtävät, materiaalikokeilut ja kolmiulotteiset piirrokset. Oppilas asettaa omalle oppimisprosessilleen tavoitteet omien kokemusten ja osaamisen perusteella. Oppilas liittää nämä tavoitteet yhdessä opettajan kanssa käytännön	

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa. Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä voidaan tarkastella erilaisia laaja-alaisia teemoja oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaallisen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuuksiin sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.	- tuntee käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä - ajattelee taloudellisesti ja oppii kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa	mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. TEKEMINEN Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. DOKUMENTOINTI JA ARVIOINTI Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. TYÖTURVALLISUUS Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti. YRITTÄJÄMÄINEN OPPIMINEN	työvaiheeseen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Oppilas perehtyy erilaisten tuotteiden muotoiluun ja ominaisuuksiin. Oppilas hyödyntää suunnittelemaansa tuotteeseen / teokseen käyttötarkoituksen mukaisia muotoja sekä ominaisuuksia. Oppilas muokkaa, yhdistää ja käsittelee materiaaleja sekä käyttää luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Toiminnallista oppimista voidaan tukea tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla. Oppilas jatkaa oman käsityöprosessin arvioimista ja dokumentoimista sähköisessä portfolioissa kuvien ja tekstein. Portfolio auttaa muodostamaan kokonaiskäsityksen omasta osaamisesta.
---	---	--	---

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

			Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä. TIEDOSTAMINEN JA OSALLISTUMINEN Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.	Oppilas tekee monipuolista itse- ja vertaisarviointia käsityöprosessin edetessä. Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa. Oppilas ymmärtää oman toiminnan merkityksen omaan ja muiden työturvallisuuteen. Oppilaalle annetaan mahdollisuus tutustua paikallisiin yrityksiin ja paikallisiin käsityön harrastusmahdollisuuksiin. Oppilas osaa itsenäisesti tutustua erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityömahdollisuuksiin. Oppilas oppii löytämään tietoa sekä ohjeita käsitöiden tekemiseen. Oppilas ymmärtää käsityön merkityksen yksilön hyvinvoinnille sekä sen roolin arjessa ja työelämässä.
--	--	--	--	--

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2-S5	Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1-S5	Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemaansa tuotteita/teoksia.
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	S1-S5	Visuaalinen materiaallinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1-S5	Tieto- ja viestintätekniset taidot Yhteisöllinen työskentely	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityö-prosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintä-teknologiaa.
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.
T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestäväää elämäntapaa	S8	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestäväälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2-S5	Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1-S5	Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemaan tuotteita/teoksia.
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisua	S1-S5	Visuaalinen materiaallinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.

Käsityöt - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1-S5	Tieto- ja viestintätekniset taidot Yhteisöllinen työskentely	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityö-prosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintä-teknologiaa.
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.
T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa	S8	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestäväälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.

LIIKUNTA

	1. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Fyysinen toimintakyky - taitojen ja fyysisten ominaisuuksien opetteleminen Sosiaalinen toimintakyky - itsesäätelytaidot vuorovaikutuksessa toisten kanssa Psyykkinen toimintakyky - myönteiset kokemukset liikkujana - turhien pelkojen poistaminen - kannustaminen ja myönteinen ilmapiiri	- oppilaalla on havaintomotorisia ja motorisia perustaitoja, jotka näkyvät mm. leikeissä - säätlee toimintaansa ja tunneilmaisua vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa - toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla	Kehon hahmottaminen (kehon osien hahmottaminen, nimeäminen ja liikuttaminen) Tasapainotaidot (pyöriminen, kieriminen, pysähtyminen, tasapainoilu, väistäminen, heiluminen) Liikkumistaidot (käveleminen, juokseminen, hyppääminen ja kiipeäminen) Välineenkäsittelytaidot (heittäminen, kiinniottaminen, potkaiseminen, pomputtaminen ja vierittäminen) linkki motorisista perustaidoista: http://www.valmennustaito.info/taito/	- monipuoliset liikuntavälineet ja -ympäristöt - leikit, radat ja pistetyöskentely

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

2. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Fyysinen toimintakyky - taitojen ja fyysisten ominaisuuksien opetteleminen Sosiaalinen toimintakyky - itsesäätelytaidot vuorovaikutuksessa toisten kanssa Psyykkinen toimintakyky - myönteiset kokemukset liikkujana - turhien pelkojen poistaminen - kannustaminen ja myönteinen ilmapiiri	- oppilaalla on havaintomotorisia ja motorisia perustaitoja, jotka näkyvät mm. leikeissä - kehittää yhteistyötaitojaan	Kehon hahmottaminen (kehon osien hahmottaminen, nimeäminen ja liikuttaminen) Tasapainotaidot (pyöriminen, kieriminen, pysähtyminen, tasapainoilu, väistäminen, heiluminen) Liikkumistaidot (käveleminen, juokseminen, hyppääminen ja kiipeäminen) Välineenkäsittelytaidot (heittäminen, kiinniottaminen, potkaiseminen, pomputtaminen ja vierittäminen) linkki motorisista perustaidoista: http://www.valmennustaito.info/taito/	- monipuoliset liikuntavälineet ja -ympäristöt - leikit, radat ja pistetyöskentely

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

3. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Fyysinen toimintakyky - taitojen ja fyysisten ominaisuuksien vahvistaminen ja monipuolistaminen Sosiaalinen toimintakyky - yhdessä työskentelyn taidot Psyykkinen toimintakyky - monipuoliset kehollisen ilmaisun kokeilut turvallisessa ympäristössä - mahdollisuus vaikuttaa oppituntien sisältöön	- vahvistaa motorisia perustaitojaan ja fyysisiä ominaisuuksiaan - osaa työskennellä erilaisissa ryhmätilanteissa	Kehon hahmottaminen (eri asennoissa) Tasapainotaidot (pyöriminen, kieriminen, pysähtyminen, tasapainoilu, väistäminen, heiluminen, alastulo, kääntyminen ja ylösalaiset asennot) Liikkumistaidot (juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen ja laukkaaminen) Välineenkäsittelytaidot (heittäminen, kiinniottaminen, potkaiseminen, pomputtaminen ja iskeminen)	- monipuoliset liikuntavälineet ja -ympäristöt - pari- ja ryhmätyöskentely

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

4. luokka			
Päätavoitteet	Vuosisuokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Fyysinen toimintakyky - taitojen ja fyysisten ominaisuuksien vahvistaminen ja monipuolistaminen Sosiaalinen toimintakyky - yhdessä työskentelyn taidot Psyykinen toimintakyky - monipuoliset kehollisen ilmaisun kokeilut turvallisessa ympäristössä - mahdollisuus vaikuttaa oppituntien sisältöön	- vahvistaa ja monipuolistaa motorisia perustaitoja sekä fyysisiä ominaisuuksia - säätää toimintaansa ja tunteilmaisuaan erilaisissa liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	Kehon hahmottaminen (eri asennoissa) Tasapainotaidot (pyöriminen, kieriminen, pysähtyminen, tasapainoilu, väistäminen, heiluminen, alastulo, kääntyminen ja ylösalaiset asennot) Liikkumistaidot (juokseminen, hyppääminen, kiipeäminen ja laukkaaminen) Välineenkäsittelytaidot (heittäminen, kiinnittäminen, potkaiseminen, pomputtaminen ja iskeminen)	- monipuoliset liikuntavälineet ja -ympäristöt - pari- ja ryhmätyöskentely

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	5. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Fyysinen toimintakyky - Taitojen ja fyysisten ominaisuuksien vakiinnuttaminen ja soveltaminen Sosiaalinen toimintakyky - Sosiaalinen pätevyyden tukeminen Psyykkinen toimintakyky - Mahdollisuus kantaa vastuuta ja tehdä valintoja	- vakiinnuttaa motorisia perustaitoja ja fyysisiä ominaisuuksia ja soveltaa niitä eri liikuntalajeissa - toimii reilun pelin -periaatteella	Kehon hahmottaminen (liikkeessä ja vaihtelevissa nopeuksissa) Tasapainotaidot (sovellettuna eri lajeihin) Liikkumistaidot (nopeus, voima, liikkuvuus, kestävyys, rytmissä hyppääminen) Välineenkäsittelytaidot (sovellettuna eri lajeihin) Move-järjestelmä 5.lk (kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen)	- monipuoliset liikuntalajit ja -ympäristöt - joukkueena toimiminen

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	6. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Fyysinen toimintakyky - Taitojen ja fyysisten ominaisuuksien vakiinnuttaminen ja soveltaminen Sosiaalinen toimintakyky - Sosiaalinen pätevyyden tukeminen Psyykkinen toimintakyky - Mahdollisuus kantaa vastuuta ja tehdä valintoja	- vakiinnuttaa motorisia perustaitojaan ja fyysisiä ominaisuuksia ja soveltaa niitä eri liikuntalajeissa - kantaa vastuuta yhteisissä	Kehon hahmottaminen (liikkeessä ja vaihtelevissa nopeuksissa) Tasapainotaidot (sovellettuna eri lajeihin) Liikkumistaidot (nopeus, voima, liikkuvuus, kestävyys, rytmissä hyppääminen) Välineenkäsittelytaidot (sovellettuna eri lajeihin) Move-järjestelmä 5.lk (kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen)	- monipuoliset liikuntalajit ja -ympäristöt - joukkueena toimiminen

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/
arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen <i>(Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).</i>
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykkinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 ohjata oppilasta	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.		liikuntatilanteissa	ratkaisuja.
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

7. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Fyysinen toimintakyky - taitojen ja fyysisten ominaisuuksien soveltaminen eri liikuntamuotoihin ja lajeihin Sosiaalinen toimintakyky - sosiaalisen minäkuvan vahvistaminen Psyykinen toimintakyky - tunne oikeudenmukaisesta ja yhdenvertaisesta kohtelusta - tunne pätevyydestä - tunne hyväksytyksi tulemisesta sekä yksin, että ryhmän osana	- soveltaa liikuntataitojaan eri liikuntamuodoissa ja –lajeissa - kehittää fyysisiä ominaisuuksiaan - kehittää tunne- ja ihmissuhdetaitoja: minä suhteessa muihin	Lajitaidot, peruskestävyys ja -voima (harjoittelu monipuolisesti eri liikuntamuodoissa ja –lajeissa)	- monipuoliset liikuntalajit ja -ympäristöt - joukkueena toimiminen - omatoimisen työskentelyn suunnittelu ja toteutus

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

8. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Fyysinen toimintakyky - taitojen ja fyysisten ominaisuuksien soveltaminen eri liikuntamuotoihin ja lajeihin Sosiaalinen toimintakyky - sosiaalisen minäkuvan vahvistaminen Psyykinen toimintakyky - tunne oikeudenmukaisesta ja yhdenvertaisesta kohtelusta - tunne pätevyydestä - tunne hyväksytyksi tulemisesta sekä yksin, että ryhmän osana	- oppilaalla on liikuntataidot, jotka mahdollistavat mielekkään ja sujuvan toiminnan - kehittää fyysisiä ominaisuuksiaan - osaa ottaa toiset huomioon sekä osaa neuvottelu- ja päätöksentekotaitoja	Lajitaidot, peruskestävyys ja -voima (harjoittelu kohti osaavaa ja sujuvaa liikkumista) Oppilaslähtöisyys (valinnaisuuden painottuminen oppilaan mieltymysten mukaan) Move-järjestelmä 8.lk (kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen)	- monipuoliset liikuntalajit ja -ympäristöt - joukkueena toimiminen - omatoimisen työskentelyn suunnittelu ja toteutus

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Fyysinen toimintakyky - taitojen ja fyysisten ominaisuuksien soveltaminen eri liikuntamuotoihin ja lajeihin Sosiaalinen toimintakyky - sosiaalisen minäkuvan vahvistaminen Psyykkinen toimintakyky - tunne oikeudenmukaisesta ja yhdenvertaisesta kohtelusta - tunne pätevyydestä - tunne hyväksytyksi tulemisesta sekä yksin, että ryhmän osana	- oppilaalla on liikuntataidot ja fyysiset ominaisuudet, jotka mahdollistavat itseään kiinnostavien liikuntalajien kokeilun ja harrastamisen - oppilaalla on myönteinen liikunnallinen ja sosiaalinen minäkuva	Lajitaidot, peruskestävyys ja –voima (harjoittelu ja monipuolinen tutustuminen eri liikuntalajeihin) Oppilaslähtöisyys (valinnaisuuden painottuminen oppilaan mieltymysten mukaan)	- monipuoliset liikuntalajit ja -ympäristöt - joukkueena toimiminen - omatoimisen työskentelyn suunnittelu ja toteutus

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri	S1	Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetussa liikuntamuodoissa.

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa			
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 Ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

Liikunta - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Psyykkinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Kotitalous - Kempeleen Kunta - OPS 2016

KOTITALOUS

7. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Käytännön toimintataidot - arjenhallintataidot - kädentaidot - tiedon soveltaminen käytäntöön Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot - ryhmätyötaidot - yhteistyö- ja neuvottelutaitojen sekä vastuullisuuden kehittyminen Tiedonhallintataidot - perustietojen omaksuminen - tietojen ja taitojen soveltaminen	- osaa kotitaloudessa tarvittavia kädentaitoja - osaa hygieenistä, turvallista ja ergonomista työskentelyä - tekee kestävän kehityksen mukaisia valintoja - ottaa vastuuta oman työn etenemisestä, järjestyksen ylläpitämisestä ja työn loppuun saattamisessa aikataulussa - tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittää oma-aloitteisuuttaan - kykenee ratkaisemaan arjen ongelmatilanteita - työskentelee sekä ryhmässä että yksin - jakaa tehtävät tasapuolisesti ja auttaa toisia tarvittaessa - ymmärtää oman käytöksen, hyvien tapojen ja työskentelyn vaikutuksen ryhmän toimivuuteen - osallistuu oppimiskeskusteluihin ja huomioi toisten mielipiteitä	- arjen ruoanvalmistusmenetelmät - leivontamenetelmät ja taikinatyyppit - turvalliset työtavat - siivousmenetelmät - astioiden pesu - jätteiden lajittelu - tekstiilien hoito - mittaaminen - työvälineet ja kodinkoneet - arjen ja juhlan estetiikka - työskentelyn suunnittelu - tasapuolinen työnjako - ruoka- ja tapakulttuuri - hyvät tavat - vastuullinen työskentely ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri	- käytännön työskentely - pari- ja ryhmätyöt - opetuskeskustelut - itsenäinen työskentely - kokeellinen työskentely - toiminnallinen harjoittelu - opettajan kysely - itsearviointi - vertaisarviointi - pari- ja ryhmätyöt - itsearviointi - vertaisarviointi - työpistetyöskentely - käsittekartat - tarinat - sähköiset viestimet oman oppimisen tukena	

Kotitalous - Kempeleen Kunta - OPS 2016

		- tulkitsee ja arvioi kotitalouteen liittyviä toimintaohjeita ja merkkejä - ymmärtää kestävä elämäntavan merkityksen arjen valinnoissa - osaa kriittistä tiedon hankintaa ja käsittelyä - tunnistaa omaa hyvinvointia edistäviä tekijöitä	- ravitsemussuositukset - ohjeiden lukutaito asuminen ja yhdessä eläminen - hoito-ohjemerkit - vaatehuolto - puhtaanapito kuluttaja- ja talousosaaminen kestävä kehitys - kuluttajan oikeudet ja velvollisuudet - ympäristömerkit - pakkausmerkinnät	
--	--	--	---	--

Kotitalous - Kempeleen Kunta - OPS 2016

Päätösarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan hyvän/ kahdeksan osaaminen
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1,S2	Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1,S2	Kädentaidot ja estetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintätekniologiaa	S1, S2,S3	Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyysnäkemyksen kannalta.
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn	S1,S2	Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaihteittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.

Kotitalous - Kempeleen Kunta - OPS 2016

etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana			
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1, S2,S3	Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa.	S1, S2, S3	Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1, S2, S3	Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1, S2 -	Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen	Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.

Kotitalous - Kempeleen Kunta - OPS 2016

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1, S2, S3		Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoineryhmät ja niiden ominaisuuksia.
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1, S2	Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.
T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1, S2, S3	Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mitaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

Oppilaanohjaus - Kempeleen Kunta - OPS 2016
OPPILAANOHAUS

	1. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Oppilas kehittää opiskeluvalmiuksiaan ja – taitojaan, vuorovaikutustaitojaan ja oppii elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja.	- osaa itsenäistä työn aloittamista ja loppuunsaattamista - tunnistaa omia onnistumisiaan - tutustuu koulun ammatteihin	- itsenäinen työskentely - itsetuntemus - työelämä tietous	- yksityöskentely - itsearviointi - ohjeiden mukaan toiminen - vierailu

	2. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Oppilas kehittää opiskeluvalmiuksiaan ja – taitojaan, vuorovaikutustaitojaan ja oppii elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja.	- työskentelee parin kanssa - arvioi oman työnsä tulosta - tutustuu lähipiiriin ammatteihin	- työskentely parin kanssa - itsetuntemus - työelämä- ja ammattitietous	- parityöskentely - itsearviointi - vertaisarviointi - vierailu

Oppilaanohjaus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	3. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	Oppilas kehittää opiskeluvalmiuksiaan ja -taitojaan, vuorovaikutustaitojaan ja oppii elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja ja lisää työelämätietouttaan.	- tutustuu eri lukutekniikoihin ja niihin liittyviin muistiinpanotekniikoihin - työskentelee ryhmässä ja ottaa vastuuta omasta työskentelystä - tutustuu ainakin yhteen lähiseudun harrastusmahdollisuuteen tai yhteistyötahoon ja siinä esiintyvään työtehtävään	- lukutekniikat - ryhmätyötaidot - työelämätietous	- lukuharjoitukset - itsearviointi - vertaisarviointi - ryhmätyö - vierailut - haastattelut - lähiseutu - osallistuva havainnointi

Oppilaanohjaus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

4. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
Oppilas kehittää opiskeluvalmiuksiaan ja -taitojaan, vuorovaikutustaitojaan ja oppii elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja ja lisää työelämätietouttaan.	• kokeilee eri lukutekniikoita ja sekä muistiinpanotekniikoita • asettaa itselleen tavoitteita koulunkäynnissä • tutustuu ainakin yhteen lähiseudun harrastusmahdollisuuteen tai yhteistyötahoon ja siinä esiintyvään työtehtävään	• luku- ja muistiinpanotekniikat • tavoitteiden asettaminen • työelämätietous	• lukuharjoitukset • itsearviointi • vertaisarviointi • ohjauskeskustelut • ryhmätyö • vierailut • haastattelut • osallistuva havainnointi • lähiseutu

Oppilaanohjaus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

5. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Oppilas kehittää opiskeluvalmiuksiaan ja -taitojaan, vuorovaikutustaitojaan ja oppii elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja ja lisää työelämätietouttaan.	• oppii valitsemaan eri oppiaineisiin soveltuvia opiskelumenetelmiä • osaa toimia itsenäisesti ohjeen mukaan • tutustuu lähiympäristön elinkeinoihin	• opiskelumenetelmät • ohjeiden noudattaminen • paikalliset elinkeinot	• lähiympäristö • projektityöt • vierailut • osallistuva havainnointi	

6. luokka				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
Oppilas kehittää opiskeluvalmiuksiaan ja -taitojaan, vuorovaikutustaitojaan ja oppii elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja ja lisää työelämätietouttaan.	• tutustuu paikallisiin yrityksiin ja yrittäjyyteen • osaa ottaa vastuun työskentelystä ja työn valmiiksi saattamisesta • tutustuu koulun ammatteihin	• yrittäjyystietous • vastuullisuus • koulun työtehtävät	• vierailut • tutustumispäivä • projektityöt • esitelmät • lähiympäristö • tet-päivä koulussa • koulun puhdistus- ja ruokapalvelut	

Oppilaanohjaus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	7. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	• osallisuus ja aktiivinen toiminta • oppimaan oppimisen taidot • elinikäinen oppiminen • itsetuntemus • tavoitteiden asettaminen • työelämään suuntautuva oppiminen • koulutus ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa • monikulttuurisuus ja kansainvälisyys	• muodostaa kokonaiskäsitteen vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä • ottaa vastuun opiskelustaan ja tekemistään valinnoista • kehittää tietoisesti opiskelutaitojaan • tunnistaa omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja kehittää itsetuntemustaan • ymmärtää työn merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta	• oppiminen ja opiskelu • itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu	• luokkamuotoinen ohjaus • pienryhmäohjaus • yksilöohjaus • tet-päivä koulussa

Oppilaanohjaus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

	8. luokka			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	- osallisuus ja aktiivinen toiminta - oppimaan oppimisen taidot - elinikäinen oppiminen - itsetuntemus - tavoitteiden asettaminen - työelämään suuntautuva oppiminen - koulutus ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa - monikulttuurisuus ja kansainvälisyys	- haluaa oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan - tunnistaa omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja kehittää itsetuntemustaan - osaa asettaa tavoitteita, tehdä niitä koskevia suunnitelmia ja arvioida niitä - ymmärtää työn merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta - ymmärtää oppiaineiden merkityksen tulevien opintojen ja työelämän kannalta - tunnistaa työelämässä tarvittavia taitoja	- itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu - opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot - työelämään tutustuminen	- luokkamuotoinen ohjaus - pienryhmäohjaus - yksilöohjaus - vierailut - vierailijat - tet-viikko

Oppilaanohjaus - Kempeleen Kunta - OPS 2016

9. luokka			
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
- osallisuus ja aktiivinen toiminta - oppimaan oppimisen taidot - elinikäinen oppiminen - itsetuntemus - tavoitteiden asettaminen - työelämään suuntautuva oppiminen - koulutus ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa - monikulttuurisuus ja kansainvälisyys	- ymmärtää työn merkityksen oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta - ymmärtää oppiaineiden merkityksen tulevien opintojen ja työelämän kannalta - tunnistaa työelämässä tarvittavia taitoja - arvioi itselleen sopivia ammattialoja - tuntee Suomen koulutusjärjestelmän - osaa hakea ja arvioida koulutus- ja työelämätietoa urasuunnittelun näkökulmasta - tietää opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista ulkomailla - tuntee paikallisen koulutustarjonnan ja osaa etsiä tietoa valtakunnallisesta tarjonnasta	- itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu - opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot - työelämään tutustuminen - jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen	- luokkamuotoinen ohjaus - pienryhmäohjaus - yksilöohjaus - vierailut - vierailijat - tet-viikko

	5. luokka (media)			
	Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö
	- oppilas käyttää itsenäisesti tietokoneen oheislaitteita, kuten tulostinta - oppilas osaa tekstinkäsittelyn perustaidot (Ks. loppukoe) - oppilas osaa taulukkolaskentaohjelman perustaidot (Ks. loppukoe) - oppilas osaa esitysgrafiikkaohjelman perustaidot (Ks. loppukoe) - oppilas osaa käyttää monia ohjelmia samanaikaisesti ja hallitsee oman työalueen käytön (tiedostopolut, tallennuskansioiden hallinta) - oppilas osaa viestiä sähköisessä ympäristössä - oppilas osaa luoda ja jakaa yhteisiä dokumentteja ja tiedostoja - oppilas osaa kymmensormijärjestelmän perusteet - oppilas tutustuu tietoturvaan liittyviin asioihin	- oppilas osaa käyttää monia ohjelmia samanaikaisesti, hallitsen oman työalueen käytön (tiedostopolut, tallennuskansioiden hallinta) - oppilas osaa videon- ja kuvanmuokkausta erilaisia sovelluksia ja välineitä käyttäen - oppilas osaa tehdä lyhyen elokuvan - oppilas osaa tehdä animaation - oppilas osaa käyttää monia ohjelmia samanaikaisesti	- tekstinkäsittelyohjelman perusteet - taulukkolaskentaohjelman perusteet - esitysgrafiikkaohjelman perusteet - sähköinen viestintä - tiedostojen hallinta eri laiteympäristöissä - kymmensormijärjestelmä - tietoturva ja nettikäyttäytyminen - videon- ja kuvanmuokkaaminen - elokuvien ja animaatioiden tekemisen perusteet	- sähköinen oppimisympäristö - mahdolliset vierailut lähialueen yrityksissä - animaation tekeminen esimerkiksi OpenLaszlo, Synfig - Studio, Pencil2D ja PowToon, iStop Motion ohjelmia hyödyntäen - elokuvan tekeminen esimerkiksi elokuvatyökalun tai iMovien avulla

16.21 TVT - Kempeleen Kunta - OPS 2016

5. luokka (ohjelmointi)				
Päätavoitteet	Vuosiluokkatavoitteet	Sisällöt	Työtavat ja oppimisympäristö	
- oppilas käyttää itsenäisesti tietokoneen oheislaitteita, kuten tulostinta - oppilas osaa tekstinkäsittelyn perustaidot (Ks. loppukoe) - oppilas osaa taulukkolaskentaohjelman perustaidot (Ks. loppukoe) - oppilas osaa esitysgrafiikkaohjelman perustaidot (Ks. loppukoe) - oppilas osaa käyttää monia ohjelmia samanaikaisesti ja hallitsee oman työalueen käytön (tiedostopolut, tallennuskansioiden hallinta) - oppilas osaa viestiä sähköisessä ympäristössä - oppilas osaa luoda ja jakaa yhteisiä dokumentteja ja tiedostoja - oppilas osaa kymmensormijärjestelmän perusteet - oppilas tutustuu tietoturvaan liittyviin asioihin	- oppilas osaa käyttää monia ohjelmia samanaikaisesti ja hallitsee oman työalueen käytön (tiedostopolut, tallennuskansioiden hallinta) - oppilas osaa ohjelmoida erilaisia sovelluksia ja välineitä käyttäen - oppilas osaa käyttää monia ohjelmia samanaikaisesti - oppilas osaa hyödyntää kuvankäsittelyä ohjelmoinnin tukena	- tekstinkäsittelyohjelman peruskäyttö - taulukkolaskentaohjelman peruskäyttö - esitysgrafiikkaohjelman peruskäyttö - sähköinen viestintä - tiedostojen hallinta eri laiteympäristöissä - tietoturva ja nettikäyttäytyminen - ohjelmoinnin perusteet	- sähköinen oppimisympäristö - mahdolliset vierailut lähialueen yrityksissä, - - ohjelmointia esimerkiksi Scratch, Lego Mindstorms, code.org ympäristöissä	

